

ΚΟΝΙΤΑ

238. Μάρτης - Απρίλης - Μάιος 2025

238. Μάρτης - Απρίλης - Μάης 2025
(Φωτ.: Π.Σ.Τ. "Παπαρούνες")

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Δημάρατου Κατερίνα

Κιν. 644336259

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΦΙΛΙΟΥ

ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ ΜΗΤΣΗ

ΕΛΠΙΔΑ ΜΟΥΛΑΪΔΟΥ

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 20 Ευρώ,

Εξωτερικού 40 Ευρώ ή 50 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στην υπεύθυνο Γιαννούλα Μήτση

Κιν. 6981609895

ή

Τρ. Πειραιώς: 6301 169724 140

IBAN: GR92 0171 3010 0063 0116 9724 140

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 238 Μάρτης - Απρίλης - Μάης 2025 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

65	Πρόεδρος Κατερίνα Δημάρατου
66	Εθνική Επέτειος 25ης Μαρτίου
72	Ανάμεσα στην Περηφάνεια και την απογοήτευση, Κρύστας Κουτρομπίνα
73	Παρουσίαση βιβλίου
76	Επικήδειος για τον Μακαριστό Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως κυρός Ανδρέα
79	Πυρπόληση Παλαιοσελλίου 18η Οκτωβρίου 1943, Ηλία Ανδρέου
83	Δώρο Γενεθλίων – Τα γυμνά παιδιά, Ηλία Ανδρέου
84	Μυρτάλη, Η δύναμη των Γυναικών της Κόνιτσας, Λεμονιάς Μούρκα
88	Μονοπάτια ζωής: οι μαθητές του ΕΠΑΛ συναντούν την φύση..., Γεωργίας Πράπα
89	Εορτασμός της Ζωοδόχου Πηγής στο Μοναστήρι της Ζέρμας, Γιάννη Παπαδημητρίου
91	Δραστηριότητες του Ε.Ο.Σ. μέχρι 4 Μαΐου 2025
93	Επιγραφές και ενθυμήσεις στην επαρχία Κόνιτσας, Χαρίλαου Γκούτου
101	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας
106	Αλησμόνητες Πατρίδες, Ηλία Ανδρέου
111	Εύθυμα και σοβαρά, Μαρίνου Σπηλιόπουλου
114	Κι' όμως υπάρχει ελπίδα, Χρίστου Βλάνου
116	Βιβλιοπαρουσίαση, Κλεομένη Κουτσούκη
117	Χαιρετισμός προς τους αναγνώστες του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ»
118	Πάλι στην Επικαιρότητα ο ξενώνας του Παλαιοσελλίου, Ηλία Ανδρέου
118	Ωδή στον Αώο, Ελένης Παπαμιχαήλ
119	Παιχνίδια του Παλιού Καιρού, Σωτήρη Τουφίδη
121	Η μεγάλη επέτειος, Σωτήρη Τουφίδη
122	Το «Καλλιτεχνείο Κόνιτσας»
125	Δεντροφύτευση στην Αετομηλίτσα, Κώστα Νιτσιάκου
126	Το έθιμο του «Έλατου» στην Κόνιτσα, Αθανασίου Δημόπουλου
127	Μαθητική χρονιά στην Κόνιτσα, Δημήτρη Παπαλάμπρου
132	Μετεωρολογικά στοιχεία
133	Αυτοί που έφυγαν
134	Δήμος Κόνιτσας
135	Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά
136	Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

Αγαπητοί φίλοι,

το τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας, σηματοδοτεί το ξεκίνημα μιας καινούργιας περιόδου. Η καταλυτική παρουσία του χαλκέντερου Σωτήρη Τουφίδη, ολοκληρώθηκε με απόλυτη επιτυχία. Μετά από πολυετή ουσιαστική και ανιδιοτελή προσφορά, επέλεξε ο ίδιος να αποσυρθεί από την επιμέλεια της έκδοσης, και τις υποχρεώσεις και τα άγχη που αυτή συνεπάγεται, και να παραδώσει τη σκυτάλη στους επόμενους.

Το περιοδικό μας, αλλά και όλη η Κόνιτσα, είμαστε ευγνώμονες για την παρουσία του και επιφυλασσόμαστε να του ανταποδώσουμε έμπρακτα την τιμή, υπακούοντας άλλωστε και στην προτροπή του Περικλή «ανδρών αγαθών έργω γενομένων, έργω και δηλούσθαι τας τιμάς».

Τώρα η σκυτάλη είναι στα δικά μας χέρια, στη νέα διοίκηση του Συλλόγου έκδοσης του περιοδικού ΚΟΝΙΤΣΑ, που αναδείχθηκε από τις πρόσφατες αρχαιρεσίες, και πλέον επωμίζεται ένα δύσκολο αλλά συγχρόνως ελκυστικό έργο.

Η πολυετής κρίση που διέρχεται ο έντυπος τύπος (εφημερίδες, περιοδικά κ.λ.π.) ως αποτέλεσμα της επέλασης του ηλεκτρονικού, δεν είναι δυνατόν να αγνοηθεί, ούτε ακόμη περισσότερο να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά. Γι' αυτό το ζητούμενο είναι, πώς, θα μπορέσει μια περιοδική έκδοση να ισορροπήσει ανάμεσα στην αυθεντικότητα, τη σοβαρότητα και την αποδεδειγμένα ισχυρότερη εγκυρότητα που παρέχει ο έντυπος τύπος και στην αμεσότητα, ταχύτητα και διεισδυτικότητα του ηλεκτρονικού.

Δύσκολη άσκηση, που γίνεται ακόμη πιο δύσκολη όταν λάβουμε υπ' όψιν μας, ότι καλούμαστε να "υπηρετήσουμε" μια περιοχή της πατρίδας μας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Χαρακτηριστικά που έχουν θεμελιωθεί σε μία σειρά παραδοσιακών στοιχείων, όπως η αυξημένη πατριωτική ευαισθησία λόγω της παραμεθόριας θέσης μας, η διαχρονική επίδραση της ορθόδοξης πίστης μας, ο πολυεπίπεδος λαϊκός μας πολιτισμός, το πλούσιο κοινωνικό, οικονομικό, εκπαιδευτικό μας παρελθόν. Θεμέλια όμως που σιγά-σιγά, κινδυνεύουν να περιπέσουν σε αχρηστία, αν δεν κτιστεί επάνω τους, το οικοδόμημα με χρήση υλικών που η σημερινή εποχή παρέχει και που δυστυχώς είναι απολύτως διαφορετικά από αυτά που οι πρόγονοί μας χρησιμοποίησαν για να δημιουργήσουν τα αξιοθαύμαστα και στέρεα πέτρινα γεφύρια και να ενώσουν τον κόσμο.

Τα σημερινά γεφύρια είναι ηλεκτρονικά, ψηφιακά, άυλα. Απαιτούν καινοτόμα αντίληψη και εξειδικευμένη γνώση. Δεν πρέπει όμως σε καμία περίπτωση να παρεκκλίνουν από το σύστημα αρχών που κάθε κοινωνία πρέπει να ασπάζεται, αν επιθυμεί η ανθρώπινη παρουσία να εξακολουθεί να είναι ανώτερη κάθε μηχανικού κατασκευάσματος, και η συναισθηματική να υπερσχύει της τεχνητής νοημοσύνης.

Με τους προβληματισμούς αυτούς, αλλά και με αισιοδοξία ότι θα πράξουμε ό,τι χρειάζεται για να αντιμετωπίσουμε τις οποιεσδήποτε προκλήσεις, ξεκινάμε τη νέα περίοδο του περιοδικού μας. Ζητάμε τη συμπαράστασή σας, την κριτική σας, τις συμβουλές, τις υποδείξεις και φυσικά τη συνεργασία σας.

Εμείς έχουμε ασίγηστο πάθος για δουλειά. Και πιστεύουμε ότι ο χρόνος σύντομα θα δικαιώσει τις προσπάθειές μας.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΗΜΑΡΑΤΟΥ**

Με λαμπρότητα τιμήθηκαν στην Κόνιτσα η Εθνική Επέτειος της 25ης Μαρτίου 1821 και ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου

Με λαμπρότητα και τη δέουσα επισημότητα, παρά τις αντίξοες καιρικές συνθήκες, παρουσία του Υφυπουργού παρά τω Πρωθυπουργώ Αθανάσιου Κοντογεώργη ως εκπροσώπου της Κυβέρνησης, τιμήθηκαν η Εθνική Παλιγγενεσία και ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου στην Κόνιτσα.

Τη Δευτέρα 24 Μαρτίου πραγματοποιήθηκαν επετειακές εκδηλώσεις σε όλα τα σχολεία της Κόνιτσας και ακολούθησε επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στο μνημείο των πεσόντων στο δημαρχείο από τους μαθητές.

Το πρωί της 25ης Μαρτίου τελέσθηκε Θεία Λειτουργία και επίσημη Δοξολογία στον Ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού και στη συνέχεια επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο των Πεσόντων Ηρώων στον αύλειο χώρο του Δημαρχείου, κατάθεση στεφάνων και ανάκρουση Εθνικού Ύμνου από τμήμα των ενόπλων δυνάμεων και τη Φιλαρμονική του Δήμου «Ελευθέριος Χ. Παγγές».

Ο Δήμαρχος Ανδρέας Παπασπύρου και ο Υφυπουργός Αθανάσιος Κοντογεώργης απηύθυναν σύντομο χαιρετισμό στους παρισταμένους, ενώ τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η εκπαιδευτικός του Γυμνασίου Κόνιτσας κυρία Ελένη Θάνου. Στη συνέχεια παρατέθηκε δεξίωση στον χώρο του Δημαρχείου.

Οι εορταστικές εκδηλώσεις κορυφώ-

θηκαν με τη μαθητική και στρατιωτική παρέλαση από τμήμα του 583 Τ.Π. και τμήμα της Εθνοφυλακής, καθώς και με παραδοσιακούς χορούς από τη Θράκη και τον Πόντο από τους μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρουσία τους ως Εκπρόσωπος της Ελληνικής Κυβέρνησης ο Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ Αθανάσιος Κοντογεώργης, ο Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Ιεράς Μητροπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης Αρχιμανδρίτης π. Νικόλαος Λιόλιος ως εκπρόσωπος του ασθενούντος Σεβασμιωτάτου κ.κ. Ανδρέα, ο Δήμαρχος Κόνιτσας Ανδρέας Παπασπύρου, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας Σεραφείμ Λιάπης, ο Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου Πρόδρομος Γαϊτανίδης, η αναπληρώτρια Πρόξενος της Ελλάδας στο Αργυρόκαστρο Αφροδίτη Φασούλη ως εκπρόσωπος του Γενικού Προξένου της Ελλάδας στο Αργυρόκαστρο, ο Διοικητής του Τάγματος Προκαλύψεως Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Γιαννούλης Αθανάσιος, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ντόλκας Κωνσταντίνος, ο Υπαστυνόμος Α΄ Τσιάντας Ιωάννης Αναπληρωτής Διοικητής του Αστυνομικού Τμήμα-

τος Κόνιτσας, ο Διοικητής της Πυροσβεστικής Κόνιτσας Αντιπύραρχος Καραλής Λεωνίδας, οι πρώην Δήμαρχοι Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης και Νικόλαος Εξάρχου, Αντιδήμαρχοι και Δημοτικοί Σύμβουλοι και Πρόεδροι των Δημοτικών Κοινοτήτων μας. Ως εκπρόσωπος της Ένωσης Αποστράτων Αξιωματικών Στρατού ο Αθανάσιος Λάκκας και του Συνδέσμου Εφέδρων Αξιωματικών Ν. Ιωαννίνων ο Κωνσταντίνος Παγανιάς, οι διευθυντές

και οι εκπαιδευτικοί των σχολείων μας, εκπρόσωποι κομμάτων, τοπικών φορέων, οργανώσεων και πλήθος κόσμου.

Ο Δήμαρχος εκφράζει θερμές ευχαριστίες στους συντελεστές των εκδηλώσεων και όλους όσοι τίμησαν με την παρουσία τους την Κόνιτσα.

Από το Γραφείο Δημάρχου

Ανάμεσα στην περηφάνεια και την απογοήτευση

Η 25η Μαρτίου είναι μια μέρα γεμάτη υπερηφάνεια και τιμή για την Ελλάδα. Είναι μία μέρα που μας ενώνει, μας θυμίζει τις θυσίες των προγόνων μας και την πορεία του έθνους. Κάθε χρόνο, οι μαθητές της επαρχίας μας παρελαύνουν στους δρόμους με περηφάνια, εκπροσωπώντας το μέλλον της χώρας μας. Ωστόσο, φέτος, για μένα, η παρέλαση είχε μια ιδιαίτερη σημασία, καθώς περίμενα να δω την κόρη μου να παρελάσει για τελευταία φορά, ως σημαιοφόρος του Γενικού Λυκείου Κόνιτσας. Και όπως πάντα, τα συναισθήματα είναι ανάμεικτα: περηφάνεια, συγκίνηση, αλλά και μια βαθιά απογοήτευση για την πορεία του τόπου μας.

Η μείωση των παιδιών, η υπογεννητικότητα, και η συνεχής φυγή των νέων ανθρώπων από την Κόνιτσα για αναζήτηση καλύτερων ευκαιριών ζωής είναι μια πραγματικότητα που πονάει. Τα χωριά μας αδειάζουν, τα σχολεία μας αποψιλώνονται και οι δρόμοι, που κάποτε ήταν γεμάτοι παιδιά, τώρα σιγά-σιγά αδειάζουν. Και αυτό το βλέπουμε όλοι, μικροί και μεγάλοι.

Κι όμως, παρά την απογοήτευση που αισθάνομαι για τον τόπο μας, υπάρχει κά-

τι που με γεμίζει υπερηφάνεια: η κόρη μου. Κοιτάζοντάς την, καθώς παρελαύνει για τελευταία φορά ως σημαιοφόρος, μου έρχεται στο μυαλό η Φράση «Περήφανη μάνα».

Η σκέψη μου, ωστόσο, πήγε πίσω, σε μια άλλη παρέλαση αυτής της 25ης Μαρτίου 2022, όταν και οι δύο κόρες μου παρήλασαν μαζί και ήταν σημαιοφόροι ταυτόχρονα. Η πρώτη κόρη, σημαιοφόρος στη Γ' Λυκείου και η δεύτερη στη Γ' Γυμνασίου.

Δεν είναι εύκολο να ζεις σε έναν τόπο που μοιάζει να ερημώνει, να αγωνίζεσαι κάθε μέρα για να προσφέρεις το καλύτερο, να βλέπεις τα όνειρα των παιδιών σου να υλοποιούνται, αλλά ταυτόχρονα να αναρωτιέσαι αν υπάρχει μέλλον για αυτούς εδώ.

Ζούμε καθημερινά με την προσδοκία ότι τα παιδιά μας θα καταφέρουν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες, να προοδεύσουν και να έχουν μία καλύτερη ζωή, μακριά από τις στερήσεις και τις θυσίες της επαρχίας.

Κρύστα Κουτρουμπίνα

Παρουσίαση βιβλίου

Σε ζεστό και ευχάριστο κλίμα πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση – βιβλιοπαρουσίαση του παιδικού βιβλίου «Με τα τσαρούχια στον Παράδεισο», το απόγευμα του Σαββάτου 29/3/2025 στο Δημαρχείο της ακριτικής Κόνιτσας. Στην κατάμεστη, από μικρούς και μεγάλους, αίθουσα του δημαρχείου έγινε ένα αφιέρωμα όχι μόνο στο εν λόγω βιβλίο αλλά και στον Άγιο Γεώργιο τον Νεομάρτυρα. Πρόκειται για ένα βιβλίο, στο οποίο εξιστορείται με απλό και λιτό τρόπο, εύκολα αναγνώσιμο από μικρούς και μεγάλους, η ζωή του Αγίου Γεωργίου του Νεομάρτυρα από τα πρώτα χρόνια της ζωής του μέχρι και τον μαρτυρικό του θάνατο.

Την εκδήλωση άνοιξε η βυζαντινή χορωδία νέων, υπό τη διεύθυνση του κ. Χρήστου Παπαδόπουλου, όπου απέδωσαν κατανυκτικά επιλεγμένα τροπάρια από τον Κανόνα του Αγίου Γεωργίου. Οκτώ ιεροψάλτες ήταν αρκετοί για να ταξιδέψουν το ακροατήριο νοερά στους ουρανούς.

Αμέσως μετά η γυναικεία χορωδία φοιτητριών και μαθητριών λυκείου του Ορθόδοξου Ιεραποστολικού Συλλόγου «Ο Απόστολος Παύλος» στα Ιωάννινα, ενθουσίασε το κοινό με τα μελωδικά της τραγούδια. Η χορωδία με επαγγελματισμό απέδωσε τρία χριστιανικά τραγούδια. Μεγάλη εντύπωση και θαυμασμό προκάλεσε το τελευταίο τραγούδι που ήταν αφιερωμένο στον Άγιο Γεώργιο, με στίχους και μουσική που οι ίδιες έγραψαν.

Μετά την καλλιτεχνική έναρξη της εκδήλωσης το λόγο πήραν οι ομιλητές.

Πρώτος εισηγητής ήταν ο κ. Νικόλαος Ματθαίου, Σχολικός Σύμβουλος Θεολόγων Δυτικής Μακεδονίας, Ιωαννίνων και Πιερίας. Ο εν λόγω ομιλητής δηλώνει Δυτικο-Μακεδόνας μιας και γεννήθηκε στην Καστοριά, μεγάλωσε στο Βόϊο και πήρε τα πρώτα του γράμματα στο Δημοτικό Σχολείο Νεστορίου. Μετά την ενηλικίωσή του και τις σπουδές του ξαναεπέστρεψε στη Δυτική Μακεδονία με βάση την πόλη της Πτολεμαΐδας όπου ζει με την οικογένειά του. Είναι διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ και παράλληλα έχει μεταπτυχιακές σπουδές σε Μουσικές Σχολές και γνώση αρκετών μουσικών οργάνων, όπως ούτι και πολίτικη λύρα. Ο κ. Ματθαίου αρχικά στάθηκε αρκετά στην αισθητική του βιβλίου, στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό για ένα επιτυχημένο βιβλίο. Κατόπιν, με άρτιο λόγο αναφέρθηκε στους συμβολισμούς των τσαρουχιών και της φουσανέλας που δυστυχώς αγνοούμε, παρότι ως Έλληνες θα έπρεπε να γνωρίζουμε και να τιμούμε.

Επόμενη ομιλήτρια η κα. Αλίκη Περούλη, Θεολόγος – Εκπαιδευτικός. Η κα. Περούλη είναι γέννημα θρέμμα της Κόνιτσας, πολύτεκνη μανούλα και πολύ αγαπητή καθηγήτρια στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση επί σειρά ετών. Η εισηγήτρια, εμπνεόμενη από την έκδοση του βίου του Αγίου Γεωργίου για μικρούς αναγνώστες, μίλησε για τον παιδικό συναξαριστή και την πολύτιμη αξία του στο γαλουχισμό των παιδιών, ο οποίος ξεκινάει πρώτα και κύρια από την οικογένεια. Παρότρυνε τους γονείς και τους παππούδες να δια-

βάζουν στα παιδιά από τις μικρές ηλικίες βίους αγίων.

Το μικρόφωνο μετά πήρε η συγγραφέας του βιβλίου κα. Φιλοθέη Μερκούρη – Κοσμά η οποία συγκινημένη μοιράστηκε με τους ακροατές την αιτία που την ώθησε στη συγγραφή αυτού του βιβλίου, που ήταν τα προσωπικά βιώματα και σκέψεις με κέντρο αναφοράς τον Άγιο Γεώργιο τον εν Ιωαννίνους. Η κα. Μερκούρη γεννήθηκε στην καρδιά της πρωτεύουσας και μεγάλωσε σε πολύτεκνη οικογένεια. Το αεροπλάνο των σπουδών της προσγειώθηκε στα Γιάννενα όπου έχει μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και κατόπιν στο Τμήμα Δημοσιογραφίας, Συντακτών & Ρεπόρτερ του Δ.Ι.Ε.Κ. Ιωαννίνων. Η ηπειρώτικη ομορφιά την κέρδισε και την κράτησε κοντά της. Είναι παντρεμένη με τον Βασίλειο Κοσμά και ο Θεός τους έχει χαρίσει τέσσερα παιδιά. Η αγάπη της στη συγγραφή κειμένων και η επιθυμία της να ζωντανεύει στα παιδιά με απλό τρόπο αληθινές ιστορίες και παραμύθια, την οδήγησαν να ξεκινήσει να γράφει παιδικά βιβλία με την ελπίδα το περιεχόμενό τους να μετατρέπεται σε νότες που απαρτίζουν το πεντάγραμμο της πιο μεγαλειώδους σονά-

τας, της αληθινής χαράς κι ελπίδας που αναζητά κάθε αθώα παιδική ψυχή. Η συγγραφέας γεμάτη ευγνωμοσύνη ευχαρίστησε όλους τους συντελεστές που θυσίασαν κόπο και χρόνο, τον Δήμο Κόνιτσας ως επίσημο χορηγό και φυσικά όλους όσοι παρευρέθηκαν στη βιβλιοπαρουσίαση.

Πριν κλείσει την εκδήλωση η συντονίστρια κα. Αναστασία Χουρσάν, στο βήμα ανέβηκε ο σεβαστός π. Απόστολος Νάκος, εφημέριος του Ιερού Ναού Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης Κάτω Κόνιτσας, που με πατρικές ευχές ευλόγησε όλους τους παρευρισκόμενους.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους κι έναν σύντομο χαιρετισμό η Αναπληρώτρια Περιφερειάρχης Ηπείρου κα. Αγνή Νάκου, ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Ανδρέας Παπασπύρου, ο Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας κ. Αριστοτέλης Νεντόπουλος και οι πρώην δήμαρχοι Κόνιτσας κύριοι Νικόλαος Εξάρχου και Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης.

Στην έξοδο, όσο η συγγραφέας υπέγραφε τα βιβλία, όλοι κεράστηκαν σπιτικά νησιτίσιμα εδέσματα. Μια ομάδα γυναικών, αφιερώνοντας αρκετό χρόνο ετοίμασαν έναν πλούσιο μπουφέ με αλμυρές και γλυκές δημιουργίες.

Ἐπικήδειος για τον μακαριστό Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κυρός Ανδρέα

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς
Σεβαστοὶ πατέρες καὶ ἀδελφοὶ
Πενθηφόρε λαὸ τοῦ Κυρίου

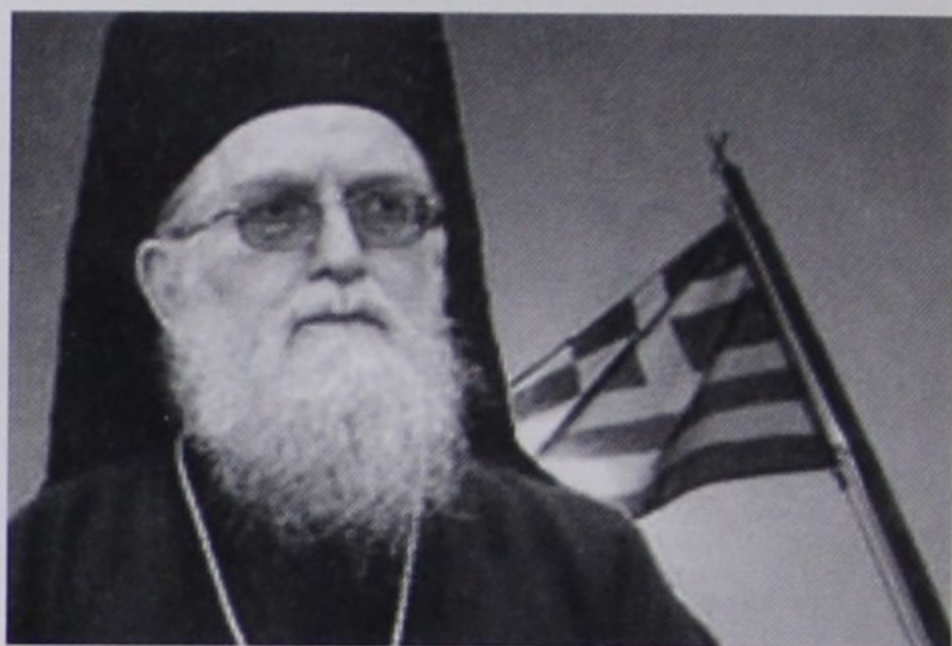
Μετὰ ἀπὸ πολύμηνη μάχη μὲ τὴν ἀσθένεια στὸ νοσοκομεῖο «Χατζηκώστα» τῶν Ἰωαννίνων, ὅπου νοσηλευόταν γιὰ τρεῖς καὶ πλέον μῆνες, φτερούγισε μιὰ χαριτωμένη μορφή πρὸς τὸν οὐρανό.

Φτερούγισε μιὰ καρδιά γεμάτη ἀγάπη ὁ ἀλησμόνητος Ἐπίσκοπος Δρυϊνουπόλεως - Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης Ἀνδρέας.

Σήμερα, ἀναπολοῦμε τὴν ὅλη πορεία του καὶ τὴν ἐκβαση τῆς συναναστροφῆς του μαζί μας καὶ δοξάζουμε τὸν Θεὸν διότι ἐχάρισε αὐτὸν τὸν εὐλογημένη ἄνθρωπο στὴν Ἐκκλησία Του.

Ἀπὸ τὸ 1967 στὴν Κόνιτσα ἀρχικὰ ὡς λαϊκὸς ἱεροκήρυκας, μετὰ ὡς ἀρχιμανδρίτης καὶ πρωτοσύγκελος τῆς Μητροπόλεως, στενὸς συνεργάτης τοῦ ἀλησμόνητου Σεβαστιανοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ 1995 ὡς Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως - Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης, ἔδειξε πόσο φιλακόλουθος, πόσο σεμνός, πόσο ἀδελφικός, πόσο πράος ... πόσο ἀνεξίκακος, πόσο ἀγαπητὸς ἦταν πρὸς ὅλους.

Πιστὸς στὶς παρακαταθῆκες τοῦ Σεβαστιανοῦ συνέχισε, ὑπὸ ἄλλες προϋποθέσεις βέβαια, τὸν μαχητικὸ ἀγώνα ἐκείνου γιὰ τὰ ἐθνικὰ θέματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ τὴν υπεράσπιση τῶν

Ἑλληνορθόδοξων ἀξιῶν καὶ ἰδανικῶν.

Λιτὸς καὶ ἀπέριττος ἔμενε μέχρι τέλους, ὅπως καὶ ὁ προκάτοχός του Σεβαστιανός, σ' ἓνα σχεδὸν ἐρειπωμένο Ἐπισκοπεῖο καὶ σιτιζόταν ἀπὸ τὰ φαγητὰ τοῦ Γηροκομεῖου.

Διακόνησε σὲ μιὰ φτωχή, ἀκριτική καὶ μικρὴ ἐπαρχία, πορευόμενος πάντοτε ταπεινά, ὡς ἀληθινὸς διάκονος τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ ἀφήνοντας τὸν ἑαυτό του νὰ φωτίζεται καὶ νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν προσταγή καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἦξερε, ὅπως οἱ Ἅγιοι, αὐτὸ τὸ ἀπλὸ μυστικό:

Ἀλλάζω ἐγὼ καὶ μαζί μου σώζεται ὁ κόσμος.

Ἐπὶ δεκαετίες ὁ μισθός του, ἄλλοτε ὀλόκληρος καὶ ἄλλοτε μεγάλο τμῆμα του, πήγαινε στὰ ἱδρύματα τῆς Μητροπόλεως, τὸ Γηροκομεῖο καὶ τὰ μαθητικὰ οἰκοτροφεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων.

Ἦμουν παρών, ὅταν τοῦ ἀφήναν χρήματα, κάθε φορά, πὺν δεχόταν κόσμο στὴν πνευματικὴ στέγη τῆς Κόνιτσας,

ἀμέσως τὰ προσέφερε σὲ ἀναγκεμένους, δὲν κρατοῦσε τίποτε γιὰ τὸν ἑαυτό του. Καὶ αὐτὸ δὲν τὸ ἔκανε, ἀπὸ μία στείρα φιланθρωπία, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀναγεννημένης καρδιάς του.

Ἐτρεχε καὶ λειτουργοῦσε καὶ κήρυττε ἀκόμη καὶ στὸ πιὸ μικρὸ καὶ ἀπομακρυσμένο χωριὸ τῆς ἐπαρχίας του, ἔχοντας μέλημά του πῶς θὰ ἀνοίξουν τὰ αἰσθητήρια τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων.

Ξεκίνησε σὲ συνεργασία μὲ τὴν Δημοτικὴ ἀρχὴ ἀλλὰ δὲν πρόλαβε νὰ τὴν προχωρήσει, τὴν ἀνέγερση ἑνὸς προσκυνηματικοῦ σύγκροτήματος ἀφιερωμένου στὸν Ὅσιο Παῖσιον, ποὺ ἡ δεύτερη πατρίδα του ἦταν ἡ Κόνιτσα.

Ἦθελε νὰ μαθαίνουμε, μέσω τοῦ παραδείγματος καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀγίου πῶς ν' ἀντικρύζουμε σωστά, τίμια, εἰλικρινά, καθαρὰ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἑαυτό μας.

Καθιέρωσε ἔτσι, σὲ συνεργασία καὶ μὲ τὴν Δημοτικὴ ἀρχή, καὶ τὸ τριήμερο Ἑορταστικῶν Ἐκδηλώσεων πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀγίου Παϊσίου.

Στελέχωσε τὴν Μητρόπολη μὲ ἐκλεκτοὺς ἱερεῖς.

Ξεκίνησε τὴν Ἀγιογράφηση τοῦ I.N. Ἀγ. Κοσμᾶ.

Ἀνακατασκεύασε δεκάδες Ἱεροὺς Ναοὺς.

Ὁργάνωσε τὰ Εὐαγγῆ Ἰδρύματα.

Καὶ τώρα Ἄγιε Δέσποτα λίγα λόγια ἐκτὸς πρωτοκόλλου.

Λίγα λόγια αὐθόρμητα, λίγα λόγια υἱῶν πρὸς πατέρα, λίγα λόγια ἀγάπης.

Ἐξάλλου τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προ-

σφύρομεν.

Ἰδιαιτέρως πολυσέβαστε Δέσποτα ἠγάπησες τὴν νεολαία. Εἶχες τὴν καλὴν ἀγωνίαν διὰ τὴν παιδείαν τοῦ γένους μας. Ὑπῆρξες ὁμολογητῆς τῆς πίστεως καὶ τῶν παραδόσεών μας.

Ὁ λόγος σου πάντοτε «ἄλατι ἡρτυμένος».

Λόγος ἀληθινός, παρακλητικός, ἀλλὰ καὶ ἀσυμβίβαστος σὲ θέμα πίστεως καὶ δόγματος.

Ἐγραψες, ἐκήρυξες, ἐξωμολόγησες, στήριξες, παρηγόρησες.

Ἡ καρδιά μας λοιπὸν ξεχυλίζει ἀπὸ εὐγνωμοσύνη καὶ εὐχαριστία πρὸς τὸν Ἄγιο Θεὸ ποὺ μᾶς ἐ χάρισε τοιοῦτον ποιμένα καὶ διδάσκαλο.

Θέλουμε νὰ σοῦ μιλήσουμε ἅγιε Δέσποτα ὅπως καὶ ὅταν ἦσουν ζῶν ἀνάμεσά μας.

Θέλουμε νὰ σὲ εὐχαριστήσουμε γιὰ ὅλα ὅσα τόσα χρόνια ἀπολαύσαμε κοντά σου.

Πρῶτα ἀπὸ ὅλα, μᾶς ἔμαθες νὰ ἀγαπᾶμε τὴν ἀγία ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἔχουμε πάντοτε κέντρο τῆς ζωῆς μας τὸν Θεάνθρωπο Χριστό.

Αὐτὸ μᾶς τὸ δίδαξες πρῶτος ἐσὺ, μὲ τὴν θεοφιλῆ βιοτὴ σου.

Ὁμολογοῦμε πολυσέβαστε Δέσποτα ὅτι κατὰ τὰ ἔτη ποὺ ζήσαμε κοντά σου πολλὰς φορές σὲ πικράναμε, σὲ λυπήσαμε καὶ σὲ στενοχωρήσαμε λόγῳ τῆς πνευματικῆς μας ἀνωριμότητος, μὲ τὶς ἰδιοτροπίες μας καὶ παραξενιές μας, ποὺ ὠφείλοντο στὸν ἐγωϊσμὸ καὶ τὴν φιλαυτία μας. Ἐσὺ ὅμως Δέσποτα μιοῦμενος τὸν Ἀρχιποιμένα Χριστό μας, πάντοτε

μᾶς συγχωροῦσες, μᾶς στήριζες καὶ μᾶς νοουθετοῦσες, παραβλέποντας τὰ λάθη καὶ τὶς ἀδυναμίες μας καὶ ἀποβλέποντας μόνο στὴν πνευματικὴ μας πρόοδο καὶ σωτηρία.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς συγχωρήσεις καὶ νὰ εὐχέσαι γιὰ μᾶς, ὥστε νὰ ἀξιωθοῦμε καὶ ἐμεῖς τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, τὴν ὁποίαν τώρα ἐσὺ ἀπολαμβάνεις.

Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι μᾶς συγχωρεῖς καὶ ὅτι εὐχέσαι γιὰ μᾶς. Σὲ εὐχαριστοῦμε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας καὶ ὑποσχόμεθα ὅτι θὰ προσπαθήσουμε μὲ φιλότιμο νὰ ἀνταποκριθοῦμε στὴν ἀγάπη ποὺ μᾶς ἔδειξες, τηρώντας τὶς ἅγιες συμβουλές καὶ νοουθεσίες ποὺ καθημερινὰ ἀπηύθυνες στὸν καθένα ξεχωριστὰ καὶ σὲ ὅλους μαζί, ὥστε νὰ βαδίσουμε τὸν δρόμο ποὺ μᾶς ἔδειξες, τὸν δρόμο ποὺ ὁδηγεῖ στὸ Χριστὸ καὶ τὴν Θέωσι.

Τώρα ὅμως ἔδυσες Δέσποτα καὶ τὸ φωτεινὸ πρόσωπό σου, ποὺ μόνον ἡ θεὰ του ἀρκοῦσε γιὰ νὰ γαληνέψη ἡ ταραγμένη ψυχὴ μας θὰ κρυφτῇ μέσα στὸν τάφο.

Βαθειὰ ἡ θλίψη μας. Ὅμως καὶ ἀκράδαντος ἡ βεβαιότης μας ὅτι τώρα κατοικεῖς ἐν Χώρα ζώντων, ἐν σκηναῖς δικαίων.

Σὲ παρακαλοῦμε, τώρα ποὺ ἀναπαύθηκες ἀπὸ τοὺς ποιμαντικοὺς κόπους καὶ ἀπὸ τοὺς πόνους τῆς ἀσθενείας σου, νὰ μένης ἐν πνεύματι ἀνάμεσά σας καὶ μὲ τὴν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεῦμα νὰ μᾶς ἐνι-

σχύης, νὰ μᾶς προστατεύης καὶ νὰ μᾶς διορθώνης ὅπως τὸ ἔκανες ὅσα χρόνια ἤσουν ζῶν ἀνάμεσά μας, καὶ πολὺ περισσότερο τώρα, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσεις μὲ τὶς θερμές σου πρεσβεῖες πρὸς Κύριον νὰ ἀξιοποιήσουμε τὸν ὑπόλοιπο χρόνο τῆς ζωῆς μας καὶ νὰ σωθοῦμε.

Ἡ ψυχὴ σου ἤδη βρίσκεται στὸν Χριστό. Τὸ τίμιο σῶμα σου τὸ παραδίδουμε στὴν γῆ «Ἐξ ἧς ἐλήφθη». Τὸ ἀσπασμάστε σὰν πολύτιμο θησαυρό, ποὺ ὁ Θεὸς τὸ ἐφύλαξε ἐπὶ 86 χρόνια καὶ ἐσὺ συνεργεῖα τῆς Θείας Χάριτος τὸ πρόσφερες στὴν ὑπηρεσία τῆς Ἐκκλησίας Του.

Σὲ μᾶς ποὺ σὲ κατευοδώνουμε καὶ στὰ πολλὰ σου τέκνα, τὰ ἐγγύς καὶ τὰ μακράν, ἄφησε τὴν εὐχή σου.

Καλὴ Ἀνάσταση! καὶ καλὴ συνάντησή! ἅγιε πάτερ καὶ Δέσποτα.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη Ἀξιομακάριστε καὶ ἀείμνηστε πάτερ Ἀνδρέα!

Τὶ λέγω;

Αἰωνία σου ἡ μνήμη Ἀξιομακάριστε καὶ ἀείμνηστε πατέρα μας καὶ ἀδελφέ μας.

Νὰ ἔχωμε τὴν εὐχή σου.

**Ἐπικήδειος ὁ ὁποῖος ἐκφωνήθηκε ἀπὸ
τὸν Αἰδεσιμώτατο Ἀπόστολο Νάκο
ἐκπροσωπώντας
τοὺς Ἱερεῖς τῆς Μητροπόλεως.**

Πυρπόληση Παλαιοσελλίου 18η Οκτωβρίου 1943

Του Ηλία Ανδρέου

Σαν μεγαλώσαμε και φθάσαμε στις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού οι μανάδες μας ειδικά τους χειμώνες που μαζευόμασταν νωρίς στο αναμμένο τζάκι βρίσκανε την ευκαιρία να μας πουν ιστορίες για τους Ιταλούς και τους Γερμανούς.

Οι Ιταλοί μπήκαν στο χωριό από τα βορειοδυτικά με πορεία από την Νταλιόπολη δυτικά του Σμόλικα με πρόθεση να περάσουν απέναντι στο Βρυσοχώρι αλλά η μοναδική ξύλινη γέφυρα που συνέδεε την Επαρχία Κόνιτσας με εκείνη του Ζαγορίου την είχε πυρπολήσει ο Στρατός το Απόσπασμα Αώου με επικεφαλής τον Αντισυνταγματάρχη Μαρδοχαίο Φρίζη και τον Ταγματάρχη Γίγα. Ο ποταμός Αώος ήταν σε φοβερή κατεβασιά και το Απόσπασμα Αώου απέτρεψε κάθε προσπάθεια των Ιταλών να περάσουν στο Βρυσοχωρίτικο με πρόθεση να προσβάλουν την άμυνα στο Καλπάκι εκ των όπισθεν.

Οι μητέρες μας επικεντρώνανε την αφήγησή τους στο γεγονός που οι Αλπίνοι της Ορεινής Μεραρχίας Τζούλια ήταν θεονήστικοι και ικέτευαν για λίγο ψωμί (πένε) από το αμπέχωνο έβγαζαν οικογενειακές φωτογραφίες και έδειχναν τα «πίκο-λο» τα μικρά παιδιά. Οι γερόντισσες τους λυπόντουσαν και τους έδιναν κάποιο ξεροκόματο λέγοντάς τους στα βλάχικα, τι ζητάτε εδώ; Και αυτοί στην κατάσταση που είχαν περιέλθει δεν δίσταζαν να αναθεματίζουν τον Μουσολίνι, δείχνοντας με χει-

ρονομίες πως όταν επιστρέψουν στην Ιταλία θα τον κρεμάσουν όπερ και εγένετο.

Τους Ιταλούς δεν τους διέκρινε ιδιαίτερος φανατισμός πέραν εκείνων οι οποίοι ανήκαν στο φασιστικό Κόμμα και τους Μελανοχίτωνες.

Αδυνατώντας να περάσουν στο απέναντι Βρυσοχώρι στις 5 Νοεμβρίου συνέχισαν την πορεία τους προς το Δίστρατο. Φθάνοντας μερικώς μέχρι την Βωβούσα. Στις 9 Νοεμβρίου εφθανίσθηκαν στο Παλαιοσέλλι ταπεινωμένοι, ταλαίπωροι και πάντα θεονίστηκοι. Στις 9 Νοεμβρίου στο έμπα του Παλαιοσελλίου έπεσε μαχόμενος ο Ανιχνευτής Λοχίας Μαργιώτης Χρήστος Β. μονάδα Αναγνωρίσεως, καταγ. από Καρπενήσι, ενταφιάστηκε στο κοιμητήριο του χωριού με όλες τις τιμές ως άρμοζε στα ταφικά ήθη και έθιμα.

Ο Ακαδημαϊκός και Συγγραφέας Άγγελος Τερζάκης στο ιστορικό βιβλίο του «Το Έπος του 1940-41» έχει γράψει υπέροχες σελίδες για την Αντίσταση στην Πίνδο και μεταξύ των άλλων περιλαμβάνει και την παρομοίωση «Η Μεραρχία Τζούλια σαν πληγωμένο φίδι σέρνεται στον ημιονικό δρόμο για την Κόνιτσα». Η παρομοίωση είναι επιτυχής γιατί ο συγκεκριμένος δρόμος είχε πολλές δηλώσεις όπως είναι η κίνηση ενός φιδιού. Οι Αλπίνοι στο Ελεύθερο πλήρωσαν βαρύ φόρο αίματος. Λέγεται πως οι νεκροί τους ήταν εκατοντάδες.

Εκ των υστέρων οι ιστορικοί έθεσαν ένα ερώτημα: Υπήρχε η δυνατότητα η Μεραρχία Τζούλια να εγκλωβιστεί στην Κοιλάδα του Αώου κλείνοντας τον αυχένα της Σουσνίτσας. Πλην όμως αφέθηκε να κατέβει στην Κόνιτσα και ακολούθως ανασυγκροτήθηκε μέσα στην Βόρειο Ήπειρο, αντιστεκόμενη στην επέλαση του Ελληνικού Στρατού.

Οι νεκροί της Τζούλια ενταφιάσθηκαν εν προχείρῳ την άνοιξη του 1941 συνεργεία έκαναν εκταφή των νεκρώ και εστάλησαν στην Ιταλία. Θλιβερές καταστάσεις με αθώα θύματα και από τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές.

Οι Ιταλοί ήλθαν στην Βόρεια Πίνδο είδαν, έπαθαν και απήλθαν ταπεινωμένοι, το δε Έθνος μας έγραψε μια λαμπρή σελίδα Δόξας και Μεγαλείου τόσο στη Πίνδο όσο και στη Βόρειο Ήπειρο.

Και ενώ στη Βόρειο Ήπειρο ο Ελληνικός Στρατός από κορυφή σε κορυφή έσπρωχνε τον Ιταλό εισβολέα στη Αδριατική οι σιδερόφραχτες μεραρχίες του Χίτλερ κτύπησαν την πατρίδα μας πισώπλάτα. Και πάλι ο ένδοξος Στρατός στα οχυρά του Ρούπελ έγραψε νέες σελίδες Δόξης, ενώ άλλοι Λαοί υπέκυψαν χωρίς αντίσταση.

Η πατρίδα μας δεν ήταν δυνατόν να πολεμά σε δύο μέτωπα απέναντι υπέρτερων σε αριθμό και εξοπλισμό εισβολέων.

Ο Ελληνικός Στρατός απέδειξε πως στη Μικρά Ασία το 1919-1922 ήταν τροπαιοφόρος αν δεν τον εγκατέλειπαν οι Σύμμαχοι οι οποίοι υποχώρησαν στα όσο είχαν συμφωνηθεί.

Ακολούθησε για την Πατρίδα μας η τριπλή κατοχή Γερμανών - Ιταλών - Βουλγάρων. Αλλά και εκ νέου η αδάμαστη ψυ-

χή του Έλληνα δεν υπέκυψε. Από άκρου εις άκρον της χώρας παληκάρια προτίμησαν την ελεύθερη ζωή στις αετοφωλιές των βουνών παρά να ζουν στην σκλαβιά των πόλεων όπου και σε αυτές υπήρχαν πυρήνες αντίστασης.

Έτσι και πάλι η ένδοξη Πίνδοος και μαζί της η Δοξασμένη Κοιλάδα του Αώου όωως τη αποκαλεί ο Δημοδιδάσκαλος Ηλίας Παπαζήσης ανέπνεε αέρα ελευθερίας με την παρουσία αντάρτικων σωμάτων. Από τις στάχτες του έπους του 1940 αναγεννήθηκε ο φοίνικας της Εθνικής Αντίστασης. Κάτι το οποίο εξόργισε τον Δικτάτορα του Βερολίνου και τους Επιτελείς του. Η αντίσταση των Βαλκανικών Λαών έπρεπε πάση θυσία να συντριβεί δια πυρός και σιδήρου κατά πως λέει και το λαϊκό άσμα «Εδώ δεν είναι πέξε-γέλασε, εδώ είναι Βαλκάνια».

Για αυτή την σκοπούμενη καθυπόταξη της Αντίστασης εστάλη η 14η Ορεινή Μεραρχαία Εντελβάις με καταγωγή όλων από την Βαυβαρία. Η επωνυμία της οφείλεται στο λουλούδι των Άλπεων Εντελβάις κάτι σαν λευκός κρίνος το οποίο ήταν κεντημένο στα πλάγια του δίκοχου καθώς και στο κάτω μέρος του μανικιού στον καρπό.

Για τα κατορθώματα υποτίθεται εγκλήματα της Εντελβάις έχει κυκλοφορήσει δίτομο έργο του Γερμανού Χέρμαν Φραντ Μάγερ «Ματωμένο Εντελβάις».

Στο Ζαγόρι και στα χωριά της Κοιλάδας του Αώου είχε την βάση της η 9η Μεραρχία του ΕΛΑΣ. Κατά την μαρτυρία του Πυλίου Γρέντζιου πρώην Γραμματέα της Κοινότητας Παλαιοσελλίου στο χωριό μας έδρευε ένα Τάγμα με Διοικητή τον Μαύ-

ρο με καταγωγή των περισσότερων ανδρών από το Βέρμιο. Είχαν παρουσία στο Παλαιοσέλλι πάνω από έτος. Ανεχώρησαν στις 16 Οκτωβρίου 1943 αφήνοντας ολιγομερή οπισθοφυλακή με προορισμό την Μπαλντούμα Μετσόβου.

Ξημέρωνε η αποφράδα ημέρα της 18ης Οκτωβρίου 1943. Κανείς στο βαθύ του ύπνο δεν έλαε σημάδι το τι θα συνέβαινε την ημέρα αυτή, εορτή του Ευαγγελιστή Λουκά. Οι κάτοικοι τω καιρώ εκείνω ήταν πάντα πιστοί στα θρησκευτικά τους καθήκοντα εκκλησιαζόμενοι σε κάθε εορτή Αγίου, εξάλλου βρισκόμαστε στον μήνα Οκτώβριο με λιγοστές αγροτικές εργασίες. Έτσι και εκείνη την ημέρα ξεπροβόδισαν τα οικόσιπα και ακολούθως αφού φόρεσαν τα καλά τους υποτίθεται ρούχα κατευθύνθηκαν στον κεντρικό Ιερό Ναό της Αγίας Παρασκευής προκειμένου να εκκλησιασθούν.

Η Εντελβάις έγινε αντιληπτή στον ορεινό αυχένα της Σουσνίτσας απ' όπου υπάρχει θέαση του συνόλου της Κοιλάδας του Αώου μέχρι πέρα στα υψώματα Κουκουρούντζου του Κεντρικού Ζαγορίου και ελάχιστα της Βασιλίτσας προς νότο. Παράλληλα οι αντάρτες καθ' εκάστη είχαν βιγλάτορα στο ύψωμα του εξωκλησίου Μεταμόρφωσης του Σωτήρος απ' όπου υπήρχε άνετη παρατήρηση της εξόδου του χωριού Ελεύθερο το οποίο οι Γερμανοί είχαν πυρπολήσει το 1943, στις 26 Ιουλίου ημέρα εορτής της Αγίας Παρασκευής, άγνωστο για ποιους λόγους δεν συνέχισαν στα υπόλοιπα χωριά με πρώτο υποψήφιο το Παλαιοσέλλι.

Ο παρατηρητής αντιλήφθηκε τους πεζοπόρους Ναζί να εξέρχονται από το Ελεύθερο στη στροφή του δρόμου όπου

σήμερα είναι το εξωκκλήσι του Προφήτου Ηλίου του Θεσβίτου. Δεν έριξε αμέσως τις συμφωνημένες προειδοποιητικές βολές γιατί θα γίνονταν αντιληπτές από τους Γερμανούς, φυσικά αυτό ήταν άνευ σημασίας, αλλά τις έριξε αφού κατηφόρισε προς την καλλιεργούμενη έκταση του Σιόπατου, εξάλλου η είσοδος και εμφάνιση των Γερμανών θα γίνονταν τουλάχιστον ύστερα από είκοσι έως τριάντα λεπτά της ώρας.

Λαχανιασμένοι και αλαφιασμένοι οι βιγλάτορες ειδοποίησαν το εκκλησίασμα, μάζεψαν τον οπλισμό τους και ανεχώρησαν με κατεύθυνση προς τις Πάδες προκειμένου να έλθουν σε επαφή με την κύρια δύναμη των ανταρτών, οι οποία είχε αναχωρήσει πριν δυο μέρες.

Θα ήταν αδιανόητο να έλθουν σε απευθερίας αντιπαράθεση μάχης με τους Γερμανούς και ευτυχώς που δεν συνέβη κάτι τέτοιο γιατί αν είχαμε κάποιον Γερμανό νεκρό θα ακολουθούσαν τα αντίποινα και η εκτέλεση δέκα κατοίκων και αυτός ήταν ο κανόνας ένας Γερμανός νεκρός εκτέλεση δέκα κατοίκων.

Στο βιβλίο για την Εντελβάις διάβασα πως οι Γερμανοί εκ των πραγμάτων θα αντιμετώπιζαν μάχες με τον τακτικό στρατό των χωρών στις οποίες εισέβαλαν γίνονταν όμως όταν είχαν απώλειες σε ενέδρες ή δέχονταν επιθέσεις από αντάρτικα σώματα όπως του Τίτο στην Γκουγκοσλαβία και τον ΕΔΕΣ και ΕΛΑΣ στη χώρα μας.

Πανικός επικράτησε στο εκκλησίασμα η τέλεση της Θείας Λειτουργίας διεκόπη αλλόφρονες οι κάτοικοι σπεύσανε στα σπίτια τους γνωρίζοντας τι τους περιμένει προκειμένου να βγάλει ότι πολυτιμότερο είχε σε τρόφιμα και σκεπάσματα, γιατί ο

χειμώνα ήταν εγγύς και σε εκείνους τους καιρούς τους χαρακτήριζε δριμύτητα, ένταση και διάρκεια με ένα καλό πως η άνοιξη ήταν ότι πιο θαυμάσιο και έξοχο.

Το σύνολο των κατοίκων ήταν σίγουρο για την πυρπόληση εφόσον είχε προηγηθεί αυτή του Ελεύθερου την προηγούμενη χρονιά.

Μια ομάδα Παλαιοσελλιτών με επικεφαλής τον Εφημέριο Παναγιώτη Πριμικύρη που πλαισίωναν ο Ηλίας Καραμήτσος, Μαλάμης Ηλίας Βασιλίκας, Δημήτριος Κωτούλας, Γεώργιος Κωτούλας, Ιωάννης Βαγενάς (Αμερικάνος) και Αναστάσιος Τερρίκας κρατώντας λευκή σημαία στο έμπα του χωριού στην αρχή της καλλιεργούμενης έκτασης Σουρπάσα όπου σήμερα είναι το εικόνισμα της Αμαλίας Ανδρέου αφιερωμένο στους Αγίους Αποστόλους, διότι ανήμερα της εορτής των στο Δοξάτο της Δράμας οι Βούλγαροι προέβησαν σε πογκρόν μπου Ελληνικού πληθυσμού.

Ο σύζυγος της Μαρίας, Χρήστος ήταν στο Δοξάτο και ως του θαύματος διεσώθη.

Σ' αυτό το εικόνισμα λοιπόν ανέμεναν τους Γερμανούς της Εντελβάις προκειμένου να τους πείσουν πως το χωριό ήταν φιλερηνικό και ότι οι αντάρτες ήταν από το Βέρμιο και όχι Παλαιοσελλίτες και από τα γύρω χριά της Κοιλιάδας του Αώου, επομένως ήταν ανώφελη η πυρπόληση του χωριού. Φανταστείτε τη επαφή των ανθρώπων αυτών με τους άκαμπτους και σκληροτράχηλους Ναζί τους οποίους ενοχλούσε η παρουσία ανταρτικών ομάδων ανεξαρτήτως από που προέχονταν. Τι θα ένοιωθε η ομάδα των Παλαιοσελλιτών έχοντας απέναντί τους ανθρώπους κατ' όνομα για τους οποίους είχαν ακουστά για τις θηριωδίες τους για τις μαζικές εκτελέσεις για την φωτιά και το σίδερο που σκορπούσαν στο διάβα τους στην καθυπόταξη της Ευρώπης της Βόρειας Αφρικής των Βαλκανίων της Σκανδιναβίας της Ρωσίας.

Λέγεται ότι μία ομάδα ανδρών της Εντελβάις έφθασε στην κορυφή του Καυκάσου προκειμένου να υψώσουν την σβαστικά και όντως ήταν γεγονός.

Το Παλαιοσέλι φλεγόμενο. 18 Οκτωβρίου 1943

Δώρο γενεθλίων

Ένα χάρτινο κουτί γεμάτο παλιές φωτογραφίες
δεμένες πακετάκια, σα δεμάτια σταριού,
δώρο σε κάποια... άντα-κατι γενέθλιά μου
Ένα δώρο για πάντα, μου πε η μάνα μου, για να μη ξεχάσεις...
Να τ' ανοίγεις και ν' αρχίζει η ζωή του από τη αρχή.
Δεμάτια σταριού κι οι θύμισες κι αλώνι ο νους
τις ρίχνει σπυρί σπυρί στις καρδιάς τις μυλόπετρες.
Δάκρυα και χαμόγελα τ' άλεσμα και για γλυκόπικρη νοσταλγία.
Κι όλο να αλέθει τα σπυριά και να σκορπά τη σκόνη στις εικόνες μου
η φύρα πρόσωπα και άλλα πρόσωπα... μου τα κρατάει για αλεστικά.
Βαρύ φορτίο οι μνήμες τελικά,
σε έναν κόσμο που αλλάζει εικόνες βιαστικά,
πως να παραμείνουμε ασάλευτοι στις παλιές σκονισμένες φωτογραφίες
Και πως ν' αρχίσει η ζωή απ' την αρχή με τόσες απουσίες μαμά;;;
Αφιερωμένο στη μνήμη της μητέρας μου
Όλγα Τσάνου που χάθηκε στις 3 Απριλίου 2004.

Τα γυμνά παιδιά

Χιονιάς απειλητικός
κατεβαίνει από το βουνό
τα γυμνά παιδιά
να παγώσει στο χωριό
στα σοκάκια τα κυνηγά
και το κρυφτό παίζει μ' αυτά
εκείνα τις χούφτες κουκουλίζουν
και με γροθιές τον χιονιά φοβερίζουν
από τα πολλά κυνηγητά
σ' ένα σοκκάκι τον μαντρώνουν
και σε τσάκνα από την γειτονιά
τα άσπρα πέπλα του ξεσκίζουν
όλο χρά τα γυμνά παιδιά
φωτιά με τα τσάκνα ανάβουν
και από πάνω της σάλτα κάνουν.

225ος Εφήμερος Διαλογισμός

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

«Μυρτάλη»: Η Δύναμη των Γυναικών της Κόνιτσας!

Γράφει η Πρόεδρος της «Μυρτάλης», Λεμονιά Μούρκα

Στις όχθες του ποταμού Αώου, υπάρχει μια μικρή πόλη με μεγάλη καρδιά: η Κόνιτσα. Και στην καρδιά αυτής της πόλης, εδώ και ένα χρόνο, χτυπά ένας καινούριος, δυναμικός παλμός — αυτός του Σύλλογου Γυναικών Κόνιτσας, «Μυρτάλη».

Πώς ξεκινήσαμε

Ο Σύλλογος Γυναικών Κόνιτσας «Μυρτάλη» ιδρύθηκε με ένα όραμα ξεκάθαρο: να ενώσει, να εμπνεύσει και να ενδυναμώσει τις γυναίκες κάθε ηλικίας μέσα από δράσεις που προάγουν τον πολιτισμό, την αλληλεγγύη, τον εθελοντισμό, με την ταυτόχρονη στήριξη των γυναικών της Κόνιτσας και των χωριών της. Η «Μυρτάλη» δεν είναι απλώς ένας σύλλογος — είναι μια μεγάλη αγκαλιά που ενώνει και ενδυναμώνει τις γυναίκες της Κόνιτσας. Από την πρώτη στιγμή, λοιπόν, ο Σύλλογός μας δημιουργήθηκε με στόχο να στηρίξει κάθε γυναίκα που θέλει να συμμετέχει ενεργά στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή του τόπου μας. Δεν είναι τυχαίο που επιλέξαμε για το Σύλλογό μας την επωνυμία «Μυρτάλη», που είναι το δεύτερο (και λιγότερο γνωστό) όνομα της Ηπειρώτισσας μητέρας του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ευρέως γνωστή ως «Ολυμπιάδα» - μιας γυναίκας δυναμικής, τολμηρής και αποφασιστικής!

Τα πρώτα βήματα

Η «Μυρτάλη» κατάφερε ήδη από τα πρώτα της βήματα να κερδίσει την εμπιστοσύνη και την αγάπη των γυναικών της

περιοχής. Αυτό απέδειξε η μεγάλη προσέλευση στην πρώτη εκδήλωση για την κοπή της πίτας μας για το 2024 στο κάλεσμα του προσωρινού Διοικητικού Συμβουλίου της «Μυρτάλης», αλλά και οι εκατοντάδες εγγραφές γυναικών στο Σύλλογο, γεγονός που φανερώνει την ανάγκη και την επιθυμία για ενότητα και συλλογικότητα. Από την πρώτη κιόλας εκδήλωση νιώσαμε ότι κάτι ιδιαίτερο είχε ξεκινήσει! Γυναίκες κάθε ηλικίας γέμισαν τον χώρο με χαμόγελα, προσδοκίες και σχέδια για το μέλλον. Ήταν απίστευτη η ανταπόκριση, ξεπερνώντας κάθε προσδοκία μας, με πάνω από εκατό γυναίκες να γίνονται μέλη μας από την πρώτη κιόλας στιγμή!

Σημαντική στιγμή για τη «Μυρτάλη» αποτέλεσε η πρώτη εκλογική διαδικασία ανάδειξης του Διοικητικού Συμβουλίου, όπου πάνω από εκατό γυναίκες από όλη την περιοχή συμμετείχαν ενεργά, θέτοντας υποψηφιότητα και εκλέγοντας τις εκπροσώπους τους με μεγάλη συμμετοχή και ενθουσιασμό. Η επταμελής επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου, που προέκυψε από τις εκλογές, αποτελείται από τις:

Λεμονιά Μούρκα, Πρόεδρος «Μυρτάλης»

Βασιλεία Χούσου, Αντιπρόεδρος «Μυρτάλης»

Ελπίδα Μουλαΐδου, Γραμματέας «Μυρτάλης»

Νατάσα Καραντάνου, Ταμίας «Μυρτάλης»

Μυρτώ Χατζνεφραιμίδου, Ελένη Σπανού, Χριστίνα Μιχαλάκη, μέλη του ΔΣ «Μυρτάλης».

Η «Μυρτάλη» αποκτά στέγη!

Τον Ιούνιο του 2024 το Κέντρο Προστασίας Παιδιού Ιωαννίνων - Παράρτημα Κόνιτσας, έκανε δεκτή την αίτηση του ΔΣ της «Μυρτάλης», σηματοδοτώντας μια αγαστή συνεργασία μεταξύ των δύο οργανισμών, με την παραχώρηση χώρων στέγασης στη «Μυρτάλη» μέσα στο Κέντρο. Εκεί, ο Σύλλογος Γυναικών φιλοξενεί επιμορφωτικά και ενημερωτικά σεμινάρια, συζητήσεις και άλλες δραστηριότητες, οι οποίες ανακοινώνονται μέσα από τις ψηφιακές πλατφόρμες της «Μυρτάλης». Στο «Σπίτι μας», όπως μας αρέσει να αποκαλούμε την αίθουσα της «Μυρτάλης» μας, δημιουργήσαμε έναν χώρο όπου η δημιουργία δεν είναι πολυτέλεια, αλλά καθημερινότητα. Όπου το παρελθόν της Κόνιτσας, με τις γυναίκες που κράτησαν τα σπίτια τους όρθια στους δύσκολους καιρούς, συναντά το σήμερα και ανοίγει δρόμο για το αύριο.

Η «Μυρτάλη» δυναμώνει!

Με δράσεις ποικίλου χαρακτήρα, η «Μυρτάλη» σταθερά προσεγγίζει ευαίσθητα κοινωνικά θέματα, όπως η στήριξη των νέων μητέρων μέσω της πρωτοβουλίας για άμεση δημιουργία βρεφονηπιακού σταθμού στην Κόνιτσα, σε συνεργασία με το Δήμο Κόνιτσας. Στόχος όλων μας είναι να μείνουν οι νέες οικογένειες στην περιοχή μας, ακόμη και να επιστρέψουν όσα από τα παιδιά μας το επιθυμούν, για να έχει ο τόπος μας παιδιά και μέλλον.

Η δυναμική της «Μυρτάλης» αναδεικνύεται και από τις πολιτιστικές και ψυχα-

γωγικές δράσεις της, όπως οι εκδρομές, η συμμετοχή σε τοπικά φεστιβάλ και πολιτιστικές εκδηλώσεις, bazaar, αλλά και οι ψυχαγωγικές εκδηλώσεις για την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας. Με εκδρομές όπως αυτή σε ανερχόμενες περιοχές της Αλβανίας και σε περιοχές του νομού μας όπου οι γυναίκες δουλεύουν τον αργαλειό, αλλά και με την οργάνωση δράσεων τιμής και μνήμης στις Ηπειρώτισσες γυναίκες της Πίνδου στη Φούρκα, η «Μυρτάλη» ενισχύει τον κοινωνικό και πολιτιστικό της χαρακτήρα.

Παράλληλα, ο σύλλογος επιδεικνύει μια ισχυρή δέσμευση στην κοινωνική ευαισθητοποίηση με εκδηλώσεις για την Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών. Με τη συνεργασία σημαντικών φορέων, όπως το ΚΦΑΑ Πενταλόφου (με επικεφαλής την ανθρωπολόγο Dr.Μάχη Μπούνα – Βάιλα), με τη ΧΕΝ Ιωαννίνων (και την Πρόεδρό της Πόπη Στεφανίδη), και με τη σταθερή συνεργασία μας με την αγαπημένη μας ψυχολόγο Μαρία Ρουμελιώτη του Οικοτροφείου «Νόστος» (ΕΨΕΠ), η «Μυρτάλη» έχει κατορθώσει να φέρει στο προσκήνιο σοβαρά κοινωνικά ζητήματα, δημιουργώντας έναν ασφαλή χώρο για τις γυναίκες μας, για συζήτηση, προβληματισμό και αποσυμπίεση.

Η έντονη συμμετοχή του συλλόγου σε εθελοντικές και φιλανθρωπικές δράσεις αποτυπώνεται σε σημαντικά γεγονότα, όπως η συνδρομή του στην επιτυχημένη διοργάνωση του Konitsa Race, όπου γνωρίσαμε την πανελληνιονίκη και βαλκανιονίκη Μαρία Πολύζου, αλλά και η φιλοξενία των δράσεων της Axion Hellas, όπου τοπικά εδέσματα, παραδοσιακή μουσική

και ηπειρώτικη φιλοξενία συνδυάστηκαν άψογα για να προσφέρουν στους επισκέπτες μια μοναδική εμπειρία. Οι γυναίκες μας για αυτή τη δράση προετοίμασαν και παραχώρησαν μια άψογη φιλοξενία, η οποία εντυπωσίασε τους εκλεκτούς μας καλεσμένους, την αγαπημένη μας σεφ Αργυρώ Μπαρμαπρίγου και τον Διατροφολόγο Τάσο Παπαλαζάρου!

Όλες μας οι δράσεις, μικρότερες ή μεγαλύτερες, έδειξαν πως όταν οι γυναίκες ενώνουν τις δυνάμεις τους, μπορούν να πετύχουν τα πάντα. Η «Μυρτάλη» συνεχίζει να γράφει ιστορία, με όραμα, αισιοδοξία και πάνω από όλα με καρδιά. Μαζί, ενωμένες και δυνατές, συνεχίζουμε να δημιουργούμε ένα καλύτερο αύριο για όλες τις γυναίκες της περιοχής και τα παιδιά μας.

Ένα βήμα τη φορά, όλες μαζί

Η «Μυρτάλη» δεν είναι απλώς ένας Σύλλογος. Είναι μια ανοιχτή αγκαλιά. Είναι εκείνες οι συναντήσεις που ξεκινούν με έναν καφέ στο «Σπίτι» μας και καταλήγουν σε ιδέες για εκδηλώσεις, δράσεις, κινητοποίηση.

Είμαστε περήφανες για όσα έχουμε καταφέρει. Αλλά κυρίως, είμαστε ενθουσιασμένες για όλα όσα έρχονται!

- Αν είσαι γυναίκα και ζεις στην Κόνιτσα ή σε κάποιο από τα χωριά της, σε περιμένουμε!

- Αν απλώς θέλεις να μας γνωρίσεις, ακολούθησέ μας στα κοινωνικά δίκτυα της «Μυρτάλης» (βλ. παρακάτω)

- Αν πιστεύεις πως οι γυναίκες, όταν συνεργάζονται, μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο — τότε ήδη ανήκεις στη «Μυρτάλη»!

Στόχος μας δεν είναι μόνο η πολιτιστική δραστηριότητα. Είναι η ενδυνάμωση. Είναι να στηρίξουμε η μία την άλλη — ως μητέρες, σύζυγοι, εργαζόμενες, άνεργες, νέες ή μεγαλύτερες. Είναι να θυμηθούμε πως όταν ενωνόμαστε, μπορούμε τα πάντα.

Γιατί, τελικά, το να φτιάχνεις ένα σύλλογο είναι σχετικά εύκολο. Το να φτιάχνεις, όμως, κοινότητα είναι τέχνη. Η «Μυρτάλη» δημιουργήθηκε, λοιπόν, για να κοινωνούν και να απολαμβάνουν τα μέλη μας την τέχνη της ζωής στον ευλογημένο τόπο όπου ζούμε.

Ευχαριστούμε θερμά όλες τις γυναίκες που συμμετέχουν ενεργά στις δράσεις μας και όλους τους φορείς που μας στηρίζουν έμπρακτα σε κάθε μας βήμα.

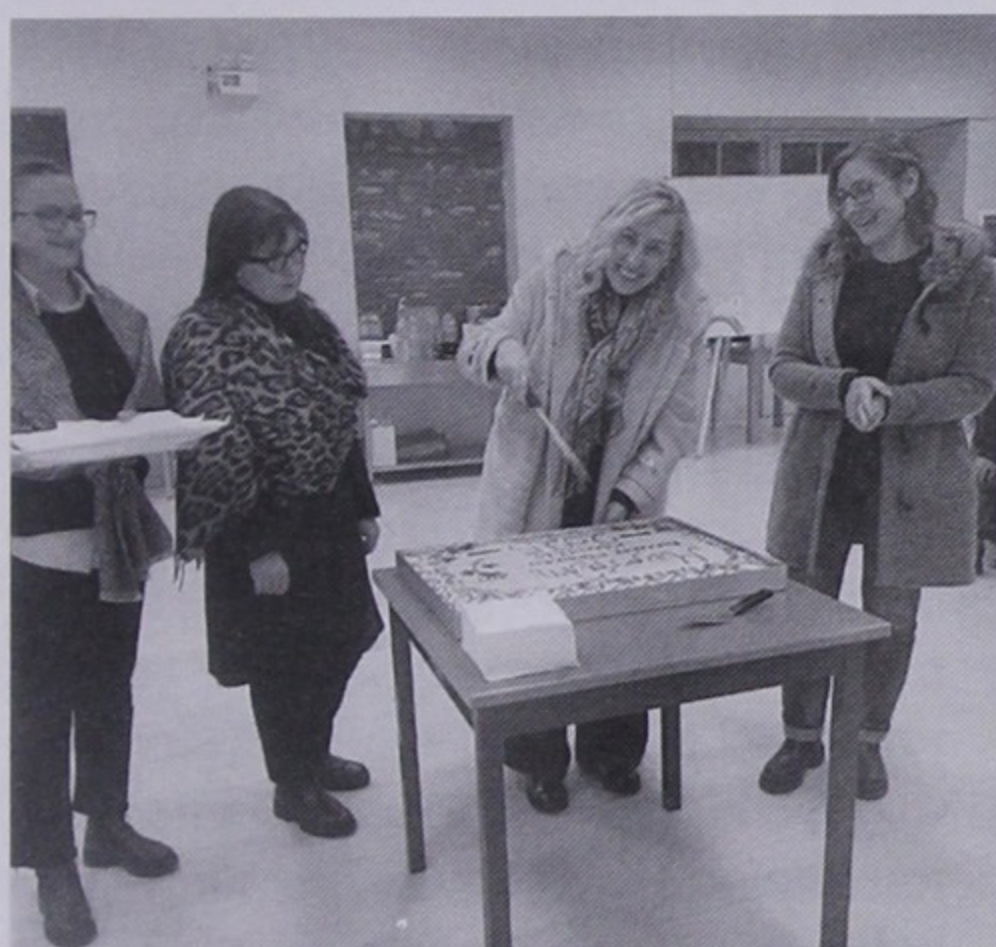
Ο προγραμματισμός των δράσεων της «Μυρτάλης» μας περιλαμβάνει ακόμη περισσότερες εκδηλώσεις για την επόμενη χρονιά της ζωής της. Τώρα πια, ενωμένες και δυνατές, οι γυναίκες του τόπου μας ατενίζουμε το μέλλον μας με αισιοδοξία!

Και συνεχίζουμε!

Για περισσότερες πληροφορίες και συνεχή ενημέρωση, επισκεφθείτε τις επίσημες σελίδες της «Μυρτάλης» στα κοινωνικά δίκτυα

Μυρτάλη – Σύλλογος Γυναικών Κόνιτσας - Syllogos Gynaikon Konitsas

E-MAIL : info@myrtali-konitsa.gr

Μονοπάτια Ζωής:

Οι Μαθητές του ΕΠΑΛ συναντούν τη Φύση και την Ιστορία

Σε έναν κόσμο που αλλάζει ταχύτατα, η σύνδεση με τη φύση και η συνειδητοποίηση της αξίας της είναι πιο σημαντική από ποτέ. Η Α΄ τάξη του ΕΠΑΛ Κόνιτσας δεν έμεινε αμέτοχη. Οι μαθητές μας με ενθουσιασμό και δημιουργικότητα αναζήτησαν τα "Μονοπάτια της Φύσης", μια δράση που τους οδήγησε σε ένα αξέχαστο ταξίδι ανακάλυψης και σύνδεσης με την πλούσια φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής μας.

Το εγχείρημα ξεκίνησε με μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ενημέρωση από τον Πρόεδρο του Ορειβατικού Συλλόγου Κόνιτσας, κύριο Τάσο Κώτσικο. Οι μαθητές μας είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον ορειβατικό εξοπλισμό, να μάθουν τις βασικές αρχές ασφαλούς πεζοπορίας και να αντιληφθούν την οργανωμένη προσπάθεια που γίνεται για την ανάδειξη των μονοπατιών μας.

Ακολούθησε η πιο βιωματική φάση: την επίσκεψη του μονοπατιού που οδηγεί στην Αγία Βαρβάρα και το Μεσαιωνικό Κάστρο της Τραπεζίτσας. Εκεί, μέσα στην καρδιά της φύσης, οι μαθητές/τριες ήρ-

θαν σε άμεση επαφή με το τοπίο, παρατήρησαν τη μοναδική χλωρίδα και πανίδα, έμαθαν για τα ενδημικά είδη που φιλοξενεί η περιοχή και ανακάλυψαν τα ιστορικά ίχνη του παρελθόντος. Ήταν μια στιγμή που ένωσαν τη γνώση με την εμπειρία, πυροδοτώντας ένα πρώτο αίσθημα ευθύνης για αυτό το θησαυρό.

Η δράση μας δεν σταμάτησε στην παρατήρηση. Οι μαθητές μας ανέλαβαν ενεργό ρόλο, δημιουργώντας ομάδες εργασίας για την έρευνα και την παρουσίαση της τοπικής χλωρίδας, πανίδας, αλλά και των ιστορικών μνημείων που συναντώνται στα μονοπάτια.

Το πιο δημιουργικό κομμάτι ήταν ίσως η τοποθέτηση μιας χειροποίητης ξύλινης ταμπέλας. Με την πολύτιμη συμβολή και τη δωρεά ξύλου από το τοπικό κατάστημα του κυρίου Κωνσταντίνου Χ. Κίτσιου, οι μαθητές μας εργάστηκαν με μεράκι. Πάνω της, χάραξαν ένα σύνθημα που επέλεξαν οι ίδιοι, ένα μήνυμα που αντικατοπτρίζει την ψυχή της δράσης τους:

"Σε αυτό το μονοπάτι, όπου η φύση σιωπά και η ψυχή ακούει, άφησε μόνο την ελαφρότητα του βήματός σου..."

Η τοποθέτηση αυτής της ταμπέλας στο μονοπάτι, σε συνεργασία με τον Ορειβατικό Σύλλογο, δεν ήταν απλά μια πράξη, ήταν μια υπόσχεση για σεβασμό, μια υπενθύμιση για διατήρηση και ένα κάλεσμα προς όλους να προστατεύσουν την ομορφιά που μας περιβάλλει.

Γεωργία Πράπα

Εορτασμός της Ζωοδόχου Πηγής στο Ιστορικό Μοναστήρι της Ζέρμας

Σήμερα πανηγυρίζουμε ξανά την εορτή της Ζωοδόχου Πηγής στο ιστορικό πετρόκτιστο τρίτουρλο Μοναστήρι της Ζέρμας, έναν ιερό τόπο που στέκει αγέρωχος στον χρόνο τιμώντας την Παναγία. Η γιορτή αυτή δεν είναι μόνο μια θρησκευτική παράδοση, αλλά ένα έθιμο βαθειά ριζωμένο στη ζωή των προγόνων μας.

Οι παππούδες και οι πατεράδες μας, γιόρταζαν την Ζωοδόχο Πηγή αποτίνοντας φόρο τιμής στην Παναγία, την Πηγή της Ζωής και της Ελπίδας. Θυμόμαστε όλοι στα παιδιά μας χρόνια τη συγκινητική εικόνα των παιδιών από την Δροσοπηγή που έφερναν τάματα και λαμπάδες στο Μοναστήρι ως ένδειξη ευλάβειας και πίστης.

Το Μοναστήρι αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου, συγκαταλέγεται στα παλαιότερα της Ηπείρου, με ιστορία που χάνεται στα βάθη των αιώνων.

Σύμφωνα με την παράδοση, ιδρύθηκε την εποχή του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Πωγωνάτου (641-658), ενώ τεκμηριωμένα αναφέρεται στον 17ο αιώνα, όπως μαρτυρούν η εντοιχισμένη επιγραφή στην είσοδο του καθολικού του 1656 και η σωζόμενη σφραγίδα 1618.

Στα δύσμοιρα χρόνια της τουρκοκρατίας το Μοναστήρι της Ζέρμας αποτέλεσε κάστρο της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού.

Υπήρξε κέντρο θρησκευτικής ζωής πνευματικής καθοδήγησης, αλλά και εθνικής δράσης.

Ο Διονύσιος Παπαδάτος, ο επονομαζόμενος Κουτλουμουσιανός, μετέτρεψε την Μονή σε σημείο πολιτικού σχεδιασμού, με στόχο την απελευθέρωση της Ηπείρου και της Μακεδονίας.

Παράλληλα η Μονή στάθηκε δίπλα στους κλέφτες και αγωνιστές της περιοχής, προσφέροντάς τους στήριξη, κρησφύγετο και ελπίδα για την συνέχιση του αγώνα.

Το λέει καθαρά το δίστιχο του Ζερματινού μοιρολογιού. ΤΙ ΝΑ ΣΑΣ ΣΤΕΙΛΟΥΜΕ ΠΑΙΔΙΑ ΑΥΤΟΥ ΣΤΙΣ ΡΑΧΕΣ ΠΟΥ ΣΤΕ; ΘΕΛΟΥΜΕ ΓΛΥΚΟ ΚΡΑΣΙ ΑΠ' ΤΑΓΙΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ.

Να πλύνουμε τα λαβώματα
που 'μαστε λαβωμένοι...

Σήμερα η Ιερά Μονή Ζέρμας αναδεικνύεται ως τόπος ιστορικής και θρησκευτικής σημασίας πλάϊ στις Ιερές Μονές Μολυβδοσκεπάστου και Στομίου εκεί όπου ασκήθηκε αρχικά ο Άγιος Παΐσιος, ο σύγχρονος Άγιος της Κόνιτσας.

Παράλληλα αποτελεί σημείο προσκυνήματος και ιστορικής κληρονομιάς όλων των γύρω από την Ζέρμα χωριών, των ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ ώστε να προβάλλει την τέχνη, το μεράκι και τον πολιτισμό των μαστόρων της πέτρας εκείνων που με την αξεπέραστη τεχνική τους δόμησαν αριστουργηματικά μνημεία, γεφύρια και αρχοντικά, σφραγίζοντας ανεξίτηλα τον τόπο μας.

Η πρόσφατη απώλεια του σεβαστού Μητροπολίτη μας ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ Ανδρέα

του πνευματικού καθοδηγητή της Μητροπόλεώς μας επί μισό αιώνα, που πέρυσι σαν σήμερα ήταν μαζί μας, μας γεμίζει με θλίψη.

Ωστόσο η μορφή του παραμένει ζωντανή και σήμερα τιμούμε, με την αναφορά μας αυτή, την μνήμη του, αντλώντας δύναμη από την αφοσίωσή του στην Τοπική μας Εκκλησία. Η δέσμευσή μας είναι ξεκάθαρη: Θα εργασθούμε για την αποκατάσταση των κελιών της Μονής, την επιστροφή των λιθαναγλύφων της εισόδου εκπόνηση μελέτης για τη συντήρηση των αγιογραφιών κατασκευή W.C. ανδρών γυναικών, κατασκευή του ξυλόγλυπτου χειροποίητου τέμπλου, το οποίου βρέθηκε φωτογραφία στο Μουσείο Μπενάκη και σκεφτόμαστε με την έγκριση της Εφορίας Αρχαιοτήτων να τον κάνουμε πανομοιότυπο και την περαιτέρω ανάδειξη της ως σημείο προσκυνήματος και ιστορικής κληρο-

νομιάς του τόπου μας.

Καλούμε την πολιτεία και όλους όσοι μοιράζονται την αγάπη μας για την πίστη και την ιστορία να στηρίξουν αυτή την προσπάθεια.

Ας είναι η σημερινή εορτή αφορμή αναγέννησης και πνευματικότητας και διατήρησης των παραδόσεων που μας συνδέουν με τον τόπο μας.

Ευχαριστώ όλους όσους έχουν συμβάλει για την διοργάνωση της γιορτής μας. Το κέρασμα λουκούμια, κουλούρια, αναψυκτικά είναι προσφορά του Μοναστηριού. Τα νερά του Super Market Νικολόπουλου.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ και
ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

και του χρόνου να ανταμώσουμε πάλι

Γιάννης Παπαδημητρίου
Πρόεδρος Πλαγιάς

Δραστηριότητες του Ε.Ο.Σ. μέχρι 4 Μαΐου 2025

Κυριακή 6 Απριλίου 2025

Διάνοιξη, καθαρισμός και προσωρινή σήμανση του μονοπατιού που οδηγεί από τον Αη Θανάση στα χωράφια Μπούσης - Πεκλάρι

Το μονοπάτι διασχίζει τις παλιές αναβαθμίδες καλλιέργειας που βρίσκονται στην βορειοανατολική πλαγιά του Αηλιά και καταλήγει στα χωράφια «της Γιάννης» (τοπωνύμιο) πάνω από την Κλεισούρα (Μπούση) Από εκεί δυτικά συνδέεται με το μονοπάτι που οδηγεί στην Κόνιτσα (στον Μπέρκο πάνω από το Τάγμα), ανατολικά συνδέεται με το μονοπάτι που οδηγεί στο χωριό Πηγή και βόρεια κατεβαίνει προς το γεφύρι της Μπούσης.

Απώτερος στόχος η δημιουργία κυκλικού μονοπατιού γύρω από τον Αηλιά σε υψόμετρο 650 - 850 μέτρων με αφετηρία και τερματισμό τον Αη Θανάση.

Κυριακή 13 Απριλίου 2025

Γέφυρα Κλειδωνιάς -

Γέφυρα Αρίστης - Χωριό Βίκος

Ακολουθήσαμε το ευδιάκριτο μονοπάτι αντίθετα προς τη ροή του ποταμού (στη δεξιά όχθη του) και μετά από εύκολη πεζοπορία πέντε χιλιομέτρων μέσα στα πλατάνια συναντήσαμε την γέφυρα της Αρίστης - Παπίγκου (υψόμετρο 440μ.). Από εκεί ακολουθήσαμε το παλιό μονοπάτι που μας οδήγησε στο χωριό Βίκος (770μ.).

Πέμπτη 24 Απριλίου 2025

Καθαρισμός μονοπατιού
προς Αημνάδια

Μέλη του συλλόγου πραγματοποίησαν καθαρισμό του μονοπατιού και απομάκρυναν πεσμένα δέντρα που είχαν κλείσει το μονοπάτι προς Αημνάδια.

Κυριακή 27 Απριλίου 2025

Αν Θανάσης - Αημηνάδια

Ξεκινήσαμε από το εκκλησάκι του Αν Θανάση, περάσαμε από το Μεγαχώραφο και τα Ασπροχώματα και μετά από μιάμιση ώρα ανάβασης μέσα σε πεύκα και έλατα φτάσαμε στην καταπράσινη και γεμάτη λουλούδια αυτή την εποχή, κορυφή Αημηνάδια.

Κυριακή 4 Μαΐου 2025

Στούρος: Μονοδένδρι (Οξιά) -
Στούρος- χωριό Βίκος

Ξεκινήσαμε από την θέση «Οξιά» (6χλμ από Μονοδένδρι), περνώντας μέσα από το λοφώδες ανάγλυφο του Στούρου με το Πέτρινο δάσος, τα γεμάτα από λουλούδια αυτή την εποχή μικρά λιβάδια, τους χαρακτηριστικούς γεωλογικούς σχηματισμούς, τις δολίνες και τις καταβόθρες. Συναντήσαμε τα απόκρημνα μπαλκόνια με εντυπωσιακή θέα προς τη χαράδρα του Βίκου και την Τύμφη. Μετά την κορυφή Στούρος κατηφορίσαμε προς το χωριό Βίκος.

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Στό βιβλίο μου «Πηγές τῆς ἱστορίας τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας» (ἐκδ. Λειμών, 2024), ἀναδημοσίευσα τὰ κείμενα πολυάριθμων ἐπιγραφῶν καί ἐνθυμήσεων, οἱ ὁποῖες ἦσαν γραμμένες σέ φορητές εἰκόνες, σέ βιβλία, σέ τοιχογραφίες, σέ ἱερά σκεύη κλπ πού βρέθηκαν σέ ναούς καί σέ μονές 13 οἰκισμῶν τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας. Τὰ κείμενα αὐτά εἶναι κατὰ τό πλεῖστον βραχύλογα καί μνημονεύουν γεγονότα καί πρόσωπα χρονολογούμενα σέ κάμποσα ἔτη τῆς περιόδου 1218 ἕως 1931. Οἱ πληροφορίες-μαρτυρίες τους εἶναι ἐνδιαφέρουσες καί χρησιμότες γιά τήν γνώση τῆς ἱστορίας τῶν οἰκισμῶν ἀναφορᾶς τους καί τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας γενικότερα, ἰδίως ἂν δέν ἔχουν βρεθεῖ παρόμοιες πληροφορίες σέ ἄλλες πηγές.

Μεταξύ αὐτῶν τῶν ἐπιγραφῶν καί ἐνθυμήσεων, διάλεξα ἐκεῖνες πού θεωρῶ ὅτι εἶναι οἱ πῶ ἐνδιαφέρουσες ἱστορικῶς καί ὅτι δέν πρέπει νά παραμένουν ἄγνωστες στούς μελετητές τῆς τοπικῆς ἱστορίας, τίς δέ κατέταξα σέ θεματικές ἐνότητες, μετέγραψα τὰ νοήματά τους μέ φράσεις ἢ λέξεις δικές μου καί ἐνίστε δικές τους καί παρουσιάζω ἐδῶ τίς πληροφορίες τους (σημειώνοντας καί τούς ἀριθμούς τῶν ἀντίστοιχων σελίδων τοῦ προαναφερθέντος βιβλίου μου στίς ὁποῖες ἀναδημοσιεύθηκαν οἱ ἐπιγραφές καί ἐνθυμήσεις).

1.- Οἱ πῶ παλαιές χρονολογίες

Ἐνθύμηση τοῦ 1858, κακογραμμένη, ἀναφέρει: «Ἡ ἐκκλησία τοῦ ἀγίου Νικόλα εἰς τό χωρίον Τούρνοβον (...) ἐκτίσθη ἀπό κτίσεως κόσμου 6126 κατὰ τήν χρονολογίαν ἢ εὔρηται εἰς τό ἱερόν. Ἔτος 1366» (σελ. 137). Θεωρῶ ὅτι ἐκεῖνος πού ἔγραψε (1858) ἢ πού μετέγραψε (2010) τήν ἐνθύμηση σημείωσε κατὰ λάθος τό ἔτος 6126 ἀντί τοῦ σωστοῦ ἔτους 6726 ἀπό κτίσεως κόσμου, δηλαδή τοῦ ἔτους (6726–5508=) **1218** μ.Χ. Ἐπίσης σημείωσε λανθασμένα καί τό ἔτος τῆς ἐνθύμησης τοῦ 1858 ὡς 1366 ἀντί τοῦ σωστοῦ ἔτους 7366 (–5508 = 1858). Ἄλλες περιπτώσεις ἐσφαλμένης μεταγραφῆς τοῦ ἀριθμοῦ 7 ὡς 1 βλ. στό βιβλίο μου «Ἀπό τήν ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας», 2017 σ. 211.

Ἐπιγραφή σέ φορητή εἰκόνα στό Κάντσικο: «εξογρ. στωιζ», δηλαδή 6817 (–5508=) **1309** (σ. 146).

Ἐπιγραφή σέ ἐπιζωγραφημένη φορητή εἰκόνα τοῦ ναοῦ Κόκκινη Παναγιά τῆς Κόνιτσας, μέ μεταγραμμένη τήν ἀρχική χρονολογία της: «**1410**» (σ. 97).

Ἐπιγραφές σέ δύο ἐπιζωγραφημένες φορητές εἰκόνες, στό Γανναδιό, μέ μεταγραμμένες τίς ἀρχικές χρονολογίες τους: «**1422**», «**1441**» (σ. 114).

Σέ τοιχογραφία τῆς Μολυβδοσκεπάστης μονῆς ἐπιγραφή: ο ναός ἀνηγέρθη δι' ἐξόδων τοῦ Κωνσταντίνου Πωγωνάτου, «μετά δέ πολλῶν χρόνων ἐσαθρώθη παντελῶς καί ἀνεκαίνισεν αὐτόν Ἀνδρόνικος ὁ Κομνηνός καί μέγας Δούκας ὁ Παλαιολόγος καί πάλιν ἦλθεν εἰς ἔσχατον ἀφανισμόν καί ἀνεκαίνισαν καί ἐζωγράφησαν αὐτόν οἱ τιμιώτατοι Πωγωνιανίται. Ἐν ἔτει ΖΛ» (= 1522) (σ.158).

Στόν ἴδιο ναό, ἐπιγραφή ἐφθαρμένη καί δυσνόητη, μέ χρονολογία «ΖΜΕ Ἰνδ. ι: 7» (= 1537) (σ. 158).

Ἐπιγραφή ἐπί φορητῆς εἰκόνας στό Μποτσιφάρι τῆς Μόλιστας: «διά συνδρομῆς τοῦ δούλου τοῦ ΘΥ Γεωργίου Θωμᾶ ΖΡΓ» (= 1595) (σ. 114).

2.- Καιρικά φαινόμενα

1687. Ἐπάγωσε ἡ λίμνη (τῶν Ἰωαννίνων), οἱ ἄνθρωποι ἐπήγαιναν καί ἔρχονταν ἐπάνω στόν πάγο ἀπό τό νησί, τό Πέραμα καί τό Σιστροῦνι, ἀπό τήν 21 Ἰανουαρίου μέχρι τήν 12 Φεβρουαρίου. Ἐνθύμηση σέ Μηνιαῖο τῆς μονῆς τῆς Μόλιστας (σ. 114), στήν ὁποία αὐτό μεταφέρθηκε μᾶλλον ἀπό τήν περιοχή Ἰωαννίνων ἀργότερα.

1761 Σεπτεμβρίου 18. Ἦλθε μαῦρο σύννεφο ἀπό τήν Ζάρωση καί ἔρριξε «βροχή περισσή», ἡ ὁποία σχεδόν ἔπνιξε τήν Μόλιστα, ἔσπασε ὅλα τά δένδρα, κατέστρεψε τίς καλύβες, ἔκανε καί πολλές ἄλλες ζημιές μέχρι τήν Σιπόστιανη (σ. 115).

1762. «χειμῶνας πολὺς ἔγινε... Φεβρουαρίου ἕως τό... » στήν Μόλιστα (σ. 115).

1780 Αὐγούστου 11, «ἔγιναν πολλές βροχές ὅλον τόν χειμῶνα ὅπου δέν θυμᾶται κανένας» στήν Μόλιστα (σ. 116).

1787. Ἐκανε χειμῶνα κακό ὅλον τόν χειμῶνα, ξηρασία τόν Ἀπρίλιο ἕως τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὅποτε ἔρριξε μιά σπιθαμή χιόνι μέσα στόν Ἰσβορο, ἔπειτα ὅλο βροχές (σ. 130).

1788. Ἐκανε κακό καιρό στόν Ἰσβορο, ὅλο τό σαρανταήμερο βροχές μέρα-νύχτα, ἔβρασαν καί οἱ πέτρες ὅλες... τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνα βροχή, ὕστερα χιόνι ἕως τήν Περιτομή τοῦ Χριστοῦ (σ. 130).

1790. Στόν Ἰσβορο δέν ἔκανε χειμῶνα, ὅλο ξέρα, τό ποτάμι δέν ἔκλεισε, ἡ ποταμιά ἦταν ἀνοιχτή (σ. 130).

1793 Μαΐου 22. Ἐπесе χιόνι στήν Κόνιτσα καί στόν κάμπο, δέν ἔβλαψε τοὺς καρπούς, τά ἀμπέλια καί τίς σπορές τῶν γεννημάτων, οὔτε ἄλλο τίποτε (σ. 98).

1794. Στόν Ἰσβορο ὅλον τόν χειμῶνα ἔκανε ξέρα, οὔτε βροχή οὔτε χιόνι, στέρεψαν τά νερά, τόν Αὐγούστο τό ποτάμι εἶχε τό πιό λίγο νερό (σ. 130).

1799. Στόν Ἰσβορο ἔκανε κακόν χειμῶνα, βροχές τό καλοκαίρι, τό φθινόπωρο καί ἀπό 21 Νοεμβρίου ἕως 25 Δεκεμβρίου (σ. 131, 132).

1803 Ἰουνίου 11. Ἐχιόνισε στόν Καμενίκο, τό χιόνι ἦλθε μέχρι τήν λίμνη (σ. 132).

Ἀχρονολόγητες ἐνθυμήσεις στόν Ἰσβορο: α) ἔκανε ξηροπαγιά ἀπό 6 Δεκεμβρίου ἕως τήν Μεγάλη Πέμπτη, στέρεψαν τά ποτάμια τόν Αὐγούστο, β) 20 Μαΐου ἐχιόνισε, στήν Σωτήρα τό ἄσπρισε (σ. 132, 133).

1862 Απριλίου 5, Κόνιτσα. Έπεσε πάχνη τόν κάμπο, χάλασαν τά ἀμπέλια, ἔγιναν τά κλήματα κούτσουρα καί δέν πήραμε καρπό οὔτε δράμι (σ. 103).

1864-65 χειμώνας. Στό Λισκάτσι ἔπεσε χιόνι δέκα σπιθαμές καί σκέπασε πολλές θυροποῦλες. «Κατά τόν χειμώνα 1865-66 τό χιόνι κάλυψε τό βουνό, ὅχι τίς παστάδες, στό χωριό μόνον μία ἡμέρα εἶχε πάχος μιᾶς παλάμης» (σ.139).

1868 Σεπτεμβρίου 17. Στήν Φούρκα ἔπεσε χιόνι δύο σπιθαμές (σ. 134).

1868 Ὀκτωβρίου 9. Στό Λισκάτσι τό ποτάμι ἄλλαξε τά ρεύματά του καί προξένησε πρωτοφανή πλημμύρα, παρέσυρε τήν νεόδμητη ξύλινη γέφυρα καί κατάστρεψε τήν βρύση(159).

1874 Απριλίου 17, Κόνιτσα: Έπεσε χιόνι στόν κάμπο, ἀλλά δέν ἔβλαψε τούς καρπούς τῶν ἀμπελιῶν καί τῶν λοιπῶν γεννημάτων (104).

1887 Ἰουνίου 7, Καβάσιλα: Έπεσε χιόνι σέ ὅλα τά ψηλά μέρη μέχρι τήν ράχη Ἀγκάθι πρὸς τό Πάπιγκο, οὐδεὶς ἐνθυμεῖται νά ἐχιόνισε τόν Ἰούνιο ἄλλοτε (σ. 151).

1890. Λόγω ξηρασίας ἀπὸ 20 Μαΐου ἕως 10 Σεπτεμβρίου, ἀπέτυχαν τά προϊόντα τῆς Κόνιτσας καί τῶν Καβασίλων (σ. 151).

1898 Μαΐου 31, Φούρκα: Έγινε μεγάλος σεισμός, σχίσθηκαν οἰκίες καί ἔπεσαν πολλά τζάκια (σ. 135).

3.- Σκοτωμοί, ἀνθαιρεσίες, πόλεμοι

1741. Σκότωσαν τόν Γιάννη τοῦ Δημήτρη. Ένθύμηση στήν Κόνιτσα (σ. 112).

1756. Έφτιάσαμε τόν ὀντά... καί μᾶς τά πῆρε ὁ Μουσταφά πασᾶς... νά μᾶς πάρη θέλησε. Ένθύμηση στήν μονή Στομίου (σ. 112).

1764 ἢ 1769. Κατά διαταγή τοῦ σουλτάνου, ὁ υἱός Χατζῆ πασᾶ σκότωσε τόν πασά τῶν Ἰωαννίνων Σουλεϊμάν, γιό τοῦ Ἀλῆ μπέη, ὁ ὁποῖος ἄρπαξε πολλά χρήματα ἀπὸ μοναστήρια τῆς Ἄρτας καί τοῦ Ζαγορίου καί ἔκανε καί ἄλλες ἀνθαιρεσίες σέ βάρος τῶν χριστιανῶν. Ένθύμηση σέ βιβλίο τῆς μονῆς Μόλιστας (σ. 116).

1785. Στήν Κόνιτσα ἦλθαν Ἀρβανίτες τοῦ Κούρτ πασᾶ ἕως τήν 12 Απριλίου καί τοῦ Ἀλῆ πασᾶ ἕως τήν 1 Μαΐου, πολέμησαν καί σκοτώθηκαν πολλοί, ἔγινε θρῆνος καί χαλασμός, οἱ κάτοικοι ἔφυγαν ἀπὸ τά σπίτια τους (σ. 107-108).

1797. Ὁ Ἀλή πασάς πολέμησε στό Δέλβινο καί στήν Νιβίτσα. Οἱ Γάλλοι συμμάχησαν μέ τούς Τούρκους, ἀλλά οἱ Ρῶσοι, οἱ Αὐστριακοί, οἱ Ἀγγλοι καί οἱ Οὐγγροι συνέλαβαν 27 καράβια τῶν Γάλλων καί 70.000 στρατιῶτες τους, ἔπειτα οἱ Ρῶσοι τούς πολιορκήσαν στήν Κέρκυρα καί μετὰ ἀπὸ δύο μῆνες τούς συνέλαβαν. Ένθύμηση στόν Ἰσβορο (σ.131).

1799. Ὁ Ἀλή πασᾶς ἐχάλασε τήν Πρέβεζα, οἱ κάτοικοί της σκοτώθηκαν, πνίγηκαν, ἔφυγαν, πωλήθηκαν σέ Ἀγαρινούς ὡς σκλάβοι. Ὁ Σουλεϊμάν μπέης τῆς Φράσερης πολέμησε μέ τούς ἀνεψιούς του. Ένθύμηση στόν Ἰσβορο (σ. 131-132).

1800. Ὁ Ἀλή πασάς ἐσήκωσε τό κάστρο στά Γιάννενα, τά παιδιά του Μουχτάρ καί Βελή καί ἐσυνάχθη ἡ Φραγκιά νά τόν βαρέσουν. Ένθύμηση στήν Λιτονιάβιστα

(σ. 125).

1801. Έχάλασε ή Πλάβαλη. – 1802, ήρθαν οί Πλαβαλίτες όπίσω στήν Πλάβαλη. Ένθυμήσεις στόν Ίσβορο (σ. 132).

1807. Δι' έπιβουλής τοῦ νέου σουλτάνου, Μουσταφά άρβανίτη, οί Άρμένιοι έκαψαν τόν Άγιο Τάφο, αλλά τήν ίδια ήμέρα έκάηκε καί ό ίδιος στήν Κωνσταντινούπολη. Ένθύμηση στήν μονή Στομίου (σ. 109).

1812. Ό Άλή πασᾶς σκότωσε 513 Γαρδικιώτες άνω τῶν 12 έτῶν, μέσα σέ ένα χάνι, τούς δέ μπέηδες καί άγάδες τούς μετάφερε αίχμαλώτους στά Γιάννενα. Ένθύμηση στήν Λιτονιάβιστα (σ. 126).

1814 Σεπτεμβρίου 23. Ό άγιος Ίωάννης ό εκ Κονίτσης έμαρτύρησεν εις Ράχωβαν τής Ελλάδος. Επιγραφή σέ εικονοστάσι στόν ναό τής Κάτω Κόνιτσας (σ. 102-103).

1820. Ό Άλή πασᾶς έκαψε τό Μπορμποτσικό τήν 14 Ίουλίου. Ένθύμηση στήν Λιτονιάβιστα (σ. 127).

1826. Ό μουχτάρης τοῦ Βιτσικιοῦ καταδικάσθηκε από τό ιεροδικείο τής Κόνιτσας σέ άπαγχονισμό, λόγω ψευδορκίας του, αλλά, κατόπιν μεσολάβησης Κονιτσιωτῶν, ή ποινή μετατράπηκε σέ δεκαήμερη φυλάκιση καί σέ έκατό ραβδισμούς στά πέλματά του (σ. 112-113).

1828. Στρατιωτικό τμήμα κανονιοβόλησε τήν μονή τής Γκούρας για νά σκοτώσει τόν όχυρωθέντα εκεί, επί 4 ήμέρες, λησταντάρτη Άλῆκο Λιάμτσε καί ή μονή καταστράφηκε (σ. 99).

1836. Ό νεομάρτυρας Γεώργιος συκοφαντήθηκε από Άγαρινούς ότι, ένῶ ήταν μουσουλμᾶνος, έκήρυττε ότι ό Χριστός είναι ό αληθινός θεός, γι' αυτό καταδικάσθηκε σέ θάνατο δι' άγχόνης (8.100).

1881. Λόγω έπιδρομής πλήθους ληστῶν στήν Φούρκα, οί κάτοικοι έφυγαν στήν Κόνιτσα καί στά περίχωρά της, τό δέ έμπόριο σταμάτησε (σ. 134).

1902. Ό ληστής Άλή Μπέτσιος Κονιτσιώτης σκότωσε τόν Απόστολο Τσιάτο (σ. 152).

1911. Οί Ίταλοί έβομβάρδισαν τήν Πρέβεζα καί όλα τά παράλια μέχρι τήν Σμύρνη (σ. 129).

4. Τιμές αγαθῶν καί ύπηρεσιῶν

1740. Έγινε ακρίβεια για ένα έξάμηνο, τό σιτάρι κόστιζε 2.400 άσπρα καί τό καλαμπόκι κόστιζε 2.000 άσπρα. Στήν Λιτονιάβιστα (σ. 123).

1783. Έγινε ακρίβεια... διάβηκε ακρίδα. Στόν Ίσβορο (σ. 130).

1798. Κτίσαμε τήν εκκλησία καί δώσαμε στόν δεσπότη 415 γρόσια. Στόν Ίσβορο (σ. 131).

1801. Τό άραβοσίτι κοστίζει 30 γρόσια. Στήν Λιτονιάβιστα (σ. 125).

1801. Τό καλαμπόκι κοστίζει στήν Κόνιτσα καί στό Λεσκοβίκι 410 γρόσια, τό σιτάρι κοστίζει στήν Πρεμετή 412 γρόσια. Ίσβορος (σ. 132).

- Αχρονολ. Τό σιτάρι κοστίζει 30 γρόσια τό φόρτωμα. Ίσβορος (σ. 133).
1814. Τό Εὐαγγέλιο τοῦτο ἀγοράσθηκε ἀπό τά Ἰωάννινα ἀντί 12 γροσίων. Λιτονιάβιστα (σ. 126).
1819. Ἐπώλησαμε τό καλαμπόκι 40 γρόσια κάθε φόρτωμα. Λιτονιάβιστα (σ. 126).
1828. Μεγάλη ἀκρίβεια τοῦ καλαμποκιοῦ στό Παλιοπωγώνι. Βούρμπιανη (σ. 141).
1835. Συμφώνησα με τόν δάσκαλο νά τοῦ δώσω 50 γρόσια γιά «νά μέ τελειώση γραφή καί ἀριθμητική». Κόνιτσα (σ. 100).
1857. Συμφώνησα νά καθίσω στό χωριό ὡς δάσκαλος ἕνα ἔτος μέ μισθό 550 γρόσια καί ζωοτροφία. Κάντσικο (σ. 143).
1859. Δασκαλεύω στό χωριό μέ μισθό 650 γρόσια. Λιτονιάβιστα (σ. 128).
1878. Τό καλαμπόκι κοστίζει 26 γρόσια. Λιτονιάβιστα (σ. 129).
1884. Ἐχρημάτισα δάσκαλος ἐπί 12 ἔτη καί ἐλάμβανα 400 γρόσια καί διά τροφή: καλαμπόκι ὀκάδες 140, σιτάρι ὀκάδες 100, κρέας ὀκάδες 10, βούτυρο ὀκάδες 3, λάδι ὀκάδες 2, φασόλια ὀκάδες 12. Καβάσιλα (σ. 150).
1884. Καλέσαμε ἱερέα νά ἱεουργήσῃ ἀπό τήν Κυριακή τῶν Βαΐων μέχρι καί την δεύτερη ἀνάσταση τοῦ Πάσχα ἀντί 60 γροσίων. Καβάσιλα (σ. 150).
1890. Τό 1856 ἤμουν δάσκαλος στό Μπομπίτσικο μέ μισθό 270 γιά ἕξι μῆνες, ἀπό 23 Ἀπριλίου ἕως 26 Ὀκτωβρίου. Ἦδη ὁ μισθός μου εἶναι 24 λίρες. Καβάσιλα (σ. 151).

5. Ἐπίσκοποι καί μητροπολίτες Βελλᾶς

Στήν Κόνιτσα, στό κελλί τοῦ Χρύσανθοῦ Λαϊνᾶ, βρέθηκε φορητή εἰκόνα τοῦ 1866, στήν ὁποία εἶναι γραμμένη ἡ ἐπιγραφή «Ὁ Ἅγιος Θεοδόχος Ἐπίσκοπος Βελλᾶς» καί παριστάνεται ὁ ἅγιος αὐτός (σ. 104). Ὑποθέτω ὅτι ἔζησε πρὶν ἀπό τόν ΙΣΤ΄ αἰῶνα καί ὅτι σέ αὐτόν ἦταν ἀφιερωμένο τό παρεκκλήσι πού ἀργότερα ἀποδόθηκε στους ἁγίους Θεόδωρο καί Θεοδόσιο (βλ. στό βιβλίο μου «Ἀπό τήν ἱστορία...» τ. Β΄ 2021 σ. 340).

Μεταγενέστεροι ἀρχιερεῖς μνημονευόμενοι σέ ἐπιγραφές καί ἐνθυμήσεις: Ἰωάσαφ 1618 (σ. 122). – Παχώμιος 1656 (σ. 136). – Γερμανός 1670 (σ. 123). – Φιλάρετος 1708 (σ. 114). – Παΐσιος 1769, 1778 (σ. 116, 107). – Θεοδόσιος 1791, 1793, 1808 (σ. 98, 108, 141). – Ἰωσήφ 1832 (σ. 113). – Ἰωακείμ 1842 (σ. 113). – Παρθένιος 1858 (σ. 137, 102). – Γερμανός 1873, 1879 (σ. 134, 110). – Κωνσταντίνος 1903 (σ. 105). – Ἰωάννης 1928 (σ. 138).

6. Ἀγιογράφοι μέχρι τό 1850

Νικόλαος καί Γεώργιος ἐκ τῆς κώμης Λινοπότι, 1656, τοιχογραφίες στήν μονή Ζέρμας (σ. 136).

Δημήτριος, 1702, φορητή εἰκόνα στήν μονή Φούρκας (σ. 133).

Κωνσταντίνος ἐκ Χιονιάδων, 1747, 1760, φορητές εἰκόνες μία στήν Βούρμπιανη (σ. 140) καί δύο στήν Μόλιστα (σ. 115).

Μιχαήλ Ἰωάννου Χιονιαδίτης, 1805, τοιχογραφία στήν Βούρμπιανη (σ. 141).

Θεοδόσης καί υἱός του Κωνσταντίνος, 1806, φορητή εἰκόνα στό Τούρνοβο (σ. 137).

Δημήτριος Ἀναστασίου ἐκ Σταρίτσανης, 1823, δύο φορητές εἰκόνες στό Μποτσιφάρι (σ. 118).

Ζήκος Γεωργίου Χιονιαδίτης, 1834 (τοιχογραφία στό Τούρνοβο, σ. 137) καί 183; 1839, 1840, 1842, 1843 (ἕξι φορητές εἰκόνες εἰς Λισκάτσι, Καβάσιλα, Κόνιτσα, σ. 139, 100, 153, 100-101).

7.- Μεταλλοτεχνίτες

1714. Δῆμος ἀπό Νικολίτσα. Ἀργυρή ἐπένδυση εὐαγγελίου, μονή τῆς Μόλιστας (σ. 115).

1778. UANE BONAR N: FCARAI AD MICHIELEI I FONDATORIO EL CAN-PANE. Ἐπιγραφή σέ καμπάνα τῆς Βούρμπιανης (σ. 141).

1782. Κωνσταντίνος Λινοτοπίτης. Ἐchrύσωσε βημόθυρα ναοῦ τῆς Μόλιστας (σ. 177).

1797 «οἶκος Γεωργίου Χρυσοχόου». Μεταλλική ἐπένδυση φορητῆς εἰκόνας ναοῦ τῆς Φούρκας (σ. 133).

1807. Ἰωάννης καί Μιχαήλ Χρυσικοί. Μεταλλική λειψανοθήκη στήν μονή Μόλιστας (σ. 117).

1817. Ἀθανάσιος Πολυχρόνης χρυσοχόος. Ἀργυρή ἐπένδυση εἰκόνας ναοῦ τῆς Κόνιτσας (σ. 99).

1862. Γεώργιος Κωνσταντίνου. Μεταλλική ἐπένδυση εἰκόνας ναοῦ τῆς Φούρκας (σ. 134).

1866. Παπαχατζής, ἀπό τό Παλιοσέλι. Ἀργυρό ἄρτοφόριο ναοῦ τῆς Κόνιτσας (σ. 104).

1870. Γεώργιος καί Βασίλειος Ἰ. Τσαραπλανίτες. Καμπάνα τῆς μονῆς τῆς Φούρκας (σ. 134).

1876. Μαργαρίτης Ζήση Παδιώτης. Μεταλλική λειψανοθήκη ναοῦ τῆς Μόλιστας (σ. 121).

1889. Ἀναστάσιος Κωνσταντίνου Γαλίμος. Ἐπιchrύσωση ἄμβωνος καί βημόθυρων στό Παλιοσέλι (σ. 154).

18; 5. Χρυσικός Νεβεσκάρης. Δισκοπότηρο ναοῦ τῆς Κόνιτσας (σ. 105).

1898. Μανθέας Β. Πεκλάρης Τσαραπλανίτης. Κατασκεύασε στήν Κορυτσά πολυέλαιο ναοῦ τοῦ Λισκατσίου (σ. 140).

1907. Γεώργιος Ἀπ. Ταλιαδόρος ἀπό τό Τούρνοβο. Ξύλινο τέμπλο ναοῦ τῆς Φούρκας (σ. 135).

8. Άλλα περιστατικά

1777 Μαρτίου 22, όταν έπερπάτησε και έδίδασκε ο ιερομόναχος Κοσμάς ο άσκητής. Λιτονιάβιστα (σ. 124).

1781 Μαρτίου 11. Έπεσε ο χρόνος της εκκλησίας και συντρίφθηκε σέ λεπτά κομμάτια και πλάκωσε τό κε... Σέ βιβλίο ναού του Μποτσιφαριού, ο όποιος είχε κτισθεί τό 1769 (σ. 116).

1793. Στην μόνη Στομίου μονάζουν πολλοί άσκητές, ήγούμενος είναι ο όσιος Μαρούδης, ο όποιος «άπό την πολλήν άσκησιν δέν έβγῆκεν άπό την άγίαν μονήν πώποτε, συνομιλώντας και διδάχνοντας τούς πατέρας» (σ. 108).

1798. Ο δάσκαλος της Λιτονιάβιστας δανείσθηκε 555 γρόσια άπό τον «πραγματευτή» της Μεγάλης Μπογδανίας και Ούγγροβλαχίας (σ. 124).

1813. Οί κάτοικοι της Μόλιστας και οί 14 ιερείς της ξεπροβόδισαν 4 συγχωριανούς πού θά έπισκέπτονταν τούς Άγίους Τόπους (σ. 118).

1816, 1818. Η έπιδημία πανούκλας πού έπληξε την Κόνιτσα τό 1816 έληξε για τούς χριστιανούς κατοίκους της όταν μεταφέρθηκε εκεί ή κάρα του άγίου Νικάνορα άπό την μονή του, αλλά τό 1818 ήλθε νέα πανούκλα πού έπληξε πρώτα τούς μουσουλμάνους κατοίκους, έπειτα και άλλους και επέφερε δυστυχία στην κώμη (σ. 98.-99).

1822. Λόγω έπιδημίας πανούκλας στην Μόλιστα, πέθαναν 22 άτομα μέχρι την 2 Μαΐου (σ. 118).

1830. Ο δάσκαλος της Πλάβαλης έγραψε στην τουρκική γλώσσα τό «Πάτερ ήμῶν» (σ. 146).

1831. Ο Γρηγόριος άπό την Διπαλίτσα έπῆγε στην μονή Λιτονιάβιστας (σ. 127) ως μοναχός;

1836 Απριλίου 11. Ξεκίνησε τό карабани για τό Βουκουρέστι. Κόνιτσα (σ. 100).

1843. Η επανέγερση του ναού του άγίου Νικολάου στην Κόνιτσα, πού είχε πυρποληθεί τό 1829 άπό τον Καπλάν μπέη, άρχισε τό 1832, διακόπηκε λόγω άνωμαλίας πού προξένησαν Άλβανοί και λόγω άπουσίας του επισκόπου, ολοκληρώθηκε δέ τό 1843 μέ συνεισφορές χριστιανῶν (σ. 113).

1843 (;) Χαράλαμπος Ιωάννου Παπαρίζου. Τό όνομα τουτο, χωρίς άλλες λέξεις, γράφτηκε σέ βιβλίο της μονής της Μόλιστας (σ. 119). Ήταν Βουρμπιανίτης, άνεψιός του Κώστα Γραμματικού, κρατήθηκε σέ κελλί της φυλακής Ιωαννίνων μαζί μέ τον νεομάρτυρα Γεώργιο.

1845. Ο ιερομόναχος Γρηγόριος Πεκλαρίτης, πού είχε μονάσει στίς μονές Κορτίνιστας και Στράτσιανης, τό 1843 προσκλήθηκε άπό τούς προκρίτους της Κόνιτσας και εγκαταστάθηκε, μαζί μέ μία καλόγρια, στην μονή Στομίου, πού είχε ρημάξει επί πολλά έτη, και την αναζωογόνησε (σ. 109).

1852. Ο ιερομόναχος Γρηγόριος υπῆρξε άξιος έπιτηρητής της μονής Στομίου, αλλά τό 1851 έφυγε (σ. 110).

1854. Φιλοτεχνήθηκε αντίγραφο της εικόνας «Ἄξιον ἐστί» τοῦ Ἁγίου Ὁρους γιά τό κελλί τοῦ Χρύσανθου Λαϊνᾶ (σ. 101).

1861. Πέθανε ὁ σουλτάνος Ἀβδούλ Μεντζίτ. Καβάσιλα (σ. 149).

1879. Ἡγούμενος τῆς μονῆς Στομίου ἔγινε το 1867 ὁ Γεράσιμος, πρώην δάσκαλος, ὁ ὁποῖος ὅμως ἔφυγε ἀπό τήν μονή ἐπειδή οἱ πρόκριτοι τοῦ στεροῦσαν τά εἰσοδήματα ἐκ τῶν ἀγρῶν πού ἡ μονή εἶχε στόν κάμπο, ὁ δέ δεσπότης δέν τοῦ ἐπέτρεψε νά κάνει ἐρανική περιοδεία (σ. 111).

1884. Ὁ σουλτάνος καί ὁ πατριάρχης ἔδωσαν ἄδεια στούς κατοίκους τῶν Καβασίλων νά κτίσουν τόν ναό τῆς Θεοτόκου (σ. 150).

1902. Ἀντίγραφο τῆς ὑπάρχουσας στό Ἅγιο Ὅρος εἰκόνας τῆς γαλακτοτροφούσας, μέ ρωσική ἐπιγραφή, βρίσκεται στό Κάντσικο (σ. 146).

Ὀνόματα γυναικῶν μοναχῶν: Δαμιανή, 1616 (Λιτονιάβιστα, σ. 122), Χριστοδούλη, 1844 (μονή Μόλιστας, σ. 119), Σωφροσύνη, ἀχρονολ. (μονή Μόλιστας, σ. 121).

Ἀπό τά βιβλία πού βρέθηκαν σέ ναοús καί σέ μονές τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας καί πού περιέχουν ἐνθυμήσεις, μερικά εἶχαν μεταφερθεῖ ἐκεῖ ἀπό ἄλλους τόπους, ὅπως προκύπτει ἀπό τίς ἐνθυμήσεις τους, εὐθέως ἢ ἐμμέσως. Εὐθέως προκύπτει τοῦτο ἀπό τίς ἐξῆς ἐνθυμήσεις ὡς πρός τά βιβλία πού τίς περιέχουν: α) Ἐνθύμηση τοῦ 1751: τοῦτο τό Μηνιαῖο εἶναι τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ μοναστηρίου ἀπό Μπομπίσικο (χωριό τοῦ Λεσκοβικίου, σ. 124). β) Ἐνθύμηση τοῦ 1832: Τοῦτο τό Μηνιαῖο εἶναι τῆς Ὑψηλοτέρας τῆς Ἀβορίτσιανης (χωριῶν τῆς Καραμουρατιᾶς, σ. 127). γ) Ἐνθύμηση τοῦ 1828 σέ Πηδάλιο (ἐκκλησ. βιβλίο): τό βιβλίο τοῦτο τό ἀγόρασε ὁ Χρ. Καλούδης ἀπό μουσουλμάνους μέ 10 γρόσια. (Ἀργότερα τό βιβλίο περιῆλθε στόν Χριστόδουλο Ὀνουφρίου, ἱερέα καί δάσκαλο στήν Κόνιτσα, καταγόμενο ἀπό τά Κούρεντα, καί ἔπειτα σέ ἱερέα καταγόμενο ἀπό τόν Ἴσβορο). Βλ. σ. 98, 99, 106. δ) Δύο ἐνθυμήσεις σέ Κυριακοδρόμιο: Ἀγόρασα τό βιβλίο τοῦτο ἀπό τό πρωτοπαλίκαιο τοῦ Ἀσλάν μπέη μέ 40 γρόσια καί μοῦ ἀνήκει, Μαργαρίτης ἀνεψιός τοῦ Ἰωάννου Κορφιάτη πρώην κονσόλου, Λεσκοβίκι, 1834. Καί τόδε κτῆμα τοῦ Χαραλάμπου Τσιμπίδα λαμπαδάρη (σ. 113).

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας ιδρύθηκε με κοινή Υπουργική απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών που δημοσιεύθηκε στο Β' τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως με αριθ.365 στις 12 Αυγούστου 1960.

Η νομική της μορφή είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και η λειτουργία της διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3149/2003 (ΦΕΚ/Α/141/10.6.2003). Υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, από το οποίο εποπτεύεται και χρηματοδοτείται. Διοικείται από πενταμελές Εφορευτικό Συμβούλιο με τριετή θητεία, το οποίο διορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας.

Τον πυρήνα της πρώτης συλλογής των βιβλίων αποτέλεσε η Δημοτική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας, η οποία ενσωματώθηκε στη Δημόσια Βιβλιοθήκη. Ο επιφανής λόγιος Κονιτσιώτης Νίκος Τσάκας δώρισε στη βιβλιοθήκη περίπου 3.500 βιβλία και η συλλογή άρχισε να εμπλουτίζεται με δωρεές από την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, την Τράπεζα της Ελλάδος και μεμονωμένων φίλων της βιβλιοθήκης. Σήμερα, η συλλογή εμπλουτίζεται με αγορές έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού και δωρεές νομικών ή φυσικών προσώπων.

Η Βιβλιοθήκη με την ίδρυσή της ως Δημοτική στεγάστηκε σε χώρο του παλαιού Δημαρχείου. Στη συνέχεια ως Δημόσια με πρωτοπόρους τον Χριστοφόρο Χατζή, Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσας, τον Δήμαρχο Κόνιτσας Κωνσταντίνο Ρούση και τον λόγιο και δωρητή της Βιβλιοθήκης Νικόλαο Τσάκα στεγάσθηκε στο κτίριο της Πνευματικής Στέγης, για μεγάλα χρονικά διαστήματα στο Νέο Δημαρχείο και τα τελευταία χρόνια στη Δημοτική Αγορά της Κόνιτσας.

Αποστολή της είναι η παροχή ίσων ευκαιριών στην πρόσβαση στις πληροφορίες, η υποστήριξη της ανάγνωσης και της διαβίου μάθησης, η ενθάρρυνση της ελεύθερης ανταλλαγής πληροφοριών και ιδεών και της δημιουργικότητας των παιδιών και των εφήβων, η ικανοποίηση και διευκόλυνση των αναγκών των πολιτών για επικοινωνία και πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες και η διατήρηση και προώθηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Την τελευταία δεκαετία η Βιβλιοθήκη πραγματοποίησε μια αλματώδη αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών στο αναγνωστικό κοινό. Οι συλλογές της περιλαμβάνουν σήμερα 55.000 τόμους βιβλίων και μεγάλο αριθμό οπτικοακουστικού υλικού και παραδοσιακής μουσικής σε δίσκους βινυλίου. Διαθέτει ψηφιακή βιβλιοθήκη με ψηφιοποιημένα και ψηφιακά τεκμήρια που αφορούν τον πολιτισμό, τη λαογραφία και την ιστορία της ευρύτερης περιοχής της Κόνιτσας. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους υλοποιεί εκπαιδευτικά και πολιτιστικά προγράμματα, διορ-

γανώνει καλλιτεχνικές εκθέσεις και σεμινάρια για διάφορα θέματα γενικού ενδιαφέροντος, παρουσιάσεις βιβλίων, συγγραφέων, ποιτών κλπ.

Στη βιβλιοθήκη λειτουργούν τα εξής τμήματα:

Δανειστικό τμήμα. Η συλλογή της διαθέτει βιβλία όλων των κατηγοριών της ανθρώπινης γνώσης (λογοτεχνίας, ιστορίας, θεολογίας, φιλοσοφίας, ψυχολογίας κ.λπ). Απαραίτητη προϋπόθεση για να δανειστεί κάποιος είναι να εγγραφεί ως μέλος της βιβλιοθήκης με αίτησή του. Ο κατάλογος με τα τεκμήρια που διατίθενται για δανεισμό είναι διαθέσιμος στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://konitsa.publiblibrary.gr/>. Για το έτος 2024 η Βιβλιοθήκη δάνεισε σχεδόν 3.000 βιβλία.

Παιδικό τμήμα. Ειδικά διαμορφωμένος χώρος με βιβλία, επιτραπέζια παιχνίδια και είδη χειροτεχνίας. Είναι ο χώρος που υλοποιούνται τα εκπαιδευτικά προγράμματα ανάγνωσης και δημιουργικότητας για παιδιά και εφήβους, είτε κατά τις οργανωμένες επισκέψεις τάξεων σχολικών μονάδων είτε έπειτα από ανοιχτές προσκλήσεις. Το 2024 υλοποιήθηκαν 51 εργαστήρια για παιδιά και εφήβους. Ενδεικτικά αναφέρονται τα: «Μικρασιατική καταστροφή 1922: γνωρίζοντας την ιστορία μέσα από τη λογοτεχνία, την τέχνη, το παιχνίδι», «Κυνηγημένη τέχνη- προστατευμένοι θησαυροί: 1940-45 τα έργα τέχνης στον πόλεμο», «Φαναράκια των Χριστουγέννων στα γαλάζια κύματα, στα μαύρα δάση». Οι καλοκαιρινές δράσεις κινήθηκαν γύρω από την έννοια του «θησαυρού», αναδεικνύοντας τις πολλαπλές χρή-

σεις του όρου: βιβλία, ταξίδια στον χρόνο και στους τόπους και προβολές κλασικών ταινιών βοήθησαν τα παιδιά να ψάξουν και να ταιριάξουν τις λέξεις των θησαυρών, να γίνουν «ποιητές», να «φιλοσοφήσουν» για τους δικούς τους θησαυρούς, να γνωρίσουν πολύτιμες τροφές και θησαυροφυλάκια σπόρων, να πειραματιστούν με απλά υλικά, να μαγειρέψουν τις δικές τους λικουδιές, να κατασκευάσουν θησαυροφυλάκια για τα πολύτιμά τους, να μάθουν δημιουργικούς τρόπους επαναχρησιμοποίησης απορριμμάτων, να μετατραπούν σε πειρατές που ψάχνουν θησαυρούς, να γίνουν «επιμελητές» μουσειακών συλλογών και να κατασκευάσουν τη μακέτα του δικού τους μουσείου, αλλά και να κατανοήσουν τη σημασία των πολύτιμων προσωπικών δεδομένων του ψηφιακού κόσμου! Επίσης, η βιβλιοθήκη υλοποιεί κάθε χρόνο εκπαιδευτικά εργαστήρια με θέμα τις νέες τεχνολογίες, όπως ρομποτική, τρισδιάστατη εκτύπωση, εικονική πραγματικότητα.

Τμήμα κονιτσιώτικης βιβλιογραφίας. Έντυπα τεκμήρια γραμμένα είτε από Κονιτσιώτες, είτε που έχουν ως θέμα τους ή έχουν εκδοθεί στην περιοχή της Κόνιτσας. Καταβάλλεται συνεχώς προσπάθεια ώστε να συγκεντρωθούν όλα τα έντυπα τεκμήρια που ανήκουν στη συλλογή, προκειμένου να διαφυλαχθούν στο διηνεκές ως μέρος της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Αναγνωστήριο. Χώρος ανάγνωσης με γρήγορη σύνδεση στο διαδίκτυο.

Κέντρο πληροφόρησης και νέων τεχνολογιών. Διαθέτει ηλεκτρονικούς υπο-

λογιστές με σύνδεση στο διαδίκτυο και δυνατότητα εκτύπωσης, φορητούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές και tablet για χρήση εντός του χώρου της Βιβλιοθήκης, τρισδιάστατο εκτυπωτή για χρήση με τη βοήθεια του προσωπικού και εξοπλισμό εκπαιδευτικής ρομποτικής, για υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή δανεισμό σε εκπαιδευτικές μονάδες όλων των βαθμίδων.

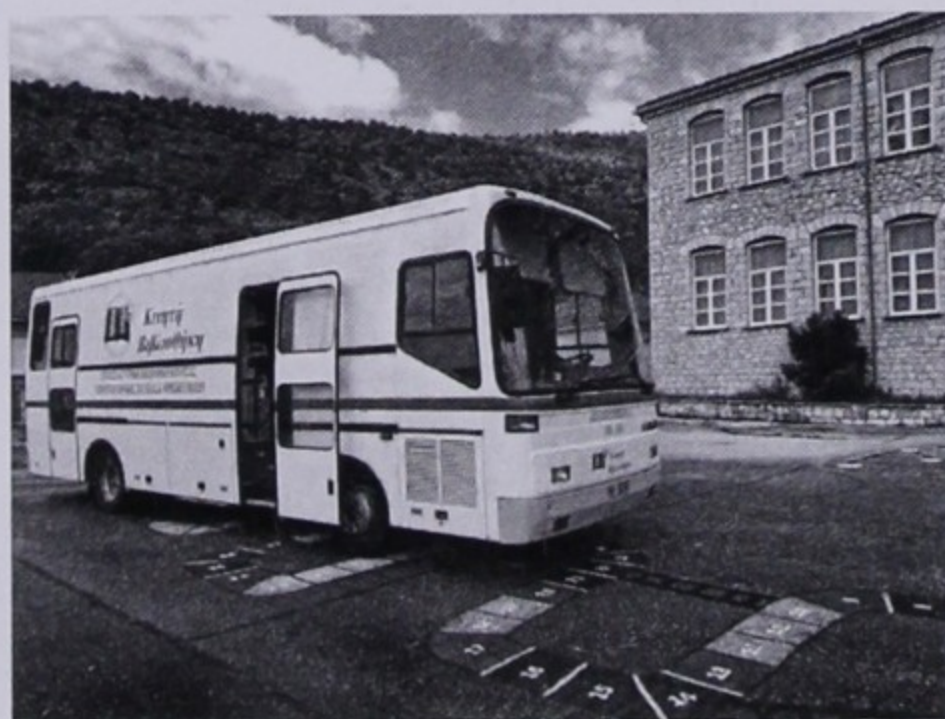
Χώρος εικονικής πραγματικότητας. Ειδικά διαμορφωμένος χώρος όπου τουρίστες, πολίτες και μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν με ειδικό εξοπλισμό (VR) τρισδιάστατα σενάρια που αφορούν τη φύση, τον πολιτισμό και την ιστορία της περιοχής.

Κέντρο στήριξης της επιχειρηματικότητας. Ειδικά διαμορφωμένος χώρος με γραφεία και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί δωρεάν ως έδρα νεοφυών επιχειρήσεων.

Πολυχώρος εκδηλώσεων. Εξοπλισμένος με μηχανήματα μετάδοσης ήχου και εικόνας και προθήκες ανάρτησης έργων τέχνης. Διοργανώνονται συχνά πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, εκθέσεις τέχνης, συνέδρια και σεμινάρια. Ο χώρος διατίθεται σε συλλόγους ή κοινωνικές και πολιτιστικές ομάδες δωρεάν.

Κινητή Βιβλιοθήκη. Η Βιβλιοθήκη διαθέτει κινητή μονάδα, η οποία εξυπηρετεί κοινότητες που δεν έχουν άμεση πρόσβαση σε άλλη σταθερή βιβλιοθήκη και αποτελεί μέρος της Κεντρικής Βιβλιοθήκης, ακολουθώντας τη νομοθεσία, τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας και την πολιτική διαχείρισης συλλογής και παροχής

υπηρεσιών της Δημόσιας Βιβλιοθήκης. Στόχοι της Κινητής Βιβλιοθήκης είναι η συμπλήρωση και ενίσχυση τη σχολικής πράξης με πληροφοριακό υλικό και τεχνολογικά μέσα, η ανάδειξη δρόμων ενημέρωσης και πληροφόρησης τόσο για τους μαθητές, όσο και τους εκπαιδευτικούς και η προβολή νέων τρόπων ψυχαγωγίας και εναλλακτικών μορφών προσέγγισης της πληροφορίας, είτε μέσω των βιβλίων είτε με τη χρήση τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφόρησης. Η συλλογή της Κινητής Βιβλιοθήκης περιλαμβάνει περίπου 11.000 τίτλους έντυπου υλικού, που καλύπτουν όλα τα γνωστικά αντικείμενα που ζητούνται από την εκπαιδευτική και μαθητική κοινότητα. Επισκέπτεται 17 σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των δήμων Κόνιτσας και Πωγωνίου σε μηνιαία βάση, τόσο για δανεισμό βιβλίων όσο και για την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης. Το 2024 η κινητή βιβλιοθήκη πραγματοποίησε 21 δρομολόγια και εξυπηρέτησε πάνω από 250 μαθητές απομακρυσμένων περιοχών.

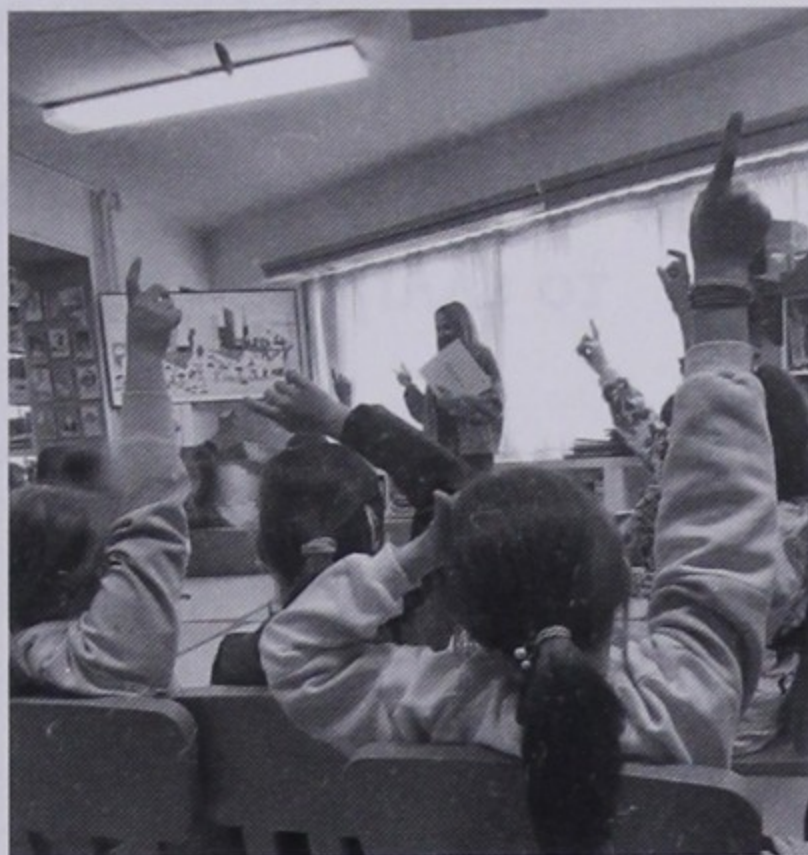

Τέλος, το ψηφιακό αποθετήριο της βιβλιοθήκης (διαθέσιμο στη διεύθυνση explora.eu/explore) περιέχει πάνω από 1300 ψηφιοποιημένα βιβλία και περιοδικά, 120 βίντεο, 60 αρχεία ήχου και 540 φωτογραφίες που αφορούν την περιοχή της Κόνιτσας ή/και έχουν γραφτεί από Κονιτσιώτες ή/και έχουν εκδοθεί στην Κόνιτσα. Περιέχει, επίσης, προφορικές ιστορίες κατοίκων της περιοχής με θέμα την τοπική ιστορία και λαογραφία. Τα περισσότερα αρχεία διατίθενται ελεύθερα για ανάγνωση και αποθήκευση. Για όσα αρχεία δεν διατίθενται ελεύθερα γίνεται αποστολή τους στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο των ενδιαφερομένων, έπειτα από σχετική τους αίτηση.

Στόχοι της Βιβλιοθήκης για τα επόμενα χρόνια είναι η αύξηση της κουλτούρας της ανάγνωσης και της δια βίου απόκτη-

σης δεξιοτήτων, η ενθάρρυνση και διευκόλυνση της χρήσης του χώρου της βιβλιοθήκης από τα μέλη της τοπικής κοινωνίας ως τόπο συνάθροισης, η επένδυση σε ποιοτικά εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά και εφήβους με στόχο την ανάπτυξη της ανάγνωσης και της δημιουργικότητας, η χρήση νέων ψηφιακών δυνατοτήτων προκειμένου να αυξηθεί η πρόσβαση στην τοπική συλλογή και η διαφύλαξη και διατήρησή της με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, η απόκτηση έντυπου και ψηφιακού υλικού ποικίλου περιεχομένου, η ανάπτυξη της πρόσβασης σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, η εξασφάλιση της συμμετοχής των υπαλλήλων της βιβλιοθήκης σε επιμορφωτικά σεμινάρια, η αναζήτηση νέων συνεργασιών σε τοπικό ή διεθνή επίπεδο και φυσικά η αύξηση του αριθμού των μελών και των δανειζόμενων τεκμηρίων.

Αλησμόνητες Πατρίδες

Γιατί κατέρρευσε τόσο γρήγορα
το ελληνικό μέτωπο τον Αύγουστο του 1922;

Επιμέλεια: Ηλίας Ανδρέου

Η αρχική ζώνη κατοχής της Σμύρνης τον Μάιο του 1919 ήταν 23.000 τετ. χλμ. Τον Αύγουστο του 1922 η περιοχή υπό τον έλεγχο των ελληνικών δυνάμεων είχε φτάσει στα 80.000 τετ. χλμ. Αυτό σήμαινε ότι κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων της μικρασιατικής εκστρατείας ο ελληνικός στρατός είχε εισέλθει σε βάθος 350 χιλιομέτρων από τις μικρασιατικές ακτές του Αιγαίου. Με την εξαίρεση της θάλασσας του Μαρμαρά το περιβάλλον ήταν εχθρικό. Μόνον κάποιες μικρές ελληνικές κοινότητες και ερείπια αρχαίων πόλεων θύμιζαν την πάλαι ποτέ λαμπρή ελληνική παρουσία στη μικρασιατική ενδοχώρα.

Η γραμμή του μετώπου εκτεινόταν σε 713 χλμ. Η συνολική δύναμη της Στρατιάς της Μικράς Ασίας αποτελείτο από 220.000 άνδρες εκ των οποίων οι 80.000 ήταν μάχιμοι στην πρώτη γραμμή του μετώπου. Απέναντι τους είχαν περίπου ισάριθμες τουρκικές δυνάμεις. Οι Τούρκοι υπερείχαν συντριπτικά από πλευράς πυροβολικού. Το πιο αδύνατο σημείο ήταν η περιοχή του Αφιόν Καραχισάρ γνωστή και ως «εξέχουσα» λόγω του γεωγραφικού σχήματος που «εξείχε» του υπολοίπου μετώπου. Οι Τούρκοι κατείχαν τα υψώματα που δέσποζαν πάνω από τις ελ-

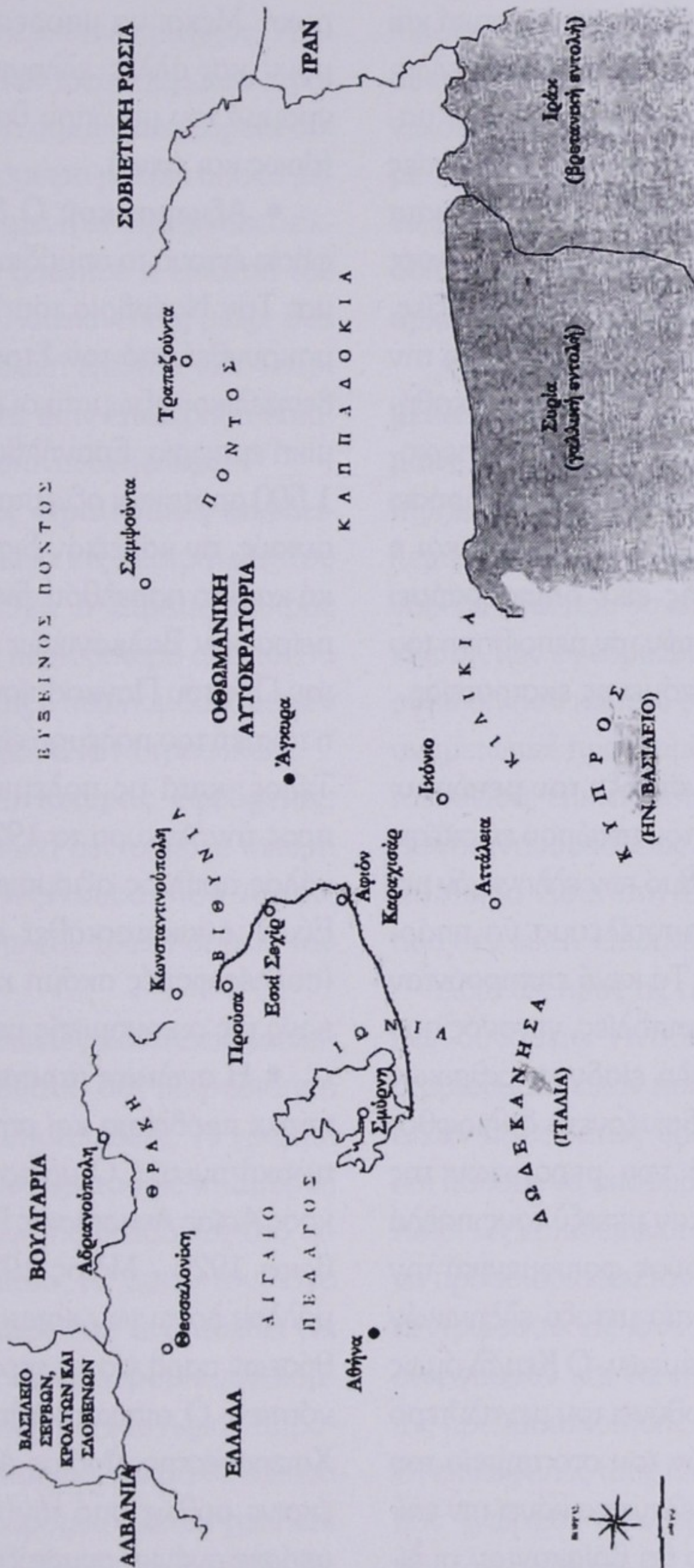
ληνικές θέσεις στο Αφιόν. Τα παραπάνω είναι τα αντικειμενικά στοιχεία που προσδιόριζαν την κατάσταση της Στρατιάς Μικράς Ασίας. Από εκεί και πέρα, κρίσιμο ρόλο έπαιξε μια σειρά άλλων στοιχείων:

- **Έλλειψη στόχου:** Το πιο σημαντικό πρόβλημα για τη συνεχιζόμενη μικρασιατική εκστρατεία το 1922 ήταν η έλλειψη στρατηγικού στόχου. Είχε αποφασιστεί να εγκαταλειφθεί η Μικρά Ασία και να δοθεί έμφαση στην Ανατολική Θράκη; Θα επιχειρείτο κατάληψη της Κωνσταντινουπόλεως; Θα κρατούσε η Ελλάδα μόνον την περιοχή της Σμύρνης; Ή θα ζητούσε αυτονομία για την περιοχή της Σμύρνης υπό οθωμανική κυριαρχία; Ή, τέλος, θα διεκδικούσε μόνον προστασία των μειονοτικών δικαιωμάτων για τους χριστιανούς της περιοχής; Η πολιτική και στρατιωτική ηγεσία της χώρας δεν είχε κοινή αντίληψη σε αυτά τα ερωτήματα. Επιπλέον, την αντιβενιζελική πολιτική ηγεσία της χώρας βάραινε απελπιστικά η αναμέτρηση με τη σκιά του Βενιζέλου. Ο φόβος τους ήταν μη θεωρηθούν ότι υστερούν έναντι του αντιπάλου τους. Η αίσθηση του αδιεξόδου ήταν διάχυτη.

- **Το ηθικό του στρατεύματος:** Το ηθικό των στρατιωτών ήταν εξαιρετικά χα-

ΓΙΑΤΙ ΚΑΤΕΡΡΕΥΣΕ ΤΟΣΟ ΓΡΗΓΟΡΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ ΤΟΥ 1922; 169

ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ ΣΤΙΣ 12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1922

Η γραμμή του μετώπου στις 12 Αυγούστου 1922 — Διεθνή σύνορα το 1922

μηλό. Υπήρχαν άνδρες που πολεμούσαν με διαλείμματα από το 1912 στους Βαλκανικούς Πολέμους. Σε μια αγροτική και πατριαρχική κοινωνία, όπως ήταν η ελληνική στις αρχές του 20ού αιώνα, η μακρά απουσία των ανδρών από τις εστίες τους δημιουργούσε σοβαρά προβλήματα επιβιώσεως στις οικογένειές τους. Συχνές ήταν και οι λιποταξίες και οι ανυποταξίες. Η αποτυχία των επιχειρήσεων προς την Άγκυρα το 1921 και η επακόλουθη καθήλωση του στρατού επί ένα έτος σε περιοχές με εχθρικό πληθυσμό είχε επιδράσει περαιτέρω. Το τέλμα του μετώπου και η έλλειψη προοπτικής είχε δημιουργήσει μεταξύ των στρατιωτών την πεποίθηση του μάταιου της συνεχιζόμενης εκστρατείας.

- **Η μεγάλη ανάπτυξη του μετώπου:**

Το τεράστιο μήκος του μετώπου εν σχέσει προς τον μικρό αριθμό των ελληνικών μεραρχιών είχε ως αποτέλεσμα να υπάρχουν μεγάλα κενά. Τα κενά επιτηρούνταν πλημμελώς από περιπολίες, γεγονός που επέτρεπε την εύκολη είσδυση εχθρικών δυνάμεων για τη διενέργεια δολιοφθορών. Η κατανομή των μεραρχιών της Στρατιάς που απείχαν μεταξύ τους πολλά χιλιόμετρα καθιστούσε φαινομενική την αριθμητική ισορροπία μεταξύ ελληνικών και τουρκικών δυνάμεων. Ο Κεμάλ όμως μπορούσε να κατευθύνει τον μεγαλύτερο όγκο των δυνάμεών του στο σημείο του μετώπου που θα επέλεγε να κάνει την επίθεση. Απέναντί του θα βρίσκονταν οι λίγες μόνον ελληνικές μεραρχίες που θα

κάλυπταν το συγκεκριμένο σημείο. Έτσι, ο Κεμάλ θα είχε τοπική συντριπτική υπεροχή. Μέχρι να μπορέσουν να συνδράμουν και άλλες ελληνικές δυνάμεις, η γραμμή του μετώπου θα είχε διασπαστεί (όπως και έγινε).

- **Αξιωματικοί:** Ο διχασμός είχε αφήσει έντονα τα σημάδια του στο στράτευμα. Τον Νοέμβριο του 1920 είχαν απομακρυνθεί από τον Στρατό περίπου 500 βενιζελικοί αξιωματικοί με μεγάλη πολεμική εμπειρία. Επανήλθαν στο στράτευμα 1.500 απότακτοι αξιωματικοί. Πολλοί από αυτούς, αν και είχαν διακριθεί στρατιωτικά κατά το παρελθόν, διέθεταν μόνον την πείρα των Βαλκανικών Πολέμων. Λόγω του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου όμως η τακτική του πολέμου είχε αλλάξει ριζικά. Τέλος, κατά τις πολεμικές επιχειρήσεις προς την Άγκυρα το 1921 είχε χαθεί μεγάλος αριθμός αξιόμαχων αξιωματικών. Είχαν αντικατασταθεί εκ των ενόντων (πολλές φορές ακόμη και από αξιωματικούς της οικονομικής υπηρεσίας).

- **Η ανώτατη στρατιωτική ηγεσία:** Υπήρχε πρόβλημα και στην ανώτατη στρατιωτική ηγεσία. Ο αρχιστράτηγος της Μικράς Ασίας Αναστάσιος Παπούλας (Νοέμβριος 1920 - Μάιος 1922) είχε επιλεγεί μάλλον λόγω των κομματικών του πεποιθήσεων παρά για τις στρατιωτικές του ικανότητες. Ο αντικαταστάτης του Γεώργιος Χατζηνανέσσης (Μάιος-Αύγουστος 1922) έκρινε ορθώς από την πρώτη στιγμή ότι υπήρχε ανάγκη συμπίξεως του μετώπου. Δεν προέβη σε κάποια σχετική ενέργεια,

διότι δεν είχε αίσθηση του επείγοντος. Θεωρούσε ότι οι Τούρκοι δεν θα επιτίθεντο. Επιπλέον, ήταν υπερσυγκεντρωτικός. Υπήγαγε τη διοίκηση των τριών σωμάτων στρατού απ' ευθείας στη στρατιά που έδρευε στη Σμύρνη, 400 χιλιόμετρα μακριά από το μέτωπο. Η συγκεκριμένη απόφαση απεδείχθη μοιραία όταν ξεκίνησε η επίθεση του Κεμάλ. Τέλος, ο Χατζηνανέστης μέχρι δύο μήνες πριν την τελική επίθεση των Τούρκων είχε αναλωθεί στην επιχείρηση καταλήψεως της Κωνσταντινουπόλεως.

- **Σημαντικές στρατιωτικές απώλειες:** Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του Σαγγαρίου το 1921 η Στρατιά Μικράς Ασίας είχε χάσει περισσότερο από το 1/3 της δυνάμεώς της, περιλαμβανομένων και των πλέον αξιόμαχων στρατιωτών.

- **Η έλλειψη ισχυρής εφεδρείας:** Από λάθος εκτίμηση δεν υπήρχε ισχυρή εφεδρεία στην «εξέχουσα» του Αφιόν, που ήταν και το πλέον τρωτό σημείο του μετώπου.

- **Οι συγκοινωνίες και τηλεπικοινωνίες:** Το οδικό δίκτυο στη μικρασιατική ενδοχώρα ήταν υποτυπώδες. Η γραμμή συγκοινωνιών του στρατού με τη Σμύρνη βασιζόταν σχεδόν αποκλειστικώς στο σιδηροδρομικό δίκτυο. Γι' αυτόν τον λόγο ο ελληνικός στρατός είχε αναπτυχθεί για να ελέγχει τους σιδηροδρομικούς κόμβους του Εσκή Σεχίρ και του Αφιόν Καραχισάρ. Το μειονέκτημα ήταν ότι σε αρκετά σημεία το σιδηροδρομικό δίκτυο γειννίαζε με τις γραμμές του Κεμάλ, οπότε ήταν συχνές οι πράξεις δολιοφθοράς που προέρ-

χονταν από ένοπλους άτακτους Τούρκους, τους γνωστούς ως Τσέτες. Οι τηλεπικοινωνίες βασίζονταν σε τηλεφωνικό δίκτυο από γυμνό σύρμα, συνήθως επάνω σε στύλους που πήγαιναν παράλληλα με τις σιδηροδρομικές γραμμές. Επομένως, ήταν εύκολη η καταστροφή λόγω δολιοφθορών ή βομβαρδισμού, όταν θα άρχιζε η επίθεση (όπως και έγινε).

- **Άλλα προβλήματα:** Η γραμμή του μετώπου θεωρείτο προσωρινή. Αυτό σημαίνει ότι δεν είχαν συνταχθεί σχέδια συμπίξεως του ελληνικού στρατού υπό πολεμική πίεση. Επιπλέον, δεν είχαν διανοιχθεί οδοί που θα επέτρεπαν την ταχεία κίνηση των εφεδρικών μεραρχιών σε περίπτωση που κάποιο σημείο του μετώπου αντιμετώπιζε πρόβλημα. Τέλος, για τη ματαιωθείσα επιχείρηση καταλήψεως της Κωνσταντινουπόλεως είχαν διατεθεί από τη Μικρά Ασία στη Θράκη 24 τάγματα που δεν είχαν επιστρέψει εγκαίρως.

Αυτά ως προς τις ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις. Αντιθέτως, τα κεμαλικά στρατεύματα είχαν πολύ καλύτερο ηθικό. Είχαν προσφάτως υποχρεώσει Γάλλους και Ιταλούς να αποσυρθούν από τη Μικρά Ασία. Ως επιτιθέμενοι μπορούσαν εκείνοι να προσδιορίσουν τον τόπο όπου θα συγκεντρώσουν τις δυνάμεις τους για να ενεργήσουν και να επιλέξουν τον χρόνο της πραγματοποίησης της ενέργειάς τους. Οι επικεφαλής τους ήταν νέοι αξιωματικοί που γνώριζαν στην πράξη τις νέες τακτικές του πολέμου. Προπαντός γνώριζαν για ποιο λόγο πολεμούσαν: η Μικρά Ασία

ήταν γι' αυτούς μια συρρικνωμένη Οθωμανική Αυτοκρατορία όπως είχε απομείνει μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, μια εξ ανάγκης «πατρίδα» που έπρεπε πάση θυσία να υπερασπιστούν και να διατηρήσουν.

Από τη στιγμή που ξεκίνησε η τουρκική επίθεση, τα πράγματα εξελίχθηκαν περίπου όπως αναμενόταν. Οι Τούρκοι, επιτέθηκαν στις 13/26 Αυγούστου 1922 με τεράστιο όγκο πυρός και στρατευμάτων στην εξέχουσα του Αφιόν Καραχισάρ. Από τουρκικής πλευράς είχαν παραταχθεί 12 μεραρχίες πεζικού και 3 μεραρχίες ιππικού έναντι 2 ελληνικών. Εκεί είχε μεταφερθεί και ο κύριος όγκος του τουρκικού πυροβολικού. Ο σφοδρός κανονιοβολισμός διέλυσε τις ελληνικές γραμμές. Ο αρχιστράτηγος Χατζηνανέστης, ευρισκόμενος στη Σμύρνη, αδυνατούσε να αντιληφθεί την εξέλιξη του αγώνα. Οι πληροφορίες που έφταναν ήταν αποσπασματικές και περιορισμένες. Το δίκτυο τηλεπικοινωνιών είχε καταστραφεί από τους ισχυρούς τουρκικούς βομβαρδισμούς. Εξ αιτίας αυτής της καταστάσεως, οι εντολές από τη διοίκηση της Στρατιάς έφθαναν με καθυστέρηση, ενώ η κατάσταση επί του πεδίου των μαχών είχε αλλάξει σημαντικά.

Υπό την πίεση των Τούρκων, στις 14/27 Αυγούστου εγκαταλείφθηκε το Αφιόν Καραχισάρ και την επομένη διασπάστηκε το μέτωπο. Οι μάχες όμως συνεχίστηκαν στα υπόλοιπα σημεία του μετώπου μέχρι την 23η Αυγούστου/5η Σεπτεμβρίου 1922. Φονικότες συγκρούσεις, απελπισμένες

και ηρωικές αντεπιθέσεις ελληνικών μονάδων, σύγχυση, αταξία και φυγή κατά την υποχώρηση, απόλυτη έλλειψη πληροφοριών για τα τεκταινόμενα στα πεδία των μαχών, άμαχοι χριστιανικοί πληθυσμοί που πανικόβλητοι ακολουθούσαν τον κακήν-κακώς υποχωρούντα ελληνικό στρατό, όλα αυτά συνέθεταν την εικόνα στο καταρρέον μέτωπο. Ίσως η πλέον χαρακτηριστική στιγμή ήταν όταν αιχμαλωτίστηκε από τους Τούρκους ο στρατηγός Νικόλαος Τρικούπης με 190 αξιωματικούς και 4.400 οπλίτες. Κατά την αιχμαλωσία του οι Τούρκοι τον πληροφόρησαν ότι η κυβέρνηση του είχε αναθέσει την αρχιστρατηγία της Στρατιάς Μικράς Ασίας...

Τα υποχωρούντα ελληνικά στρατεύματα έλαβαν εντολή να συμπυκνθούν αποφεύγοντας επαφή με τους Τούρκους. Πέρασαν από τη Σμύρνη και κατευθύνθηκαν προς τη χερσόνησο της Ερυθραίας. Στον Τσεσμέ περίμεναν μεταγωγικά πλοία που τους μετέφεραν στα γύρω νησιά. Ελληνικά πολεμικά είχαν δημιουργήσει με κανονιοβολισμούς φράγμα πυρός κρατώντας μακριά τις επελαύνουσες τουρκικές δυνάμεις, για να διευκολύνουν την εκκένωση. Τις πρωινές ώρες της 3ης/16ης Σεπτεμβρίου 1922 οι τελευταίες συντεταγμένες μονάδες της Στρατιάς εγκατέλειψαν τη Μικρά Ασία.

Από το βιβλίο
Μικρασιατική Καταστροφή
Άγγελου Συρίγου -
Ευάνθης Χατζηβασιλείου

Εύθυμα και σοβαρά

Chat GPT και ποίηση

Μαρίνος Σπηλιόπουλος

Δεν υπάρχει μέρα που τα ΜΜΕ οποιαδήποτε μορφής, στη χώρα μας και σ' όλο το κόσμο, που να μην κάνουν αναφορά για την τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ). Αναφέρουν τα μεγάλα πλεονεκτήματα που έχει σ' όλους σχεδόν τους τομείς της ανθρώπινης ζωής, αλλά και στα προβλήματα που δημιουργεί, μικρά προς το παρόν, αλλά και στα πολύ μεγαλύτερα που θα δημιουργήσει στο μέλλον για την ανθρωπότητα. Μια πρόσφατη πρόβλεψη του Μπιλ Γκέιτς λέει: Η ΤΝ θα αντικαταστήσει γιατρούς και δασκάλους μέχρι το 2035.

Το γλωσσικό μοντέλο ΤΝ Chat GPT παράγει ανθρώπινο λόγο, γράφει άρθρα, ακαδημαϊκές εργασίες, σου παρέχει πληροφορίες για διάφορα θέματα επιστημονικά ή μη, που θα έπρεπε να αφιερώσεις τεράστιο χρόνο, να ψάξεις σε πηγές πληροφορίας, να τα συνδέσεις κ.λπ. και είναι ζητούμενο αν θα πετύχενες το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Επίσης γράφει και ποίηση. Πάνε και οι ποιητές σιγά σιγά στη σύνταξη! Χρησιμοποιώντας το Chat GPT σχετικά πρόσφατα, του είπα να μου γράψει ένα ποίημα στο «πι και φι» ένα σε δευτερόλεπτα. Μετά από κάποιες μέρες (το ίδιο θα είχε συμβεί αν του ζητούσα μετά από μερικά λεπτά), πάλι του ζήτησα ένα ποίημα για την περιοχή της Κόνιτσας. Σε δευτερόλεπτα μου έγραψε ένα άλλο διαφορετικά από το πρώτο.

Ας δούμε ένα ποίημα από αυτά:

*Στην Κόνιτσα τη γλυκειά,
με τα βουνά και τον Αώο,
γεμάτο χρώματα και φως,
στον ήλιο της Ελλάδας.*

*Χτυπά η καρδιά, και το ποτάμι
τραγουδά μελωδικά γλυκά.
Τα στενά σοκάκια της πνιγμένα στη ζωή,
και τα πέτρινα σπίτια της, κρατούν
την ιστορία ζωντανή.*

*Η γέφυρα η παλιά, γερά στεκόμενη,
ένωσε το παρελθόν με το παρόν,
καρδιά αληθινή. Οι άνθρωποι
της Κόνιτσας, με φιλόξενη ψυχή,
κουβαλούν την παράδοση σαν
θησαυρό αγνό.*

*Στο χιονισμένο τοπίο ή στην άνοιξη
το κάθε βήμα τους, γεμάτο ειρήνη
και χαρά. Από τα βουνά της Πίνδου,
η φύση στέλνει τραγούδι στον τόπο
που η ομορφιά συναντά τη ζωή.*

*Κόνιτσα, μια αγκαλιά που σε
καλεί να βρεις την αυθεντική
ομορφιά, την ψυχή της Ελλάδας,
παντού και πάντα εκεί.*

Ένα ποίημα που θα συγκινούσε και τον αείμνηστο ποιητή της Κόνιτσας Απόστολο Ζώτο. Ας δούμε τώρα και ένα ποίημα (με ομοιοκαταληξία) για την Κόνιτσα, από τον αείμνηστο επίσης αδελφό του Αγίου Παϊσίου, Λουκά Εζνεπίδη. Το ποίημα βρίσκεται στην ποιητική του συλλογή με τίτλο «Φτωχό ταλέντο» και έχει γραφτεί κάποιες δεκαετίες πριν. Το βιβλίο μπορεί να το βρει όποιος θέλει και στην Δημόσιο Βιβλιοθήκη της Κόνιτσας. Ας το δούμε:

Η όμορφη Κόνιτσα

Κόνιτσα έχεις ομορφιές
και όλοι σε νοσταλγούνε,
όσο μακριά σου κι αν βρεθούν
τρέχουν για να σε βρουνε.

Τις κρυσταλλένιες σου πηγές
και τα ωραία δάση
που όποιος τα βλέπει μια φορά,
ποτέ δε θα ξεχάσει.

Τα σπίτια τα ωραία σου
τα νοσταλγούνε όλοι,
όσοι μακριά σου βρίσκονται
και ζούνε σ' άλλη πόλη.

Τους δρόμους τους ωραίους σου,
τον καθαρό αέρα,
που τον σκορπούν τα έλατα
και νύχτα και ημέρα.

Τα πάντα είναι πράσινα
και όλα ανθισμένα
γι' αυτό και όλοι τρέχουνε
για να 'ρθουνε σε σένα.
Την ήσυχη αυτή ζωή

που όλοι τη λαχταρούνε
που μέρα και νύχτα τρέχουνε
σε σένα θα τη βρουνε,

Ο αείμνηστος Λουκάς Εζνεπίδης θα χρειάστηκε χρόνο και κόπο να το γράψει. Και θα το έγραψε από καρδιάς και από την ψυχή του. Το έγραψε με απλότητα και ταπεινότητα. Διάφοροι κριτικοί της ποίησης, πιθανόν να το κρίνουν ως «χαμηλής ποιητικής ποιότητας» ποίημα. Το Chat GPT σου γράφει ποιήματα (όσα θέλεις) για οποιοδήποτε θέμα, έχοντας στο «άψυχο» λογισμικό του μια τεράστια γκάμμα (μεγάλη ποικιλία) ποιημάτων απ' όλον τον κόσμο, αυτοοργανώνεται και αυτοβελτιώνεται, καθώς δημιουργεί καινούργια μόνο του και με μεγάλη ταχύτητα συναρμολογεί και συνδυάζει λέξεις και στίχους και σου βγάζει ένα αποτέλεσμα στο «άψε σβήσε». Προσωπικά, χρησιμοποιώντας το γλωσσικό αυτό μοντέλο ΤΝ εδώ και λίγο καιρό, έχω πάρει πολλές χρήσιμες πληροφορίες για διάφορα επιστημονικά θέματα και όχι μόνο.

Πληροφορίες που δεν θα τις εύρισκε εύκολα, θα κατανάλωνα χρόνο και κόπο να βρω τις σωστές πηγές κ.λπ. και δε ξέρω αν το αποτέλεσμα θα ήταν το ίδιο. Όμως κάνει και λάθη, όπως το παραδέχονται και οι ειδικοί της ΤΝ, κάποιες φορές. Και μπορεί να δώσει ακόμη και ανόητες απαντήσεις, μερικές φορές. Ο γιος μου, που είναι μηχανικός ηλεκτρονικών υπολογιστών μου λέει ότι αυτό συμβαίνει κάποιες φορές, γιατί οι αλγόριθμοι που χρησιμοποιούνται στηρίζονται στις πιθανότητες και τη στατιστική. Πιστεύουν

όμως ότι σε λίγα χρόνια θα λυθεί πλήρως το πρόβλημα. Ας δούμε όμως και την εύθυμη πλευρά των πραγμάτων, μιας και ο τίτλος των γραφομένων που φιλοξενούνται στο περιοδικό, είναι «εύθυμα και σοβαρά». Κάποια στιγμή ρώτησα το Chat GPT να μου φτιάξει ένα «μαγικό τετράγωνο» 6×6 με τον αριθμό 666, χρησιμοποιώντας οποιουδήποτε ακέραιους αριθμούς. Στα μαθηματικά «μαγικό τετράγωνο» ορίζουμε μια διάταξη ακέραιων αριθμών σε σχήμα τετραγώνου, με τέτοιο τρόπο, ώστε το άθροισμα των σειρών, στηλών και διαγωνίων να δίνει πάντα το ίδιο αποτέλεσμα (στο συγκεκριμένο του είπα, να μου φτιάξει ένα με τον αριθμό 666). Αφού προσπάθησε, έγραφε ότι θα κάνουμε το εξής βήμα, θα κάνουμε το άλλο

κ.λπ., μου παρουσίασε ένα «τετράγωνο» με αριθμούς που μόνο μια στήλη κατέληγε στο 666, οι άλλες όχι. Τα έκανε «μούσκεμα» δηλαδή. Μετά του είπα να μου φτιάξει ένα «μαγικό τετράγωνο» για το 666 μόνο με πρώτους αριθμούς (ακέραιοι αριθμοί εκτός του 1, που διαιρούνται μόνο με τον εαυτό τους και την μονάδα). Εκεί κυριολεκτικά τα «έφτυσε» όπως λέει και η νεολαία. Αργούσε, έλεγε θα κάνουμε αυτό, θα κάνουμε το άλλο, αργούσε υπερβολικά δεν κατέληγε κάπου. Του έγραψα «ευχαριστώ κάποια άλλη φορά» και τελειώσαμε εκεί. Ακόμα η ανθρώπινη νοημοσύνη «αντιστέκεται» στην ΤΝ. Ως πότε άραγε;

Κι' όμως υπάρχει ελπίδα

Αμάραντος - Ιαματικά Λουτρά - Τουρισμός

Χρίστος Θ. Βλάνος

Με αφορμή τα όσα ο περιφερειάρχης μας, Αλέξανδρος Κακριμάνης, υλοποιεί και τα περαιτέρω πρόσθετα έργα που ανακοινώνει για τα Ιαματικά Λουτρά του χωριού μας, τον Αμάραντο, συναισθήματα χαράς πλημμυρίζουν τους απανταχού Αμαραντιώτες.

Το νέο κτίριο των Λουτρών με τις σύγχρονες εγκαταστάσεις του, έχει αποπερατωθεί και ενδεχομένως το καλοκαίρι μπορεί να τεθεί σε λειτουργία. Ήδη η περιφέρεια βρίσκεται σε επικοινωνία με το Δήμο μας, ερευνώντας πιθανά σχήματα λειτουργίας του νέου κτιρίου. Εάν η λειτουργία του νεοαναγερθέντος κτιρίου σωστά οργανωθεί, πολλά θετικά για την ευρύτερη περιοχή θα προκύψουν.

Η οδική πρόσβαση προς τον Αμάραντο έχει βελτιωθεί σημαντικά και αναμένεται η οριστική αναβάθμισή του, αφού η ολοκληρωμένη χωρική επένδυση είναι ενταγμένη και στη νέα προγραμματική επένδυση του ΕΣΠΑ. Ειδήσεις που μας χαροποιούν, αφού οι όποιες επενδύσεις έγιναν, αλλά και όσες θα συνεχίσουν να γίνονται, στοχεύουν στην αναβάθμιση της περιοχής και στην ανάσχεση της ήδη συντελούμενης ερημοποίησης του χωριού.

Ο Αμάραντος που η φύση τον προίκι-

σε με απaráμιλλες ομορφιές-ανάγλυφο φανταστικό, που ενσωματώνει τεράστια δασική έκταση από οξιές, βελανιδιές, μαύρη πεύκη, άγρια ζώα, πολυπληθή φυτά, θεραπευτικά βότανα, υδροφόρους ορίζοντες- έχει όλες τις προϋποθέσεις να καταστεί με τα ιαματικά του λουτρά, τουριστικό χωριό, τόπος χαλάρωσης και ευεξίας, που συνδυάζει περιπέτεια και επαφή με την αυθεντική ομορφιά της Αμαραντιώτικης υπαίθρου και μάλιστα για όλο το χρόνο με πολλαπλά οικονομικά οφέλη και για το Δήμο μας.

Αχνοφέγγει η ελπίδα, κάτι κινείται, κάτι γίνεται, δεν είναι λόγια και «θα», αλλά έργα που σχεδιάζονται και υλοποιούνται, καθώς και άλλα έργα προγραμματίζονται από την Περιφέρεια. Ευχή μας να συνεχιστεί η προσπάθεια που άρχισε και που μόνο καλό για τον τόπο μας και την ευρύτερη περιοχή υπόσχεται.

Ο Αμάραντος με τα ιαματικά του Λουτρά, κτισμένος στις πλαγιές του Γράμμου, νότια των κορυφών του «Κάμενικ» (υψόμετρο 2042 μ.) και της «Μαριάς» (υψόμετρο 1637 μ), ανάμεσα στο πανέμορφο δάσος του, κοντά στις πηγές του ποταμού «Ζιάσιακα» που καταλήγει στο Σαραντάπορο, με το τοξωτό πέτρινο γεφύρι του, τα πολυάριθμα ξωκλήσια του και τον νε-

ρόμυαλό του, που χρήζει άμεσης επισκευής και ανακαίνισης, συμπεριλαμβάνεται πολιτιστικά στα μαστοροχώρια της Ηπείρου. Τα ιαματικά λουτρά του χωριού έχουν ήδη καταστεί τουριστικός προορισμός πολλών ταξιδιωτικών γραφείων. Μέλη Ορειβατικών συλλόγων επισκέπτονται το χωριό μας και τα λουτρά. Πεζοπορούν, ανεβαίνοντας στην κορυφή του όρους «Κάμενικ» και διανυκτερεύουν στις ξενοδοχειακές μονάδες των λουτρών, που τίποτε δεν έχουν να ζηλέψουν από τετράστερα ξενοδοχεία αστικών πόλεων.

Ύστερα απ' όλα αυτά που έγιναν και που προγραμματίζονται από την Περιφέρεια να γίνουν στην περιοχή, αντλώντας κονδύλια κυρίως από το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), αλλά και άλλους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς, νοιώθω την ελάχιστη υποχρέωση να εκφράσω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον περιφερειάρχη μας τον κ. Αλέξανδρο Καχριμάνη. Παρακολουθώντας το έμπρακτο ενδιαφέρον του, για τον εκσυγχρονισμό και την ανάδειξη των ιαματικών λουτρών του χωριού μου, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, ένοιωσα την ελάχιστη υποχρέωση να αναφερθώ στα όσα σημαντικά αναπτυξιακά έργα συντελούνται και προβλέπεται να συνεχιστούν στην περιοχή των Λουτρών, που σίγουρα θα απογειώσουν τουριστικά την περιοχή και θα ξαναζωντανέψουν τον τόπο.

Ο ορεινός τουρισμός αναπτύσσεται και έχει ποιοτικά χαρακτηριστικά. Είναι ένα

ρεύμα που συμπαρασύρει και άλλα πράγματα. Οι επισκέπτες θέλουν να γευτούν τοπικά προϊόντα, αναπτύσσεται η πρωτογενής παραγωγή, δημιουργούνται υπηρεσίες, οδηγοί στα βουνά, έρχονται επισκέπτες, δαπανούν χρήματα. Αρχίζει το οικονομικό ζωντάνεμα ενός τόπου και είναι καιρός να αναληφθούν πρωτοβουλίες, και από τους τοπικούς άρχοντες οι οποίοι πρέπει να δούν σοβαρά την υπόθεση των ιαματικών λουτρών. Υπάρχει η μαγιά και το αλεύρι, ζύμωμα χρειάζεται. Η Ευρωπαϊκή ένωση χρηματοδοτεί έργα αρκεί οι αρμόδιοι να παρουσιάζουν υλοποιήσιμες μελέτες και καιρός είναι πλέον να σηκώσουμε τα μανίκια και να δουλέψουμε για τον τόπο μας. Καλές είναι οι διαλέξεις, οι γιορτές και οι αναφορές στο παρελθόν, δουλειά χρειάζεται με πρόγραμμα και στόχους που θα υλοποιούνται. Οι πρόγονοί μας με την φτώχεια τους, μας άφησαν έργα που αντέχουν ακόμη στο χρόνο. Ας τους μιμηθούμε, έχουμε τα χρηματοδοτικά εργαλεία, το ταμείο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Είναι ευκαιρία για ζωντάνεμα και οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή που η φύση δεν τσιγκουνεύτηκε και απλόχερα μας χάρισε εντυπωσιακά ορεινά τοπία και καταπράσινους υγροβιότοπους μέχρι επιβλητικούς γεωλογικούς σχηματισμούς και γραφικές διαδρομές.

Ιδού η πρόκληση, ας τρέξουμε για να προλάβουμε να αφήσουμε κι εμείς κάτι στα παιδιά μας.

Θεσσαλονίκη 12-3-2025

Χ. Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ: «ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ»

Κλεομένης Κουτσούκης

Όμ. Καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου

Ο συνάδελφος κ. Χαρίλαος Γκούτος, κατά την σταδιοδρομία του ως πανεπιστημιακού έρευνητή και δασκάλου (1974-2008), ειδικευμένου στο Έργατικό Δίκαιο και στην Ιστορία του, παρήγαγε έκτενές και επιμελημένο συναφές συγγραφικό έργο: 14 βιβλία και πληθώρα άρθρων δημοσιευμένων σε νομικά περιοδικά. Τά άρθρα των έτων 1974-79 και 1980-99 αναδημοσιεύθηκαν στους τόμους «Έργοδότης και μισθωτοί (Έργατι-κόν Δίκαιον)», έκδ. 1979 και «Έργασιακά θέματα», έκδ. 1999.

Στό νεοεκδοθέν βιβλίο του «Μελέτες Έργατικού Δικαίου», έκδ. Λειμών, σελ. 464, άρθρώνονται άφ' ενός 54 κείμενα του συγγραφέα, επί θεμάτων Έργατικού Δικαίου: 40 άρθρα των έτων 2000-2013, έξι επιστημονικές γνωμοδοτήσεις των έτων 1980-2002 και όκτώ δικόγραφα των έτων 1996-2008, άφ' έτέρου δέ έπτά άρθρα των έτων 1990-2012 επί θεμάτων Ιστορίας του Έργατικού Δικαίου.

Κατά την περίοδο 1975-2013, ό κ. Γκούτος ήταν ένας από τούς σημαντικότερους και πολυγραφότερους συγγραφείς στον γνωστικό χώρο του Έργατικού Δικαίου. Συγκριτικά μέ τούς άλλους, επισήμαινε στά κείμενά του όλες σχεδόν τίς σχετικές αναφορές τής προγενέστερης βιβλιογραφίας και νομολογίας. Οί περιεχόμενες στον νέο τόμο μελέτες Έργατικού Δικαίου παραμένουν ενδιαφέρουσες και χρήσιμες για τούς ασχολούμενους μέ τόν κλάδο αυτόν θεωρητικώς ή και πρακτικώς, διότι οί πληροφορίες τους και οί έρμηνευτικές αναλύσεις τους άφ' ενός δέν έχουν άχρηστευθεί μέ νεότερες δικαιοϊκές ρυθμίσεις, πλήν λίγων εξαιρέσεων, και άφ' έτέρου διαφέρουν, ως έξής κυρίως, από τίς πραγματεύσεις των ίδιων θεμάτων σε δημοσιεύματα άλλων: Στά δημοσιεύματα άλλων πολλά από τά θέματα αυτά έχουν παραλειφθεί ή δέν έχουν εξετασθεί έπαρκώς. Οί μελέτες του βιβλίου επισκοπούν όλη την προγενέστερη βιβλιογραφία και όλη την προγενέστερη σχετική νομολογία, έπειδή δέ ή τελευταία θεωρείται πολύ χρήσιμη θεωρητικώς και πρακτικώς, σε πολλές από τίς έν λόγω μελέτες παρατίθενται συνοπτικώς και τά πραγματικά περιστατικά επί των οποίων έκρινε ή νομολογία. Στίς μελέτες του βιβλίου ύποστηρίζονται και προσωπικές γνώμες του συγγραφέα, έρμηνευτικές ή δικαιολογιακές, μερικές από τίς όποιες έγιναν δεκτές και από την νομολογία.

Επί πλέον ό καθηγητής κ. Γκούτος υπήρξε πρωτοπόρος στην έρευνα τής Ιστορίας του Έλληνικού Έργατικού Δικαίου. Η έρευνα αυτή άρχισε κατά την δεκαετία του 1980, μέχρι δέ τό 2012 απέδωσε: 7 βιβλία του συγγραφέα (στά όποια περιλαμβάνεται ή διδακτορική διατριβή του «Έργασιακές σχέσεις των οικοδόμων στην χερσαία Ελλάδα μετά τό 1800»), άλλα 7 δημοσιεύματά του (που περιέχονται στό νέο βιβλίο του) και λίγα δημοσιεύματα άλλων συγγραφέων.

Στό βιβλίο του κ. Γκούτου μέ τόν τίτλο «Έργογραφία μου» (έκδ. Λειμών, 2022), έχουν καταγραφεί, μέ τά προσδιοριστικά στοιχεΐα τους, όλα τά μέχρι τό 2022 δημοσιεύματά του, μεταξύ των οποίων και 9 βιβλία για την Ιστορία τής έπαρχίας Κόνιτσας.

**Χαιρετισμός προς τους αναγνώστες
του περιοδικού «Κόνιτσα» και ανοιχτή πρόσκληση
υποβολής άρθρων προς δημοσίευση στο περιοδικό**

Αγαπητοί αναγνώστες,

Από την καινούρια μας θέση, αυτή της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού «Κόνιτσα», σας απευθύνουμε ένα σύντομο χαιρετισμό. Με μεγάλη προθυμία, αλλά και συναίσθηση της ευθύνης που αναλογεί σ' αυτή τη θέση, αναλάβαμε τον νέο μας ρόλο, υποσχόμενοι ότι θα σεβαστούμε την πολυετή αξιοπρεπή παρουσία του περιοδικού, αλλά και την αδιαμφισβήτητη διαχρονική του αξία, καθώς και τον αγόγγυστο επί σειρά ετών αγώνα του υπεύθυνου μέχρι την προηγούμενη έκδοση του περιοδικού, κου. Σωτήρη Τουφίδη, Σ' αυτή μας την προσπάθεια θα σας θέλαμε συνοδοιπόρους προκειμένου να συνεχιστεί η επιτυχημένη πορεία του περιοδικού, ζητώντας ακόμη και την εποικοδομητική σας κριτική.

Θα θέλαμε να γνωρίζετε ότι στο περιοδικό είναι ευπρόσδεκτο οποιοδήποτε άρθρο προς δημοσίευση, με ενημερωτικό επιστημονικό, κοινωνικό, πολιτιστικό πε-

ριεχόμενο, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα προσκρούει στις βασικές αρχές του περιοδικού, όπως την ευπρέπεια του λόγου, τη φιλαλήθεια και με μοναδικό γνώμονα το σεβασμό προς τον αναγνώστη. Η δημοσίευση ενός άρθρου δεν υποδηλώνει, ωστόσο, την αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα από τη Συντακτική μας Επιτροπή.

Το περιοδικό «Κόνιτσα» αποτέλεσε άλλωστε και μέσο διάσωσης της ιστορίας, αλλά και του πολιτισμού αυτού του τόπου, αλλά και μέσο με το οποίο μπορεί να ακουστεί η φωνή μας στους απανταχού Κονιτσιώτες και όχι μόνο. Ας συνδράμουμε όλοι μας, από τη δική του θέση ο καθένας, στην διατήρηση του περιοδικού μας, το οποίο αποτελεί και θα πρέπει να αποτελεί πνευματικό απόκτημα για τις μετέπειτα γενιές.

Με εκτίμηση,
**Η Συντακτική Επιτροπή
του περιοδικού «Κόνιτσα»**

**Μην ξεχνάτε
την συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

Πάλι στην Επικαιρότητα Ο ΞΕΝΩΝΑΣ ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΛΙΟΥ

Του Ηλία Ανδρέου

Πιστεύω πως οι συμπολίτες μου με κρίνουν ως άνθρωπο καλής προαίρεσης, δηλαδή ότι στις σχέσεις μου με τους συνανθρώπους προτιμώ κατά κανόνα τον διάλογο και σπανίως την αντιπαράθεση.

Τελευταία, επιστράτευσα και το τελευταίο ίχνος λογικής, προκειμένου να βγάλω ένα συμπέρασμα και να δώσω απάντηση στο ερώτημα γιατί οι κατά καιρούς Δημοτικές Αρχές δεν αποπεράτωσαν τον δημοτικό ξενώνα Παλαιοσελλίου, ειδικά σήμερα που όλα δείχνουν πως θα ωφεληθεί πολλαπλώς τα χωριά της κοιλάδας του Αώου ως έργο υποδομής και ανάπτυξης.

Αξιότιμε Δήμαρχε, κ. Ανδρέα Παπα-

σπύρου με επιστολή μου σας πρότεινα την λύση της ετήσιας σταδιακής αποπεράτωσης, αρχής γενομένης από την πρόσβαση στο οικοδόμημα.

Κάνω έκκληση στο σύνολο του Δημοτικού Συμβουλίου να συμπράξει στην κατεύθυνση αποπεράτωσης του δημοτικού ξενώνα Παλαιοσελλίου. Το ορειβατικό καταφύγιο του Σμόλικα με την προσέλευση ορειβατών στέλνει μήνυμα αισιοδοξίας.

Χρειάζεται όραμα - διορατικότητα και πάνω απ' όλα πολλή δουλειά και λίγα λόγια.

Πρέπει να μας γίνει δεύτερο ΠΙΣΤΕΥΩ ότι ο τόπος μας έχει τις προϋποθέσεις να επιβιώσει.

Ωδή στον Αώο

κι' όταν ..τα άλογα όνειρα
κουράζονται
από τον καλπασμό..
στις σκαλισμένες
όχθιες πέτρες ξεπεζεύουν
και τον νυχτερινό μανδύα
απλώνουν να στεγνώσει
από τα δάκρυα των Περσείδων..
κρεμάνε τα εξόριστα
και τ' επικηρυγμένα
σου πλάτανου
το δίχαλο κλώνάρι
και σου σφενδάμου την σκιά
γερμένους σίχους
δένουνε ..
κόκκινες κι' άσπρες λέξεις..
εκεί..μέσα
στις ρίζες στους κορμούς

και στις σχισμές
στους κοαγμούς στους ψίθυρους
και στις σιωπές..
εκεί..μέσα
στις κατολισθήσεις του φωτός
και στις εκρήξεις των χρωμάτων
εκεί..στην όχθη του λυγμού
να βρούν τα μάτια..
του δειλινού και της αυγής
το άλικο λουλούδι
το γαλανό του ουρανού
και του νερού
το διάφανο ρούχο
το πράσινο της φυλλωσιάς
και το φαιό της γης..
να αγγίζουν
τ' ακροδάχτυλα
το αχειροποίητο θαύμα..

Ελένη Παπαμιχαήλ

Παιχνίδια του Παλιού Καιρού

Του Σωτήρη Τουφίδη

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Οι φλογέρες

Μετά τον ελληνοϊταλικό πόλεμο, υπήρχαν στο χωριό πολλοί σωλήνες από ιταλικές σκηνές.

Αυτούς τους σωλήνες τους έκαναν φλογέρες με έξι τρύπες από τη μια μεριά και μια από την αντίθετη που αντιστοιχούσε στον αντίχειρα του αριστερού χεριού.

Με κατάλληλο πλάγιο φύσημα και κούνημα των δακτύλων έβγαιναν νότες και συναγωνίζονταν τα παιδιά για το ποιος έπαιζε καλύτερα.

Όταν βοσκούσαν τα αρνιά (το κάθε σπίτι παλιότερα είχε αρκετά γιδοπρόβατα και αρνιά) έπαιρναν μαζί τους τις φλογέρες και αντηχούσαν οι λακκιές και τα πλάγια από το λάλημα της φλογέρας και των κουδουνιών. Κάποια είχαν μπρούτζινες φλογέρες που ήταν πιο εμφανίσιμες και πιο γλυκόλαλες.

Τσαμπούνες και τζαμάρες

Την άνοιξη, που ανεβαίνουν οι χυμοί των δέντρων και βγαίνει εύκολα η φλούδα τους, τα παιδιά εύρισκαν την ευκαιρία να φτιάσουν “τσαμπούνες” και “τζαμάρες”.

Έκοβαν κλωνάρια πιάς ή κουτσουπιάς στο πάχος ενός τσιγάρου και το ίσιωναν με ένα σουγιαδάκι από τη μια άκρη. Ύστερα χάραζαν, σε απόσταση 4-5 εκ. γύρω γύρω τη φλούδα και μετά από βρέξιμο ή σάλιωμα με το στόμα, χτυπούσαν ελαφρά με το “μανίκι” του σουγιά πάνω σε ξύλο.

Με λίγο σφίξιμο έστριβαν το ξύλο και η φλούδα ξεκολλούσε. Στη συνέχεια έβγα-

ναν στην άκρη τη φλούδα και την έβγαζαν από το ξύλο. Με λίγο πάτημα με τα δόντια και δυνατό φύσημα, έβγαζε μια διαπεραστική φωνή.

Για να γίνει πιο δυνατή η φωνή σαν της τρομπέτας, ας πούμε, έκοβαν ένα κλωνάρι κουτσουπιάς ή πιάς, όσο το δυνατόν χωρίς κόμπους, γύρω στο μισό μέτρο ή και περισσότερο και αφού χάραζαν τη φλούδα με το σουγιά ελικοειδώς, την ξεκολλούσαν· την έκλωθαν κατόπιν σχηματίζοντας ένα σωλήνα στενό στην κορυφή και πλατύ στην άλλη άκρη. Στην κορυφή προσάρμοζαν μια τσαμπούνα κι έτσι ήταν έτοιμη η “τζαμάρ”, που όταν τη φυσούσε ο παίκτης, ακούονταν ως το διπλανό χωριό. Αυτό γινόταν από πολλά παιδιά, σε όλους τους μαχαλάδες ή στα διάφορα σημεία του κάμπου όπου πήγαιναν τα παιδιά, συμμετέχοντας στις αγροτικές εργασίες των μεγάλων και τότε χαλούσε ο κόσμος από τις αυτοσχέδιες αυτές τρομπέτες.

Αλλά εκτός από τις τσαμπούνες και τις τζαμάρες έφτιαχναν και τα «σφυριά» που ήταν ένα είδος σφυρίχτρας και γίνονταν ως εξής. Έκοβαν ένα κλωνάρι από τα ίδια δέντρα που προαναφέραμε, γύρω στο ένα εκατοστό πάχους και στην άκρη έκαναν ένα σκαλοπάτι με το σουγιά (όπως είναι το επιστόμιο της φλογέρας που πουλάνε στα μαγαζιά). Στην επάνω πλευρά αντίθετα από την προηγούμενη κοψιά έκαναν μια μισοκυκλική τομή και 4-5 εκ. πιο κάτω χάραζαν τη φλούδα γύρω-γύρω.

Μετά έβρεχαν ή σάλιωναν το ξύλο και το χτυπούσαν, όπως έκαναν και με την

τσαμπούνα τραγουδώντας:

«Ζουμ ζουμ, καραζούμ
πιες νερό και φάε χιόνι
να λαλάς σαν τ' ανδρόνι
σαν το πετροχελιδόνι».

Αφού αφαιρούσαν τη φλούδα που ήταν σαν ένα σωληνάκι, έκοβαν λοξά το ξύλο και το διαμόρφωναν όπως το επιστόμιο της φλογέρας. Τέλος ξανατοποθετούσαν τη φλούδα και ήταν έτοιμη η σφυρίχτρα, το “σφυρί” όπως αποκαλούνταν, που έβγαζε έναν διαπεραστικό ήχο, γι’ αυτό το’λεγαν και “σκουζί” (από το σκούξιμο).

Τα τρουκιά

Τρουκιά ονομάζουμε στο χωριό μας τα στεφάνια από χοντρή λαμαρίνα που σφίγγουν τις δόγκες των ξύλινων βαρελιών.

Τα παιδιά όταν εύρισκαν τέτοια στεφάνια από χαλασμένα βαρέλια, τα έπαιρναν να παίζουν. Τα κυλούσαν στα σοκάκια του χωριού σπρώχνοντας με το χέρι και προσπαθούσαν να προσπεράσει το ένα παιδί το άλλο διανύοντας μια απόσταση, χωρίς να πέσει κάτω το τρουκί. Το παιγνίδι παίζονταν και στην αυλή του Σχολείου ή σε κάποιο άλλο επίπεδο μέρος.

Σιαμαντούρες

Με χαρτόνι ή ακόμα και εφημερίδες, έφκιαναν τα παιδιά ένα είδος καρταετού που το ονόμαζαν σιαμαντούρα. Έδεναν τα ζύγια και με ένα κουβάρι σπάγκου, όταν φύσαε αεράκι ύψωναν τις σιαμαντούρες συναγωνιζόμενα ποιος θα ανεβάσει πιο ψηλά τη δική του, οπότε ήταν και ο νικητής του παιγνιδιού.

Πολλές φορές σκάλωναν σε δέντρα (δεν υπήρχαν ηλεκτρικά σύρματα τότε) και σχίζονταν, αλλά τα παιδιά δεν το ’βάζαν κάτω και ξανάφκιαναν άλλες.

Τα χτυπάρια

Από δέντρο “βουζιάς” (είδος φρουξελιάς) έκοβαν μικρά κλωνάρια 20-25 εκ. και αφαιρούσαν από μέσα την ψίχα, ώστε να γίνεται ένας σωλήνας.

Αυτό ήταν το ένα εξάρτημα, το άλλο εξάρτημα γινόταν από κλωνάρι κρανιάς. Έκοβαν, δηλαδή, ένα κλωνάρι λίγο μεγαλύτερο από το σωλήνα της βουζιάς για να γίνει ένα είδος εμβόλου, όπως της σύριγγας. Το ’σχιζαν στη μια άκρη αρκετές φορές και το χτυπούσαν με μια πέτρα, ώστε οι ίνες που γίνταν να εφάρμοζαν στον ξύλινο σωλήνα αεροστεγώς.

Έπειτα το κάθε παιδί, κρατώντας με το αριστερό χέρι το σωλήνα ώστε ν’ ακουμπάει η μια άκρη του σε λεία πέτρα, έσπρωχνε με το έμβολο που κρατούσε στο δεξί του χέρι ένα σβολάκι από βρεγμένο χαρτί και το χτυπούσε ώστε να σφίξει καλά στην άκρη.

Ύστερα έβγαζε το έμβολο και αφού το σάλιωνε, το έσπρωχνε απότομα στο σωλήνα εκτοξεύοντας το σβολάκι μακριά μ’ έναν δυνατό κρότο.

Αυτό γινόταν από όλα τα παιδιά που έπαιζαν το παιγνίδι και οι επαναλαμβανόμενοι κρότοι διασκέδάζαν τους παίκτες.

Οι βρεχτούρες

Πολλές φορές στο σωλήνα του χτυπαριού τοποθετούσαν ένα στρογγυλό κομμάτι ξύλο στη μια άκρη.

Προηγουμένως το τρυπούσαν με πυρωμένο σύρμα. Έπειτα γέμιζαν με νερό το σωλήνα και με το έμβολο πίεζαν απότομα το νερό που εκτοξεύονταν μερικά μέτρα και το ένα παιδί έβρεχε το άλλο. Ήταν, δηλαδή, σαν μια σύριγγα.

(Συνέχεια στο επόμενο)

Στις 9 Μαΐου, ογδόντα χρόνια από τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (9-5-1945), γιορτάστηκε η μέρα της Νίκης με την άνευ όρων παράδοση των χιτλερικών Δυνάμεων στους συναπομένους Συμμάχους Ρώσους, Γάλλους, Άγγλους, Αμερικάνους. Μετά τις τιπάνιες συγκρούσεις Γερμανών και Σοβιετικών στο Στάλινγκραντ, Κούρσκ κ.ά. την Άνοιξη του 1945, οι Στρατιές των Ζούκωφ-Κόνιεφ πήραν φαλάγγι τα Ναζιστικά στρατεύματα πλησιάζοντας το Βερολίνο όπου κατευθύνονταν και οι Άγγλοι, Γάλλοι, Αμερικανοί μετά τη μεγάλη απόβαση στη Νορμανδία.

Ο Χίτλερ επιστράτευσε ακόμα και ανήλικα παιδιά για την άμυνα της πρωτεύουσας, αλλά σύντομα η πόλη κατελήφθη και οι μαχητές του Κόκκινου Στρατού ύψωσαν τη σημαία με το σφυροδρέπανο στο Ράισταγ (Γερμανικό Κοινοβούλιο) επισφραγίζοντας τη Νίκη κατά του Ναζιστικού τέρατος. Έληξε ένας πολύχρονος πόλεμος που τον ξεκίνησαν δυο παράφρονες Δικτάτορες και τελείωσε μ' έναν οικτρό θάνατο γι' αυτούς, αλλά αφανισμό εκατομμυρίων ανθρώπων απ' όλες τις χώρες του πλανήτη.

Σ' αυτόν τον φοβερό πόλεμο και η συμβολή της χώρας μας ήταν μεγάλη για την επίτευξη της Νίκης, αλλά είχε και με-

Η μεγάλη επέτειος

γάλες θυσίες ανάλογα με τον πληθυσμό της. Με τον αγώνα κατά της εισβολής του Μουσολίνι και την Πανεθνική Αντίσταση στην κατοχή βοήθησε του Συμμάχους στη μεγάλη Νίκη.

Το 1940 ο πληθυσμός της Ελλάδας ήταν 7.344,860 άτομα, το 1944 κατέβηκε στα 6.805,000 και το 1947 ήταν 7.36,405 ενώ έπρεπε να ξεπεράσει τα 8.500,000.

Καταστράφηκαν 1.770 χωριά. Πυρπολήθηκαν 400.000 σπίτια (ανάμεσα σ' αυτά και δεκάδες χωριά της περιοχής μας αλλά και ολοκαυτώματος).

Νεκροί πολέμου 1940-41-13.327

Εκτελεσμένοι σ' όλη τη χώρα 56.125

Θανόντες όμηροι στη Γερμανία 105.000

Νεκροί από βομβαρδισμούς 7.120

Νεκροί στην Εθν. Αντίσταση 20.650

Νεκροί στη Μ. Ανατολή 1.100

Απώλειες Εμπορικού Ναυτικού 3.500

Νεκροί από υπογεννητικότητα 300.000

Σύνολο απωλειών 1.106.000

(Στοιχεία: μαύρη βίβλος της κατοχής)

Μετά από 80 χρόνια αυτοί που κυβερνούν χώρες και λαούς, πήραν μαθήματα από τα δεινά του καταστροφικού Β' Παγκοσμίου Πολέμου για να μην ξαναγίνει τέτοιος χαλασμός;

Δυστυχώς τα τύμπανα του πολέμου αντηχούν σε πολλά σημεία του πλανήτη και όλες οι κυβερνήσεις μπήκαν σε μια ξέφρενη προμήθεια όπλων εξελιγμένης τεχνολογίας και αν μας οδηγήσουν κάποιοι παρανοϊκοί στον Γ' Παγκόσμιο θα γίνει «η συντέλεια του κόσμου».

Ο μόνος τρόπος αποτροπής ίσως να είναι το ξύπνημα και η μαχητική αντίδραση των λαών όπου Γης...

Σ. Τουφίδης

Το «Καλλιτεχνείο Κόνιτσας», η πρώτη θεατρική ομάδα του τόπου, είναι γεγονός!

Το Δεκέμβριο του 2023 η θεατρική ομάδα της Κόνιτσας γεννιέται σαν ιδέα όταν συναντιέται ο νεοεκλεγμένος Πρόεδρος της Κόνιτσας, Αριστοτέλης Ντεντόπουλος, με τον Βασίλη Μαρτσέκη, έναν Χιονιαδίτη σκηνοθέτη και απόφοιτο της σχολής Σταυράκου. Οραματίζονται μαζί μια θεατρική ομάδα ενηλίκων στην όμορφη κωμόπολη της Κόνιτσας, στην οποία θα συμμετέχουν οι ντόπιοι κάτοικοι, κάτι που δεν είχε γίνει ποτέ πριν στην περιοχή. Το στοίχημα είναι μεγάλο, αλλά αυτό δεν τους αποτρέπει από το να προσπαθήσουν με όλες τους τις δυνάμεις να δημιουργήσουν από το μηδέν μια θεατρική ομάδα ντόπιων ερασιτεχνών ηθοποιών. Έτσι, ο Βασίλης Μαρτσέκης δημιουργεί το «Καλλιτεχνείο Κόνιτσας» και στο κάλεσμα του σκηνοθέτη ανταποκρίνονται πολλοί Κονιτσιώτες. Όπως αποδεικνύεται από την ανταπόκριση, ο τόπος είχε ανάγκη για θεατρική έκφραση – έτσι, αμέσως ξεκινά η πρώτη θεατρική ομάδα της Κόνιτσας, με εβδομαδιαίες συναντήσεις, πότε στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου και πότε στη φιλόξενη Βιβλιοθήκη Κόνιτσας.

Όταν ο ηθοποιός και σεναριογράφος Λάκης Λαζόπουλος παραχωρεί στο «Καλλιτεχνείο Κόνιτσας» το θεατρικό έργο του «Το Κτήμα», τότε η θεατρική ιδέα γίνεται πράξη, και η ερασιτεχνική θεατρική ομάδα ξεκινά το συναρπαστικό θεατρικό ταξίδι της!

Πρώτος σταθμός του ταξιδιού της είναι, όπως είναι φυσικό, η Κόνιτσα, όπου πραγματοποιήθηκε η πρεμιέρα του έργου στις

24 Μαΐου 2025, με ελεύθερη είσοδο για όλους, με δηλωμένη την επιθυμία του συγγραφέα να παραβρεθεί στην πρεμιέρα του έργου, όπως και έγινε! Το ταξίδι θα συνεχιστεί με προσκλήσεις για παραστάσεις και εκτός έδρας, όπως στο Καμπέριο Πνευματικό Κέντρο Ιωαννίνων, στην Παραμυθιά και σε άλλα θέατρα της χώρας μας. Ο προγραμματισμός του καλοκαιριού περιλαμβάνει και μια περιοδεία σε χωριά της Κόνιτσας, όπου το «Κτήμα» θα παιχτεί στις πλατείες.

Το όνειρο έγινε πράξη και το «Καλλιτεχνείο Κόνιτσας» βάζει τον ακριτικό τόπο μας στο θεατρικό χάρτη της Ελλάδας! Ένα υπέροχο ταξίδι πολιτισμού ξεκινά στην πανέμορφη Κόνιτσα...!

Λίγα λόγια για το έργο

Το «Κτήμα» του Λάκη Λαζόπουλου είναι μια μαύρη κωμωδία, που ξεσκεπάζει με έξυπνο και πικρό χιούμορ τις παθογένειες, τα σαθρά θεμέλια και τη διεστραμμένη ηθική μιας οικογένειας της ελληνικής επαρχίας, όταν μπαίνει στη μέση η κληρονομιά ενός - εν δυνάμει - προνομιακού κτήματος. Πάθη φανερώνονται και απενοχοποιούνται, εγκληματικές πράξεις δικαιολογούνται και καλά κρυμμένα οικογενειακά μυστικά, που αποκαλύπτονται απρόοπτα, χαράσσουν τη μοίρα των μελών της οικογένειας. Η Νέμεσις μοιραία, αλλά αναμενόμενα, θα ενσκήψει στους πρωταγωνιστές, φέρνοντας την κάθαρση μέσα από τη ματαιότητα κάθε ανή-

θικής πράξης, αποδεικνύοντας ότι:

«όλα είναι ένα ψέμα, μια ανάσα μια πνοή...».

Λίγα λόγια για τον Σκηνοθέτη

Ο Βασίλης Μαρτσέκης, με καταγωγή από τους Χιονιάδες Κόνιτσας, είναι απόφοιτος της φημισμένης Σχολής Κινηματογράφου και Τηλεόρασης, «Λυκούργου Σταυράκου». Έχει σκηνοθετήσει 6 ταινίες μικρού μήκους, με συμμετοχή σε κινηματογραφικά φεστιβάλ στην Ελλάδα και την Κύπρο. Έχει εργαστεί πολλά χρόνια στη διαφήμιση και την τηλεόραση. Στον κινηματογράφο και το θέατρο είχε τη χαρά και την τιμή να συνεργαστεί με πολλούς καταξιωμένους ηθοποιούς (Πέμη Ζούνη, Γιώργο Καραμίχο, Κώστα Γάκη κ.ά.).

Πιστεύει βαθιά πως ο πολιτισμός παράγει υγεία – σωματική και ψυχική.

Ταυτότητα του έργου

Σκηνοθεσία: Βασίλης Μαρτσέκης

Α΄ Βοηθός Σκηνοθέτη: Λεμονιά Μούρκα

Β΄ Βοηθός Σκηνοθέτη: Ράνια Δερβένη

Δραματουργία: Λεμονιά Μούρκα

Σκηνικά: Βασίλης Μαρτσέκης, Λεμονιά Μούρκα

Υπεύθυνη Επικοινωνίας – Τύπου: Λεμονιά Μούρκα

Φροντιστήριο: Νικολέττα Τσιαλιαμάνη, Χρήστος Καλτσούνης

Επιμέλεια προγράμματος: Λεμονιά Μούρκα

Επιμέλεια αφίσας, μουσική επιμέλεια, & βίντεο παράστασης : Βασίλης Μαρτσέκης

Ηθοποιοί

Θωμάς Φατές (Ευάγγελος - πατέρας)

Τζένη Βαγενά (Ιφιγένεια - μητέρα)

Μάχη Βαγενά (Όλγα - κόρη)

Γιώργος Κρυστάλλης (Στέφανος – μικρός γιος)

Βασίλης Μαρτσέκης (Λάμπρος – πρωτότοκος γιος)

Αριστοτέλης Ντεντόπουλος (Σωτήρης – αστυνομικός, νόθο παιδί)

Συμμετέχουν:

Μαρία Φατέ (παρουσιάστρια ειδήσεων)

Άρης Καραγιάννης (τραγούδι)

Ευχαριστούμε θερμά:

Το Δήμο Κόνιτσας για την πλήρη οικονομική υποστήριξη του θεατρικού έργου μας, αλλά και την παραχώρηση της αίθουσας εκδηλώσεων του Δήμου για τις πρόβες και την παράσταση, καθώς και τη χρήση του οπτικοακουστικού εξοπλισμού της αίθουσας.

Τη Βιβλιοθήκη Κόνιτσας, γιατί πολύ απλά, όποτε το «Καλλιτεχνείο» χρειαζόταν στέγη, άνοιγε διάπλατα την πόρτα της για να μας φιλοξενήσει.

Τη Χριστίνα Μιχαλάκη (ξενοδοχείο «Χάνι», Κλειδωνιά) και τη Μαρία Φατέ για την ευγενική παραχώρηση των τραπεζιών της παράστασης.

Και τέλος, τον κύριο Λάκη Λαζόπουλο, ο οποίος μας εμπιστεύτηκε το έργο του, πίστεψε στη δυναμική της ομάδας του «Καλλιτεχνείου» και μας υποστήριξε και επικοινωνιακά.

Facebook: Καλλιτεχνείο Κόνιτσας

Instagram: kallitexneio_konitsas

ΔΕΝΤΡΟΦΥΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑ

Μπορεί να είμαστε ένα μικρό ορεινό χωριό, ο εθελοντισμός μας όμως είναι μεγάλος. Πατριώτες και φίλοι της Αετομηλίτσας ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα και 3 Μαΐου φύτευσαν σε διάφορα σημεία μέσα κι έξω από το χωριό 160 δέντρα (στην πλειοψηφία τους καστανιές και καρυδιές). Διοργανώθηκε από τον Πολιτιστικό σύλλογο Αετομηλίτσας και από την Κοινότητα

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
Νησιάκος Κώστας

Το έθιμο του «Έλατου» στην Κόνιτσα

Μετά από ένα δεκαήμερο προετοιμασιών χωρίς να υπολογίζουμε κόπο, χρόνο και κούραση ο Έλατος στήθηκε και φέτος για την καθιερωμένη καύση του στη θέση Πλατανάκια στην Κόνιτσα, στις 2 Μαρτίου 2025.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους μας βοήθησαν στην προετοιμία καθώς και όλους όσους μας τίμησαν με την παρουσία τους, διατηρώντας έτσι την ύπαρξη και την συνέχιση του εθίμου που έχει τις ρίζες του στα βάθη του αιώνα.

*Ο πρόεδρος του Εκπολιτιστικού
Συλλόγου "Ο Άγιος Νικόλαος"
Αθανάσιος Δημόπουλος*

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

ΜΕΡΟΣ Δ'
(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Γράφει ο Δημήτρης Χ. Παπαλάμπρος

8. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΔΕΥΤΕΡΗ ΤΑΞΗ

Η νέα σχολική χρονιά 1950 - 1951, δεν αργοπόρησε, ήρθε στην ώρα της. Το καλοκαίρι πέρασε, όπως είχε περάσει κι η αφεντιά μου, την Α' τάξη του Γυμνασίου, την προηγούμενη σχολική χρονιά, 1949 - 1950.

Η διαφωνία στο σπίτι, η οποία πολλές φορές έφερνε και γκρίνια, συνεχιζόταν, γιατί, όπως προαναφέρθηκε, ο πατέρας μου είχε τον καημό του να με δει διάδοχό του στην ξυλουργική τέχνη του, ενώ η μάνα μου, που μάντευε αυτή του την ενδόμυχη λαχτάρα, τον έτρωγε κάθε μέρα λέγοντάς του: «Αφού το παιδί τα παίρνει τα γράμματα, περνάει, γιατί να το κόψουμε; Δεν είναι κρίμα απ' το Θεό αυτό; Δεν το βλέπεις;»

Επειδή, σε τέτοιες περιπτώσεις και σ' άλλες παρόμοιες, υπερισχύει η άποψη του θηλυκού, κυρίως για ν' αποφεύγεται η φαγωμάρα, το αρσενικό έκανε πίσω και με κρύα και βαριά καρδιά, ο πατέρας μου κατεβηκε στην Κόνιτσα και με ξανάγραψε στο Γυμνάσιο, ως μαθητή, πλέον, της Β' τάξης του.

Η περσινή, αλησμόνητη, Μολιστινή, παιδική παρέα στο σπίτι της κ. Θεοδίτσας στην Κόνιτσα, δυστυχώς, είχε διαλυθεί για

διάφορους λόγους και κυρίως λόγω μη προβιβασμού των περισσότερων κι από κει και πέρα ο καθένας τράβηξε το δρόμο του.

Μαζί με το διασκορπισμό της παλιοπαρέας, χάθηκε μια για πάντα, απ' τη ζωή μας αλλ' όχι κι απ' τη μνήμη μας κι η αξέχαστη κ. Θεοδίτσα και το σπίτι της.

Αυτή τη νέα σχολική χρονιά, 1950 - 1951, ως σπίτι διαμονής μου στην Κόνιτσα, ο πατέρας μου διάλεξε το σπίτι της κ. Μαρίκας Κωνσταντινίδου, προγονής της κ. Θεοδίτσας, εκεί ψηλά, στην επάνω Κόνιτσα, δίπλα απ' το βαθύ λάκκο, που κυλάει στους πρόποδες του Αϊ Λιά της Κόνιτσας.

Πάνε περίπατο εκείνα που 'ξερα, τα γνωστά και συνηθισμένα του σπιτιού των δύο προηγούμενων χρόνων. «Όπως νύρες νύφη κι όχι όπως ήξερες» λέει ο λαός μας. Εγκαταλείφτηκε το κέντρο της πόλης κι έγινε η εγκατάσταση στην περιφέρειά της. Στερήθηκα την αγορά και τα πλεονεκτήματά της και αποδέχτηκα, ήθελα δεν ήθελα, την μοναξιά και την απόλυτη ησυχία. Απομακρύνθηκα απ' την εξυπηρέτηση, την ευκολία και την κίνηση και βρέθηκα στην άκρη της πόλης και τις δυσχέρειες.

Όμως, τίποτε απ' όλα αυτά, δεν μου

κόστιζε τότε, ούτε και με πείραζε, γιατί είχαν φτερά τα πόδια μου και στο άψε σβήσε, τόσο εγώ όσο και άλλα παιδιά βρισκόμασταν, είτε στο «Ζινέλπ», για παιχνίδι, είτε στην αγορά και, κυρίως, για να επισκεφτούμε το μαγαζί του κυρ Βασίλη Μακάριου, που ήταν χωριανός μας και να τον ρωτήσουμε αν έφτασε το τρουβαδάκι του ανεφοδιασμού μας απ' το χωριό μας.

Εξάλλου, σ' όλα τα γύρω σπίτια της γειτονιάς, εκεί επάνω, υπήρχαν και διέμεναν πολλά μαθητούδια και συμμαθητές, με τους οποίους ανταμώναμε, είτε στο παιχνίδι, είτε εκεί, παρά δίπλα, στην άπλα του φτωχοκαφενείου του Λιόγκα. Απ' όσα θυμάμαι, ποτέ δεν είχα μπει μέσα σ' αυτό το καφενείο, αλλ' ούτε κι έξω στις καρέκλες του είχα καθίσει ποτέ, να πάρω κάτι, γιατί δεν είχα χρήματα.

Στον μεσαίο, κεντρικό, κατηφορικό δρόμο, λίγο πιο κάτω απ' αυτή την μικρή άπλα του καφενείου ήταν τα Ζδραβαίικα σπίτια και παρακάτω, στη στροφή ήταν το σπίτι του Χούσου, που τότε ήταν Δήμαρχος της Κόνιτσας.

Απέναντι ακριβώς απ' το σπίτι του Δήμαρχου, στο ένα σπίτι διέμενε η οικογένεια του Θωμά Νάνου, που ήταν Μολιστινός και τον επισκεπτόμουν τακτικά, γιατί με τον γιό του, τον Απόστολο, ήμασταν συμμαθητές και στο άλλο κάθονταν δύο συμμαθητές μου Βορειοηπειρώτες, ο Βασίλειος Μήλιος, πολύ καλός μαθητής κι ο Μπίλης, τον οποίο θυμάμαι, ως έναν, πάρα πολύ σπουδαίο παίκτη της ποδοσφαι-

ρικής ομάδας της Κόνιτσας «ΠΙΝΔΟΣ».

Η κ. Μαρίκα, απίθανη και καλοβαλμένη γυναίκα, πραγματική αρχόντισσα, αν και ήταν νέα σε ηλικία, είχε κι αυτή κηρέψει και ζούσε εκεί επάνω στο σπίτι του άντρα της, όπως προείπαμε, με την πεθερά της, την Ευανθία, που εμείς την φωνάζαμε «Γιάγιω» και το μικρό κοριτσάκι της, δύο τάξεις μικρότερο από μένα, που το έλεγαν κι αυτό Βανθούλα, στο όνομα της γιαγιάς της.

Νύφη και πεθερά ήταν ένα πράμα, απόλυτα συνταιριασμένες, μονιασμένες κι αγαπημένες. Ταίριαζαν τόσο πολύ, που δεν χώριζαν με τίποτα, ούτε και αντάλλασσαν ποτέ κουβέντα κακή, μεταξύ τους. Επρόκειτο για δύο γλυκύτατες γυναίκες, γεμάτες ανθρωπιά, καλοσύνη και ευγένεια. Ήταν, δηλαδή, γυναίκες καλές καγαθές, όπως λένε και τα διάφορα βιβλία μας.

Το σπίτι τους δεν ήταν μεγάλο, ούτε χλιδάτο, όπως εκείνο της κ. Θεοδίτσας.

Ήταν ένα μικρό δίπατο σπίτι, με μεγάλη αυλόπορτα, μια αυλή επιμήκη, γεμάτη λουλούδια δεξιά κι αριστερά και προς τη μεριά του λάκκου, πάνω απ' το δρόμο, είχε ψηλό μαντρότοιχο, που στην άκρη του, ήταν ο ξύλινος κοινός απόπατος της εποχής.

Το ισόγειο ήταν αποθήκες και κατώγια κι απάνω δωμάτια και εξώστης προς την αυλή, όπου ανέβαινες με μια ξύλινη σκάλα εσωτερική.

Το σπίτι αυτό, μέσα κι έξω, άστραφτε από καθαριότητα, ήταν πολύ φροντισμένο

κι οι δύο γυναίκες, καθημερινά, το διατηρούσαν πολύ πασπικό.

Απ' αυτό το σπίτι θυμάμαι, πολύ καλά, κάποια χαρακτηριστικά περιστατικά, που τα κουβαλάω από τότε, συνεχώς, μέσα μου και όποτε μου δίνεται η ευκαιρία ή έρχεται η κουβέντα, για τα μαθητικά χρόνια στην Κόνιτσα, τα οποία διηγούμαι, φωναχτά και ανοιχτά σε όλους, γιατί τα θεωρώ μοναδικά, σπάνια και εξαιρετικά.

Σ' ένα μεγάλο δωμάτιο αυτού του σπιτιού, στο βάθος, εκείνη τη χρονιά διέμενε μια οικογένεια, απ' τους Πάδες της Κόνιτσας που μεταξύ τους, όλη μέρα, μικροί - μεγάλοι μιλούσαν βλάχικα. Επειδή εμένα αυτή η γλώσσα μου κέντριζε το ενδιαφέρον, έστηνα αυτί και άκουγα και αποστήθιζα, ό,τι μπορούσα, από λέξεις και φράσεις κι ό,τι αποστήθιζα τότε το θυμάμαι, ακόμα και σήμερα, όπως το «τοαντάρε, κούμκι, γκίνε, γκίνε, γκίνε», δηλαδή τι κάνεις είσαι καλά; Καλά καλά, κλπ.

Εκείνο το χρόνο, σ' αυτή την οικογένεια, που το επίθετό της ήταν «ΚΟΝΤΟ-ΓΙΑΝΝΗ», πρέπει να είχε συμβεί κάποιο πολύ οδυνηρό και δυσάρεστο γεγονός - απώλεια προφανώς, κάποιου πολύ κοντινού, συγγενικού νέου προσώπου - και καθημερινά, μέσα στο σπίτι, τα κλάματα, τα μοιρολόγια, τ' αναφιλητά κι οι αλαλαγμοί και σπαραγμοί ήταν ασταμάτητοι και κοντά στην οικογένεια, όπως είναι φυσικό, πονούσαν κι όλοι οι ένοικοι του σπιτιού αυτού.

Από τότε και μετέπειτα, δεν ξέχασα ούτε στιγμή την οικογένεια Κοντογιάννη

και πολύ αργότερα, όταν στην πλατεία, συναντούσα, στο ζαχαροπλαστείο του, τον Κων/νο Κοντογιάννη, έναν εκ των απογόνων εκείνης της οικογένειας, χαιρετιόμασταν εγκάρδια, όπως συνεχίζω και μέχρι σήμερα να έχω μια ιδιαίτερη καλημέρα, με το γιό του και Κονιτσιώτη πλέον, τον φοροτεχνικό και λογιστή Χαρίλαο Κοντογιάννη.

Στο άλλο μεγάλο δωμάτιο, το μαντζάτο, διέμενε η οικογένεια και σε μια ακρούλα είχα μαζευτεί κι εγώ, με τα λιγοστά πράγματά μου και τσάνταλά μου.

Στον εξώστη, που ήταν όλο τζαμαρίες, πολύ φωτεινός κι έβλεπε προς την αυλή και την είσοδο του σπιτιού, διέμενε εκείνο το χρόνο ο χωριανός μου Χρήστος Γέγιος, γιός του Παπανικόλαου Γέγιου στη Μόλιστα, μαθητής κι αυτός τότε, στο Γυμνάσιο, αλλά σε μεγαλύτερη τάξη από μένα. Ο Χρήστος Γέγιος, μετέπειτα δάσκαλος και ιεροψάλτης στα Γιάννενα, τα βράδια καθόταν ως αργά και διάβαζε, ενώ όλοι οι άλλοι μέσα στο σπίτι είχαν αποσυρθεί για ύπνο. Μέσα στην απόλυτη ησυχία ο Χρήστος, επειδή βαριόταν ή φοβόταν να κατέβει κάτω και να πάει, απέναντι, στον απόπατο, να κάνει την ανάγκη του κι επειδή θεωρούσε ότι όλοι πλέον κοιμούνται βαριά, άνοιγε το παράθυρο, σήκωνε τη μαντζαλούδα κι από κει απάνω, άρχιζε το τσιρ - τσιρ, το οποίο όμως έπεφτε πάνω στα λουλούδια κι έκανε θόρυβο.

Η γιαγιά τώρα από μέσα, που δεν την έπιανε ο ύπνος κι άκουγε το θόρυβο, κα-

ταλάβαινε τι έκανε ο Χρήστος και μες στην άγρια νύχτα άρχιζε και του φώναζε: «Γέγιο - Γέγιο, κλείσ' το παράθυρο γρήγορα. Θα μου ξεράνεις τα λουλούδια, θα σε σκοτώσω...».

Ακόμα θυμάμαι αυτή τη γλυκιά γιαγιούλα, αυτή την αγνή ψυχούλα, με την απέραντη καρδιά πολλές φορές, ιδίως τα μεσημέρια, που σχολνούσαμε απ' το σχολείο και δεν είχαμε κάτι πρόχειρο να φάμε - φτωχά και ανέμελα παιδιά όλα μας - στο τάκα - τάκα έφτιαχνε λίγο ρύζι, παραπάνω, έστρωνε το σοφρά και μας σερβίριζε στα πιάτα το καυτό ρύζι, λέγοντάς μας: «Προσέξτε παιδιά, προσέξτε, προσέξτε μην καείτε. Προσέξτε, γιατί το ρύζι το πήγαν στην Πόλη και το γύρισαν κι αυτό ακόμα δεν κρύωσε γι' αυτό σας λέω, ανακατέψτε το και φουσήξτε το, για να μην καείτε ...».

Πώς λοιπόν να ξεχάσεις αυτή τη γιαγιώ, πώς να τη λησμονήσεις, πώς να φύγει από μέσα σου αυτός ο ευαίσθητος, ο αγαθός και αγνός άνθρωπος, πώς να πάψεις να θυμάσαι την τρυφερή της συμπαράσταση κι όλα τ' άλλα, που μας πρόσφερε απλόχερα εκείνα τα δύσκολα χρόνια, χωρίς καμιά υποχρέωση;

Έπρεπε να περάσουν χρόνια, να χάσουμε, φευ, την εξαίσια ακρισία της νιό της μας, για να καταλάβουμε την ποιότητα των ανθρώπων, που μας συμπαραστάθηκαν ποικιλοτρόπως, όλα εκείνα τα δύσκολα χρόνια της φτώχειας μας

Την κ. Μαρίκα Κωνσταντινίδου, μετέπειτα, τα τελευταία χρόνια, Σιώρου, γιατί

ξαναπαντρεύτηκε, την επισκέφτηκα μαζί με την γυναίκα μου γύρω στο 2015, ύστερα, από πολλά χρόνια, στο σπίτι της κόρης της πλέον, της μικρής τότε, Βανθούλας - σήμερα είναι κι αυτή υπερήλικας και γιαγιά - που βρίσκεται, εκεί, που το 1950, εκτείνονταν οι κήποι και τα παρτέρια της κ. Θεοδίτσας Γιούσιου. Ήταν κλινήρης, με τα μυαλά της τετρακόσια, γλυκύτατη και ήρεμη, όπως πάντα, μ' εκείνη την αγγελική μορφή και τη γαλήνια κουβέντα της, ανέγγιχτη απ' τα χρόνια, παρόλα τα όσα πέρασε, όντας χήρα τα περισσότερα χρόνια της ζωής της.

Συζητήσαμε όλα τα παλιά, τα θυμηθήκαμε όλα και στο τέλος, κατά τον αποχαιρετισμό μας, έβγαλε από το πλάι του προσκέφαλου ένα πεντάευρω και μου το έδωσε λέγοντάς μου: «Όταν ανέβεις στο χωριό, να πας στο Μοναστήρι και ν' ανάψεις δυο κεριά στην Παναγία», θέλοντας μ' αυτή την κίνηση όχι μόνο να τιμήσει και να ευχαριστήσει τη Μητέρα μας Παναγία, αλλά και να υπομνήσει και την πατρογονική της καταγωγή και καταβολή, που φαίνεται ότι όσα χρόνια κι αν πέρασαν, ποτέ της, δεν την ξέχασε.

Έτσι περίπου κύλισε κι αυτή η σχολική χρονιά στο σπίτι της κ. Μαρίκας.

Αυτή τη σχολική χρονιά, 1950 - 1951, στο Γυμνάσιο της Κόνιτσας, τα πράγματα είχαν αλλάξει πολύ, προς το καλύτερο, φυσικά, γιατί και καινούργιοι Καθηγητές είχαν προστεθεί και οι μαθητές ήταν λιγότεροι, σε σχέση μ' εκείνους της Α' τάξης, αφού είχε καθαρίσει η ήρα απ' το στάρι.

Για μας, όσους συνεχίζαμε, η καθημερινή σχολική ρουτίνα εξακολουθούσε. Σχολείο και κουδούνι στις 8, συγκέντρωση όλων των μαθητών και πρωινή προσευχή και κατευθείαν στην αίθουσα, που τώρα είχε αλλάξει, για παρουσιολόγιο και μάθημα, σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα της κάθε μέρας.

Αυτή τη χρονιά Αρχαία ξανά Φερούκας, Νέα και Έκθεση Κατσαράκης, Μαθηματικά Γκαρβέλας, Ιστορία, Θρησκευτικά Καρβέλης, Φυσική, Χημεία, μάλλον ο Κούτσικος, Αθλοπαιδιές και Γυμναστική και ενδεχομένως και Φυσική Ιστορία και Γεωγραφία, ο γυμναστής Γεωργούλης.

Έξω, θυμάμαι, στην απάνω αυλή του σχολείου, ήταν σημένο ένα δίκτυο - φιλές, όπου στα διαλείμματα έπαιζαν βόλεϊ, συνήθως, οι μαθητές των τελευταίων τάξεων των παλιοσειρών, όπως αποκαλούνταν, όπως ήταν ο Κίτσος απ' το Πεκλάρι, ο Ξάνθος απ' το Γαναδιό, ο Τζιμουράγκας απ' τη Φούρκα, ο Ζικόπουλος απ' την Πουρνιά, ο Δούκας απ' την Καστάνιανη, ο Κυρίτσος απ' την Κόνιτσα, ο Αναγνωστόπουλος απ' την Πυρσόγιανη και άλλοι κι εμείς οι μικρότεροι, από δίπλα, καθόμασταν και τους παρακολουθούσαμε, τους καμαρώναμε και τους θαυμάζαμε, για το ύψος τους και τις δεξιότητες τους, στα σερβιρίσματα, τα καρφώματα και τ' άλλα, ευχόμενοι, ενδόμυχα, μεγαλώνοντας να τους μοιάσουμε.

Το αποτέλεσμα, στο τέλος κι αυτής της χρονιάς, θ' αποτελούσε τον καταλύτη, για την συνέχιση ή για τη διακοπή απ' το Γυ-

μνάσιο.

Να σημειωθεί ότι, στα χρόνια μας, η βαθμολόγηση της χρονιάς, του κάθε μαθητή, έβγαινε από το μέσο όρο του προφορικού βαθμού, που σημειωνόταν, στο σημειωματάριο του Καθηγητή, όταν ο μαθητής σηκωνόταν για μάθημα, απ' τον βαθμό των πρόχειρων διαγωνισμάτων κι από το βαθμό των γραπτών διαγωνισμών, που γίνονταν ανά εξάμηνο.

Τις Κυριακές, όσες απ' αυτές δεν ανηφορίζαμε για τα χωριά μας, υποχρεωτικά, έπρεπε να συγκεντρωθούμε στο προαύλιο του Γυμνασίου, καλοντυμένα κι από κει, σε τριάδες, με τον εντεταλμένο καθηγητή, εκκλησιαζόμασταν, στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου, ήτοι τη μητρόπολη της Κόνιτσας.

Ορισμένες ηλιόλουστες και γλυκές και ήπιες μέρες, οι καθηγητές μας πήγαιναν εκδρομή, είτε ολόκληρο το Γυμνάσιο, είτε, ανά τάξη, χωριστά. Τα σημεία προτίμησης ήταν το τοξωτό γεφύρι του Αώου, η Αγία Βαρβάρα, ο Αϊ Γιάννης και ο Αϊ Θανάσης.

Όταν οι εκδρομές ήταν ημερήσιες μας πήγαιναν κι ακόμα μακρύτερα, άλλοτε στον Άγιο Κωνσταντίνο της Γορίτσας (σημερινή Καλλιθέα) κι άλλοτε στην εκκλησία της Παναγίας στην Πλάκα.

Μ' αυτά και μ' αυτά, τελείωσε κι αυτή η σχολική χρονιά και τα περισσότερα παιδιά φύγαμε για τα χωριά μας, με άγνωστα τ' αποτελέσματα, που θα έβγαιναν αργότερα, κατά το καλοκαίρι.

Μετεωρολογικά στοιχεία

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Μάρτιος 2025

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
11,0	28,0	-2,3	109,6		BBA

Μάρτιος 2024

10,2	25,6	0,1	125,2		BBA

Απρίλιος 2025

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
12,9	28,7	-1,1	95,4		NΔ

Απρίλιος 2024

14,7	29,9	2,0	118,4		BBA

Μάιος 2025

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
16,2	28,7	4,6	72,8	13	BBA

Μάιος 2024

17,1	30,7	6,7	53,6		BBA

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

† ΕΥΣΤΑΘΙΑ Δ. ΜΠΛΗΘΙΚΙΩΤΗ

Στις 3/4/2025 έφυγε από τη ζωή η σύζυγός μου, Ευσταθία και κηδεύτηκε στο χωριό μας Λαγκάδα στις 5/4/25.

Η Ευσταθία έπαθε εγκεφαλικό το 2007 και χειρουγήθηκε στο

Νευροχειρουργικό της Δουρούτης, έγινε καλά, αλλά στις 10/10/23 τον ξαναχτύπησε το ίδιο. Αυτό την καθήλωσε στο κρεβάτι για ενάμιση χρόνο παλεύοντας σκληρά και με υπομονή να κρατηθεί στη ζωή.

Ευσταθία μου, τώρα μου έρχονται στο μυαλό τα παιδικά μας χρόνια. Ήταν τα χρόνια της ελληνικής ιστορίας. «Έχανε μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα».

Εσύ ήσουν το τρίτο παιδί πολυμελούς οικογένειας με οκτώ παιδιά. Πέρασαμε δύσκολα χρόνια. Παντρευτήκαμε το 1957, εσύ 19 και εγώ 21 χρονών και το 1958 επιστρατεύτηκα, υπηρετώντας δυο χρόνια. Μετά το στρατό εργαστήκαμε σκληρά, για να κάνουμε οικογένεια. Εγώ

ως δασεργάτης σ' όλα τα δάση της Ιωαννίνων και Καστοριάς κι εσύ στα χωράφια και τα ζώα στο χωριό μας.

Ευχαριστώ για τη συμπαράστασή τους, τα παιδιά μας Βασίλη, Κατερίνα, τη νύφη μας Δέσπω, τον γαμπρό μας Χρήστο, τα εγγόνια Γιώργο, Ευδοκία, Βικτωρία, Γιώργο, Ευσταθία και Αποστόλη, Ευαγγελία, Αποστόλη καθώς και το Δημήτρη.

Ευχαριστώ την Ελένη Τσιούτσιου για το «πικρό μοιρολόι» καθώς και όλους τους συγγενείς και φίλους που παρευρέθηκαν στη νεκρώσιμη ακολουθία.

Αγαπημένη μου Ευσταθία περάσαμε 68 χρόνια μαζί. Σου υπόσχομαι ότι δεν θα σε ξεχάσω όσο θα ζω. Να είναι ελαφρύ το χώμα του χωριού μας που σε δέχτηκε στην αγκαλιά του.

Αιωνία σου η Μνήμη

Ο σύζυγός σου Δημήτριος

Υ.Γ. Στη μνήμη της Ευσταθίας προσφέρω 20 ευρώ στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» για την προσφορά του στον τόπο μας.

• ΕΥΧΕΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ Κ. ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Αγαπητά μας παιδιά,

Εν όψει των Πανελλαδικών Εξετάσεων που ξεκινούν αύριο και αποτελούν την πρώτη μεγάλη πρόκληση της ζωής σας, νιώθω την ανάγκη να απευθύνω προς όλους σας ένα θερμό και ειλικρινές μήνυμα για επιτυχία, δύναμη και ευόδωση των στόχων σας.

Οι εξετάσεις αυτές είναι ένα από τα σημαντικότερα στάδια της μαθητικής ζωής και μια ευκαιρία για όσους φιλοδοξείτε να διευρύνετε τις γνώσεις σας και να αναπτύξετε τις ικανότητές σας μέσα από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Με καθαρή σκέψη, αισιοδοξία και πίστη στις δυνάμεις σας, είμαι βέβαιος ότι θα αντιμετωπίσετε πιο εύκολα και αποτελεσματικά τη συγκεκριμένη δοκιμασία, αλλά και όλες τις προκλήσεις που θα ακολουθήσουν στη ζωή σας και να θυμάστε ότι, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα, οι ευκαιρίες που θα παρουσιαστούν στη διαδρομή της ζωής σας θα είναι πολλές.

Με τις θερμότερες ευχές μου
Ο Δήμαρχος Κόνιτσας
Ανδρέας Ζ. Παπασπύρου

• ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ 1ΗΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ/ΕΥ-Ο-ΗQ ΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Με ιδιαίτερη χαρά ο Δήμαρχος Κόνιτσας Ανδρέας Παπασπύρου υποδέχτηκε στο γραφείο του την Τρίτη 6 Μαΐου 2025 τον Διοικητή της 1ης Στρατιάς/ΕΥ-ΟΗQ Αντιστράτηγο Σταύρο Παπασταθόπουλο στο πλαίσιο εθιμοτυπικής του επίσκεψης. Τον Στρατηγό συνόδευσε ο Διοικητής της VIII Μ/Π Ταξιαρχίας Ταξίαρχος Βασίλειος Κολιός και ο Διοικητής του 583 Τ.Π. Αντισυνταγματάρχης Αθανάσιος Γιαννούλης.

Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε σε εγκάρδιο κλίμα και δόθηκε η ευκαιρία να συζητηθούν διάφορα θέματα που αφορούν την επιμεθόρια περιοχή.

Ο Δήμαρχος ευχήθηκε στον Στρατηγό καλή επιτυχία στα καθήκοντά του και τον ευχαρίστησε για την επίσκεψη και το ενδιαφέρον του για την ακριτική περιοχή μας.

Από το Γραφείο Δημάρχου

ΣΧΟΛΙΑ

- Το ... ανόητο Ον! (απλές σκέψεις)

«... σεισμός 7,5 richter προκάλεσε τεράστιες καταστροφές με εκατοντάδες ανθρώπινα θύματα ... (Δελτίο ειδήσεως ΕΡΤ 29.3.25 - 9.30 βράδυ).

Σεισμοί, πλημμύρες, υπερθέρμανση του πλανήτη, επιδημίες κ.ά. συμβαίνουν τακτικά στη γη από την αρχή ύπαρξής της και θα συμβαίνουν όσο θα υπάρχει στο διαρκώς μεταβαλλόμενο Σύμπαν...

Ο άνθρωπος, που καυχιέται ως το λογικότερο Ον, κατάλαβε άραγε τη μικρότητά του; Κατάλαβε ότι είναι μια προσωρινή σπίθα στον άπειρο χρόνο και έρμαιο της φύσης;

Δυστυχώς από τη συμπεριφορά του αποδείχνει πως είναι το πιο ανόητο πλάσμα στον κόσμο, αφού οι πράξεις του ξεφεύγουν από κάθε λογική!

Δεν είναι παράλογο, ενώ προχώρησε στην επιστήμη, τεχνολογία κ.α., να χρησιμοποιεί αυτά τα επιτεύγματα για την αυτοκαταστροφή του;

Από τη χρήση του ρόπαλου έφτασε στην υδρονοβόμβα και συνεχώς καταστρέφει με τους πολέμους ζωές κι αυτά που οικοδόμησε. Δεν χρειάζεται, λοιπόν, πολλή σκέψη· όλα δείχνουν την παραλογία του ανθρώπου!

Σ.Τ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- ΚΑΠΗ

Στις 12/0/2025 τα μέλη του ΚΑΠΗ του Δήμου μας πραγματοποίησαν ημερήσια εκδρομή στην Καστοριά.

• Στις 21/03/2025 θέλοντας να ζωντανέψουν τα χωριά που ζητάνε ζωντάνια, πήγαν για τους Γ' χαιρετισμούς στην Εξοχή.

• Στις 24/5/2025 πραγματοποιήθηκε προσκύνημα στη Μονή Αγίας Παρασκευής Πούντα Καναλακίου Πρέβεζας. Πολλές οι εκδηλώσεις, και βέβαια μην ξεχνάμε τα θερινά μπάνια, που θα ακολουθήσουν το καλοκαίρι!

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ:

- Καρατσιομπάνης Άγγελος-Αρσένιος & Καραγιάννη Σωσάννα Κόνιτσα-25/4/25
- Γκιοξάρης Βασίλειος & Μάλλιου Αλεξία Ελευθερίας -Κόνιτσα 26/4/25
- 3-5-25 Μολυβδοσκεπάστο
Ο Σαράφης Γεώργιος και η Γιλδίζη Μαρία.
- 4-5-25 Καλλιθέα
Ο Κοντόπουλος Γεώργιος και η Μουλκιάρωτη Ελένη.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- 26/4/25 Ο Γκιοξάρης Θεόδωρος του Γκιοξάρη Βασιλείου και της Μάλλιου Αλεξίας Ελευθερίας στον Άγιο Νικόλαο.
Ανάδοχος Δήμητρα Παπαγιαννάκη

ΑΠΕΒΙΩΣΑΝ:

- Αθανασίου Μαριάνθη 4-5-25, Κόνιτσα ετών 83.
- Νίνη Σοφία 7-5-25, Αηδονοχώρι ετών 88.
- Τσαραούση Ευθαλία 9-5-25, Αειτόπειρα ετών 88.
- Δημητρίου Αριστοτέλης 14-5-25, Ηλιόραχη ετών 100.
- Χατζηρούμνη Όλγα 18-5-25, Κόνιτσα ετών 88.

- Εξάρχου Ευδοξία 19-5-25, Πηγή ετών 71.
- Αντωνίου Νικόλαος 21/5/25, Κόνιτσα ετών 96.
- Ζάρρου Ευγενία 20/5/25, Κόνιτσα ετών 71.
- Παστρουμάς Χριστόφορος 4/3/2025, Αγ. Παρασκευή ετών 85
- Καραγιάννης Χρήστος 8/3/2025 ετών 96, Κόνιτσα
- Ματσέβκα Καμαρού 12/3/2025, Κόνιτσα ετών 77
- Αντωνίου Σταύρος 21/3/2025, Καβάσιλα ετών 66
- Αλεξάνδρου Βασιλική 25/3/2025, Κόνιτσα ετών 75
- Κυρίσης Γεώργιος 28/3/2025, Κόνιτσα ετών 58
- Σιράτος Γεώργιος 31/3/2025, Μάζι ετών 62
- Τσινασλάν Βάϊα, 2/4/2025 Κόνιτσα ετών 81
- Κισάτης Κων/νος, 4/4/2025 Κόνιτσα ετών 90
- Τρεμπέλας Ανδρέας, 5/4/2025 Κόνιτσα ετών 86
- Γκούντα Ευαγγελία, 8/4/2025 Καβάσιλα ετών 92
- Χούσου Αγγελική, 15/4/2025 Κόνιτσα ετών 91
- Βήπα Βασιλική, 27/4/025 Μάζι ετών 86
- Αθανασίου Μαριάνθη, 04/05/25 Κόνιτσα ετών 82
- Νίνη Σοφία Αηδονοχώρι, 7/5/2025, ετών 88

Απεβίωσαν στα Μαστοροχώρια

- Μπλιθικιώτη Ευσταθία του Αλεξίου Τσούτου γεν. 1938 απεβίωσε 5/4/2025 Λαγκάδα Έγγαμος.
- Δούκας Κων/νος του Ιωάννη γεν. 17/6/1938 Καστανέα απεβίωσε 8/5/2025 Πυρσόγιαννη-Χήρος.
- Στέφανος Νάκος απεβίωσε 24-3-2025 ετών 93 Αγία Βαρβάρα.

Το Νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Οι εκλογές στις 27 Μαρτίου 2025 ανέδειξαν το κάτωθι συμβούλιο.

Πρόεδρος: Κατερίνα Δημάρατου

Αντιπρόεδρος: Ηλίας Ανδρέου

Γραμματέας: Λαμπρινή Φίλιου

Ταμίας: Γιαννούλα Μήτση

Μέλος: Ελπίδα Μουλαΐδου

Αναπληρωματικά μέλη: Ντάφλης Χαράλαμπος, Μαρίνος Σπηλιόπουλος

Συντακτική επιτροπή: Ηλίας Ανδρέου, Λαμπρινή Φίλιου,

Γιαννούλα Μήτση, Ελπίδα Μουλαΐδου

Συνδρομές

Μπαζίγου Μαρία Αθήνα	20	Μήτσης Κων/νος Θεσ/νίκη.....	20
Δερδέκης Σπύρος Γιάννινα	60	Μήτσικα Ελένη Κέρκυρα	20
Κολώκα Σοφία Λάρισα	30	Σακελαρίου Ελένη Αθήνα	30
Βασάκος Παύλος Γιάννινα	60	Μακάριος Βασίλειος Άρτα	20
Χατζηρούμπης Νίκος Κόνιτσα.....	20	Ξεριάς Κων/νος Φούρκα	20
Καρράς Νίκος Ηλιόρραχη	20	Βίλλη Φρόσω Γιάννινα	20
Μήτσης Κων/νος Θεσ/νίκη.....	20	Ρεμπέλη Άννα Κόνιτσα.....	2

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν πάντα
τις απόψεις αυτών που τα υπογράφουν.

Πρόβατα στον Αϊ Θανάση (Φωτ: Π.Σ.Τ.)

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010	
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR	
Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décédé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/ση δασ-νάγνωστη	☐ Adresse illisible
Αζήτητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

